VACANȚA '88

PUBLICITATE

Moda VACANȚEI '88 – o modă comodă și moderată, care pune în valoare personalitatea fiecărei vîrste.

Magazinele comerțului de stat specializate în desfacerea CONFECȚIILOR – TRICOTAJELOR – ARTICOLELOR DE ÎNCĂLȚĂMINTE oferă pentru toate vîrstele :

– confecții din țesături ușoare, pentru vară, din fire tip bumbac, in, mătase artificială ;

– tricotaje în modele variate, din fire tip bumbac, tip lînă sau amestec, în diverse contexturi : simple, buclé, plușate sau scămoșate.

ARTICOLELE DE GALANTERIE ȘI VOIAJ, confecționate din materiale textile atractive rețin atenția prin designul lor :

– pălării de soare sau pentru ocazii speciale, șepci, berete într-o diversitate de modele, genți și sacoșe pentru voiaj, practice și funcționale.

Nr. 35 25 august 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MAREA SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C. 79

Grandioasă manifestare a unității întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

ROMÂNIA
— mari idei în acțiune

Dezarmarea
— cerința unei noi abordări

Din actualitatea internațională

IRAN — IRAK
Încetarea focului, negocieri directe

AFRICA AUSTRALĂ
Noi demersuri spre o reglementare a situației

STATELE UNITE
După Convenția Partidului Republican

SERIAL

POȘTA REDACȚIEI

1000 + 1

23 AUGUST
1944-1988

Grandioasă manifestare a unității întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Strînsă unitate de conștiință și acțiune în jurul partidului, al secretarului său general, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, puternică angajare patriotică și revoluționară în opera de făurire, liberă și demnă, a noului destin socialist și comunist al României — sînt, acestea, sentimentele dominante cărora toți oamenii muncii, întregul nostru popor le-au dat strălucită expresie în aceste zile ale marii sărbători naționale — aniversarea a 44 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a deschis calea împlinirii idealurilor și năzuințelor de dreptate și libertate ale poporului român, a edificării noii orînduiri în România.

Cu profunda satisfacție a realizărilor obținute pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism, cu legitima mîndrie față de prestigioasa afirmare a României în conștiința lumii, întreaga noastră națiune a dat glas puternicei aderiuni la politica internă și externă a partidului și statului nostru. O politică a cărei justețe a fost deplin confirmată de viață. O politică prin care s-a născut, dezvoltat și consolidat robusta încredere a națiunii în viitorul liber ales, de prosperitate și demnă afirmare a tuturor energiilor ei creatoare. În vasta operă de creare a noii istorii a patriei, s-a afirmat realismul opțiunilor și direcțiilor de acțiune, al măsurilor și hotărîrilor luate de partid, care, pornind de la concepția revoluționară a socialismului științific, de la realitățile societății românești, a acționat cu fermitate și consecvență pentru aplicarea creatoare a legităților general-valabile la condițiile concrete ale patriei noastre, asigurînd dezvoltarea puternică a forțelor de producție, creșterea continuă a potențialului economic și social al întregii țări.

Pe drumul deschis de revoluția din August 1944, epoca inaugurată de Congresul al IX-lea — de cînd la conducerea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu — a intrat, în conștiința națiunii și a tuturor forțelor iubitoare de pace și progres din lume, ca epoca celor mai glorioase împliniri din istoria patriei, a celor mai fertile, generoase și mobilizatoare perspective de continuă propășire și înnoire revoluționară. O epocă în care țara s-a identificat deplin cu partidul, cu cel care îi conduce destinele de propășire în libertate, independență și suveranitate. O epocă în care spiritul revoluționar, lupta pentru identificarea și promovarea noului, descătușarea tuturor energiilor creatoare ale națiunii, restabilirea adevăratelor valori ale trecutului și, mai cu seamă, afirmarea altora noi, superioare, au devenit realități ce definesc modul de existență și de acțiune al întregii societăți. **„Lichidînd stările negative din trecut** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — s-au redat poporului nostru sentimentul mîndriei patriotice, de respect pentru trecutul său milenar, de demnitate națională și sentimentul forței și capacității sale de a-și făuri viața nouă, socialistă, așa cum o dorește".**

Cu oamenii pentru oameni, cu poporul pentru popor — sub semnul acestei devize de frontispiciu a întregii activități a partidului și statului nostru s-a creat și dezvoltat puternic, în acești ani, democrația socialistă, muncitorească și revoluționară, un larg cadru democratic, unic în felul său, s-au inițiat ample măsuri de creștere a rolului statului, de perfecționare continuă a activității de organizare și conducere, pe baze științifice, a tuturor sectoarelor economice și sociale.

(Continuare în pag. 3)

„LUMEA"

23 AUGUST
1944-1988

Cuvîntarea tovarăşei ELENA CEAUŞESCU la marea adunare festivă din Capitală

— partea referitoare la politica externă a partidului şi statului nostru —

Stimaţi tovarăşi,

Măreţele programe de dezvoltare a patriei noastre se pot realiza numai in condiţii de pace, într-un climat de înţelegere, securitate şi largă colaborare internaţională. Pornind de la acest adevăr, în spiritul iniţiativelor preşedintelui ţării noastre, România desfăşoară o amplă activitate internaţională, participă activ şi îşi aduce intreaga contribuţie la soluţionarea constructivă a problemelor mondiale, la promovarea politicii de pace şi colaborare.

România acordă o atenţie deosebită şi militează susţinut pentru dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare cu toate ţările socialiste, cu ţările in curs de dezvoltare şi ţările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială. Situăm ferm la baza tuturor relaţiilor noastre internaţionale principiile deplinei egalităţi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, dreptul fiecărui popor de a-şi făuri de sine stătător destinul, de a-şi alege liber calea dezvoltării sale economico-sociale, potrivit voinţei şi aspiraţiilor proprii.

Acţionăm ferm pentru dezarmare, pentru înlăturarea pericolului unui război nuclear nimicitor. Apreciem că, deşi s-au făcut unii paşi pe calea dezarmării, situaţia internaţională continuă să fie deosebit de gravă şi complexă. În lume se menţin şi se dezvoltă contradicţii puternice, ca urmare a continuării cursei înarmărilor, a perfecţionării şi creării de noi arme nucleare, a conflictelor şi stărilor de tensiune din diferite zone ale planetei, a crizei economice mondiale — care a agravat, indeosebi, situaţia economică a ţărilor în curs de dezvoltare, adîncind decalajele dintre ţările bogate şi cele sărace.

În aceste împrejurări, se impune cu putere necesitatea unei noi gîndiri cu privire la problemele internaţionale, a unei noi abordări a problemelor războiului şi păcii. Pornind de la adevărul că un nou război mondial s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear ce ar distruge înseşi condiţiile pentru existenţa vieţii pe planeta noastră, România consideră că problema fundamentală a epocii actuale o constituie trecerea hotărîtă la dezarmare — şi în primul rînd la dezarmarea nucleară. Acum, mai mult ca oricînd, se impune unirea eforturilor şi acţiunilor tuturor popoarelor pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre încordare şi război, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor, al naţiunilor la pace, la viaţă, la existenţă liberă, independentă şi demnă. (Urale şi aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — pace !").

Ţara noastră consideră că trebuie să se facă totul pentru a se ajunge la noi înţelegeri şi acţiuni în direcţia realizării unui program complex de dezarmare, în mai multe etape, care să ducă la lichidarea totală şi definitivă a armelor nucleare, la oprirea experienţelor nucleare şi a militarizării Cosmosului. În acest sens, considerăm că este necesar ca Uniunea Sovietică şi Statele Unite ale Americii să realizeze, în cel mai scurt timp, în viaţă, prevederile acordului privind eliminarea armelor nucleare cu rază medie de acţiune, să încheie acordul pentru reducerea cu 50 la sută a armelor strategice nucleare — ca un nou pas important în direcţia eliminării, treptate, a tuturor armelor nucleare. Totodată, ţara noastră s-a pronunţat şi se pronunţă pentru eliminarea armelor chimice, precum şi pentru a se trece cît mai neîntîrziat la tratative pentru realizarea unui acord privind reducerea substanţială a armelor convenţionale, în prima etapă, cu 20 la sută, iar ulterior, pînă în anul 2000, să se ajungă la o reducere cu cel puţin 50 la sută a acestor armamente. Poporul român se pronunţă şi acţionează ferm pentru reducerea cheltuielilor militare — care au ajuns la uriaşa cifră de peste 1 000 de miliarde dolari — pentru folosirea fondurilor rezultate din aceste reduceri în scopul dezvoltării economico-sociale a fiecărei ţări, precum şi pentru sprijinirea ţărilor în curs de dezvoltare.

Considerăm că Europa are — şi trebuie să aibă — un rol deosebit de important în lupta pentru dezarmare, pentru prevenirea unei catastrofe nucleare distrugătoare, pentru securitate şi pace. În acest sens, ţara noastră acţionează pentru încheierea cu rezultate cît mai bune a Conferinţei de la Viena, pentru a se face paşi

concreți pe calea dezvoltării colaborării economice, științifice și tehnice, a întăririi încrederii și conlucrării între statele continentului european. Pornim de la necesitatea realizării unei Europe unite, bazate pe respectarea orînduirii sociale din fiecare țară, a unei Europe a păcii și colaborării, fără arme și fără războaie.

În același timp, România militează pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, colaborării și bunei vecinătăți, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine. Țara noastră sprijină, totodată, crearea unor asemenea zone în nordul și centrul Europei, precum și în alte regiuni ale lumii.

În cadrul politicii sale generale de pace și colaborare, România se pronunță și acționează cu consecvență pentru eliminarea forței și amenințării cu forța din relațiile internaționale, pentru rezolvarea pe cale pașnică, prin tratative, a problemelor litigioase din Orientul Mijlociu, America Centrală, Asia și Africa.

Salutăm încetarea războiului dintre Iran și Irak și ne exprimăm speranța că, în cadrul negocierilor directe, se vor depune toate eforturile pentru a se ajunge la soluții reciproc acceptabile, care să ducă la lichidarea conflictului și la instaurarea deplină a păcii în această regiune a lumii.

În ce privește Orientul Mijlociu, apreciem că trebuie să se ajungă în cel mai scurt timp la organizarea unei conferințe — sub egida Organizației Națiunilor Unite — la care să participe toate țările interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei, precum și Israelul.

Pornind de la agravarea situației economice mondiale — care afectează toate țările lumii, dar în mod deosebit țările în curs de dezvoltare — România se pronunță pentru o conferință internațională, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, la care să participe toate statele, atît țările în curs de dezvoltare, cît și țările capitaliste dezvoltate, pentru ca, în comun, să se ajungă la soluții reciproc acceptabile în vederea reglementării globale a problemelor subdezvoltării — inclusiv a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare — precum și a instaurării unei noi ordini economice mondiale. Realitățile demonstrează că soluționarea justă și durabilă a problemelor complexe din viața internațională nu poate fi asigurată decît cu participarea activă, egală, a tuturor popoarelor și a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau de orînduire socială.

De la tribuna marii noastre adunări festive, dorim să reafirmăm, și cu acest prilej, hotărîrea de neclintit a României socialiste de a acționa și în viitor, cu toată fermitatea, pentru întărirea colaborării cu toate statele lumii, de a conlucra în modul cel mai strîns cu popoarele și forțele înaintate de pretutindeni, pentru a-și aduce întreaga contribuție la afirmarea tot mai puternică a politicii de pace și colaborare, de dezarmare și securitate, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. (Urale și aplauze îndelungate ; se scandează „Ceaușescu — pace !").

(Urmare din pag. 1)

În permanent și nemijlocit dialog cu țara, cu cei ce făuresc bunurile materiale și spirituale, degajînd, cu o mare capacitate de sinteză, soluțiile optime, stabilind cu precizie direcțiile de acțiune și măsurile concrete — cronica acestor zile fiind, ea însăși, elocventă —, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, se află în primele rînduri ale eroicei construcții socialiste, dînd cea mai vie și însuflețitoare pildă de dăruire și înaltă responsabilitate politică în lupta pentru înălțarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

Sub conducerea clarvăzătoare a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toată această perioadă de uriașe prefaceri înnoitoare, de continuă dezvoltare a economiei, științei și culturii, Partidul Comunist Român a demonstrat, prin fapte de uriașă însemnătate, că slujește neabătut interesele fundamentale ale întregii națiuni, îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică de a conduce poporul român pe calea socialismului, a bunăstării, libertății și independenței patriei.

Pentru această operă fără egal în istoria milenară a României, întregul popor, toți oamenii își exprimă sentimentele de adîncă recunoștință, respect și fierbinte dragoste pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii — marele om de stat al țării noastre, patriotul înflăcărat, comunistul de omenie, ilustru militant revoluționar, prestigioasă personalitate a vieții internaționale, care, prin gîndirea sa novatoare și neobosita sa activitate dedicate propășirii României socialiste, s-a afirmat, ca erou între eroii neamului, ctitor de nouă istorie, marcînd, totodată, viața internațională printr-o nestimabilă contribuție la soluționarea marilor probleme care confruntă umanitatea, la îmbogățirea creatoare a teoriei și practicii revoluționare mondiale, la triumful în lume al unui nou mod de gîndire și acțiune, în slujba idealurilor de pace, prietenie și largă conlucrare.

Sentimente de aleasă stimă, de profund respect nutrește întregul popor față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu — exemplu luminos de revoluționar patriot și conducător politic, eminentă personalitate științifică de largă recunoaștere internațională.

De la treapta marilor sale realizări — rod al muncii unite, într-o țară liberă, deplin stăpînă pe destinele sale —, poporul român, sub conducerea partidului, poate privi cu deplină încredere viitorul său de continuă propășire pe calea edificării noii orînduiri. Vibranta manifestare populară, consacrată marii sărbători naționale, acestei încrederi i-a dat limpede expresie. Încredere izvorîtă din certitudinile, întemeiate pe deplina confirmare de către viață a justeței politicii partidului și statului nostru. Încredere potențată de angajamentul tuturor oamenilor muncii din patria noastră de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a marilor sarcini și obiective stabilite de partid, de secretarul său general.

Evocare a principalelor etape parcurse de țară pe drumul construcției socialiste, reafirmare limpede a direcțiilor fundamentale de acțiune, **cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu,** la adunarea festivă, consacrată aniversării Revoluției din August 1944, este puternic ilustrativă pentru marea sa forță de mobilizare a tuturor energiilor creatoare ale națiunii. **„Cu prilejul marii sărbători naționale,** — sublinia tovarășa **Elena Ceaușescu — să reafirmăm cu putere angajamentul unanim al întregii noastre națiuni de a nu precupeți nici un efort pentru a da viață hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale, de a înfăptui neabătut toate obiectivele și sarcinile stabilite de partid pentru dezvoltarea economică și socială a țării și ridicarea nivelului de trai și de civilizație al poporului, pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste !"**

Pornind de la adevărul, verificat de întreaga experiență istorică, potrivit căruia mărețele programe de dezvoltare a patriei nu se pot realiza decît în condiții de pace, într-un climat de înțelegere, securitate și largă conlucrare internațională, tovarășa Elena Ceaușescu a pus cu putere în evidență esența profund umanistă și constructivă a politicii externe românești, coordonatele de bază ale activității internaționale a partidului și statului nostru. Dezvoltarea largă a relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire ; fermă acțiune pentru dezarmare, pentru înlăturarea pericolului unui război nuclear nimicitor, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor, al națiunilor la pace, la viață, la existență liberă, independentă și demnă ; demersuri consecvente pentru promovarea unei politici noi, de reglementare pașnică, prin tratative, a tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state ; acțiune profund novatoare, de anvergură globală, pentru soluționarea problemelor economice mondiale, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale ; efort constant pentru democratizarea vieții politice mondiale, pentru realizarea unei largi solidarități și conlucrări a tuturor forțelor progresiste, democratice, revoluționare, a tuturor națiunilor, în lupta pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune — sînt, acestea, direcții de acțiune pe care România, sub conducerea înțeleaptă a președintelui Nicolae Ceaușescu, le-a urmat și le va urma, cu hotărîre, spre triumful politicii de pace, independență și conlucrare între toate popoarele lumii.

„De la tribuna marii noastre adunări festive, — declara tovarășa **Elena Ceaușescu — dorim să reafirmăm, și cu acest prilej, hotărîrea de neclintit a României socialiste de a acționa și în viitor, cu toată fermitatea, pentru întărirea colaborării cu toate statele lumii, de a conlucra în modul cel mai strîns cu popoarele și forțele înaintate de pretutindeni, pentru a-și aduce întreaga contribuție la afirmarea tot mai puternică a politicii de pace și colaborare, de dezarmare și securitate, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră".**

Aceste însuflețitoare cuvinte, întru măreția României socialiste și prestigioasa ei afirmare în conștiința lumii, și-au găsit — în aceste zile de sărbătorească trăire — ecou profund în inimile tuturor oamenilor muncii din patria noastră, hotărîți să-și consacre întreaga lor capacitate de muncă pentru înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, slujind, cu devotament, cauza socialismului, a independenței și suveranității României, politica de pace și largă colaborare internațională.

DEZARMAREA — cerința unei noi abordări

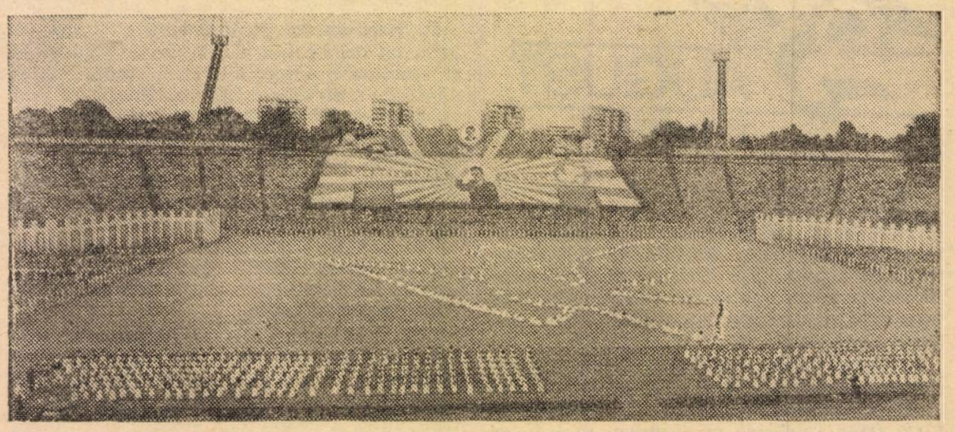

Trăsăturile definitorii ale tabloului politic mondial din zilele noastre pun în relief concluzia că starea alarmantă din domeniul înarmărilor, în special al înarmărilor nucleare, imprimă nota de profundă gravitate a vieții internaționale, în ansamblul său. Situația este de așa natură încît cursa înarmărilor a devenit atît principala sursă a tensiunilor, o cauză a încordărilor din lume, cît și, pe de altă parte, închizînd un cerc vicios, un efect al acestora. Nu este mai puțin adevărat că o altă caracteristică a situației mondiale actuale o constituie intensificarea luptei pentru dezarmare și pace, pentru o politică nouă, de destindere și colaborare între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Conștiente de legătura directă între gravitatea situației actuale și acumularea de armament, îndeosebi nuclear, care pune în pericol evoluția normală a omenirii, popoarele s-au angajat în manifestații în favoarea păcii de o amploare fără precedent. Toate acestea au impus (sau trebuie să impună) reconsiderări în planul analizelor și conceptelor politice. După părerea României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, în condițiile dezvoltării și perfecționării continue a armelor nucleare, ale creșterii fără precedent a puterii lor de distrugere, în lume s-a creat o situație nouă, care reclamă **o gîndire nouă.** Realitățile extrem de îngrijorătoare din domeniul înarmărilor conduc către o singură concluzie : astăzi, războiul este de neconceput.

Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat, în repetate rînduri, că, în actualul stadiu al vieții mondiale, este necesar să se renunțe cu desăvîrșire la concepția anacronică, perimată, în termenii căreia armele nucleare ar contribui la întărirea capacității de apărare, la securitatea statelor și la menținerea păcii. O conflagrație nucleară ar fi de natură să pună sub semnul întrebării existența întregii umanități, a însăși vieții pe planeta noastră. În această abordare realistă, nu există decît alternativa păcii, securității și colaborării. Evidențiind sensurile firești ale evoluției relațiilor internaționale contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, în permanență, că oprirea cursei înarmărilor, și în primul rînd a celor nucleare, trecerea la dezarmare și asigurarea unei păci trainice constituie **problema fundamentală a epocii contemporane.** Concepția românească cu privire la esența păcii pornește de la convingerea că numai în acest fel — în condiții de pace autentică — pot fi asigurate premisele necesare dezvoltării libere și independente a tuturor popoarelor, poate fi creat un climat propice întăririi prieteniei, încrederii, înțelegerii și colaborării între toate națiunile lumii.

Pornind de la această concepție științifică — și, deopotrivă, profund umanistă — asupra problemelor păcii și războiului în lumea contemporană, România desfășoară, în spiritul hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, o intensă activitate internațională. Inițiativele, propunerile și acțiunile țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, privind dezarmarea și înlăturarea primejdiei unei catastrofe nucleare, au o semnificație deosebită în cadrul eforturilor desfășurate de popoarele lumii, de forțele progresiste de pretutindeni pentru **trecerea de la declarații generale la măsuri concrete, efective de dezarmare,** de consolidare a păcii.

Escaladarea cursei înarmărilor — cantitativă și, cu deosebire, calitativă —, creșterea neîncetată a bugetelor militare (acestea depășesc, astăzi, un trilion de dolari pe an), multiplicarea și perfecționarea armelor nucleare, trecerea la militarizarea spațiului cosmic provoacă o profundă îngrijorare în rîndul tuturor popoarelor, generează neîncredere și nesiguranță, adîncesc instabilitatea politică în lume, fac să sporească primejdia de război, a unei catastrofe la nivel planetar.

În aceste condiții — este punctul românesc de vedere afirmat cu putere în viața internațională —, singura atitudine rațională o reprezintă stoparea cursei înarmărilor, oprirea activităților de perfecționare și diversificare a armelor de distrugere, trecerea hotărîtă la înfăptuirea dezarmării. Experiența demonstrează că pacea și securitatea lumii nu pot fi garantate prin creșterea arsenalelor militare, că o pace reală, o securitate durabilă se pot clădi numai prin abandonarea politicii de înarmare, prin trecerea la măsuri concrete de dezarmare, prin dezvoltarea încrederii, conlucrării și cooperării pașnice între națiuni. În lumina acestor considerente, România acționează, cu hotărîre și consecvență, pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, abordînd cu realism soluțiile, precum și căile și mijloacele de natură să asigure înfăptuirea acestui deziderat fundamental al omenirii.

Viziunea românească asupra dezarmării are calitatea de a evidenția perspectivele unei treceri treptate spre obiectivul dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare. În locul echilibrului născut din înarmări, România insistă pentru un autentic echilibru — singurul în măsură să asigure securitatea popoarelor —, un **echilibru întemeiat pe dezarmare,** pe reducerea continuă a arsenalelor, în paralel cu măsuri de natură să genereze încredere între state. Un asemenea proces se poate realiza cu participarea, în condiții de deplină egalitate, a tuturor țărilor, fără a nega, desigur, răspunderea ce apasă pe umerii statelor posesoare de mari potențiale militare. Stabilitatea mondială — este opinia răspicat exprimată de țara noastră — trebuie clădită pe dezarmare, iar edificiul nu poate avea soliditate decît dacă este opera comună a întregii umanități.

Aprecierile, tezele formulate de președintele României își găsesc reflectare în acțiunile practice. S-au impus, cu strălucire, în conștiința popoarelor inițiativele de înalt umanism, demersurile sale de amplu răsunet internațional, vibrantele apeluri adresate oamenilor de stat și popoarelor de pretutindeni la unirea eforturilor în vederea înlăturării primejdiei nucleare. Sînt cunoscute, în acest sens, programele prezentate de România socialistă la O.N.U., în alte foruri internaționale, cuprinzînd o gamă variată de măsuri practice, efective de dezarmare.

Propunerile românești, expresie a abordării novatoare, de la simplu la complex și într-o scară a priorităților impusă de realități, pun un accent deosebit pe pericolul nuclear. Primul pas — modest, dar de mare importanță prin valoarea sa de exemplu — a fost făcut odată cu semnarea, în decembrie trecut, a tratatului sovieto-american privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune. În momentul de față, o cerință imperioasă este de a se ajunge la **noi înțelegeri și acțiuni în direcția realizării unui program complex de dezarmare, în mai multe etape, care să ducă la eliminarea definitivă a armamentelor nucleare.** În acest cadru, după opinia țării noastre, le revine Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii datoria de a materializa, cît mai curînd, prevederile tratatului menționat și, în paralel, de a accelera încheierea unui acord pentru reducerea cu 50 la sută a armelor strategice ofensive — alt pas, deosebit de semnificativ, pe drumul eliberării omenirii de coșmarul distrugerii nucleare. În aceeași ordine a priorităților se înscrie, desigur, propunerea avansată la recenta sesiune specială a O.N.U. consacrată dezarmării, subliniind necesitatea elaborării, în cel mai scurt timp, a unui **program general de dezarmare nucleară** care să prevadă — cu prioritate și termene bine stabilite, într-o viziune de perspectivă — **reducerea pe etape și lichidarea completă a acestor arme pînă în anul 2000.**

Dacă sensul luptei pentru dezarmare este asigurarea păcii pe Pămînt, atunci apare firească preocuparea pentru înlăturarea amenințărilor la adresa acestei stări benefice, indiferent de unde ar veni ele. Aceasta este rațiunea pentru care **demilitarizarea spațiului cosmic** este evocată între exigențele programului românesc de dezarmare. Pornindu-se de la considerentul că spațiul extraterestru nu este proprietatea nici unui stat, ci constituie bunul comun al tuturor națiunilor, România socialistă, cu autoritatea președintelui Nicolae Ceaușescu, a avansat o serie de propuneri realiste, pe deplin realizabile,

menite să ducă la utilizarea exclusiv în scopuri pașnice a Cosmosului, acesta urmînd să servească progresului tuturor statelor.

Criteriul gradului de amenințare al diferitelor tipuri de arme asupra păcii mondiale se află la baza ierarhizării măsurilor de dezarmare din programul românesc. Este rațiunea pentru care, subliniind, de fiecare dată, primordialitatea dezarmării nucleare, România atribuie o deosebită însemnătate lichidării definitive, din arsenalele planetei, a altui tip de armă de nimicire în masă — cea chimică. În acest sens, în concepția țării noastre se află sub semnul urgenței **elaborarea și aplicarea unui program de măsuri pentru interzicerea utilizării armelor chimice, precum și lichidarea stocurilor existente.** Odată cu eliminarea acestora, este necesar să se interzică și producerea oricărui fel de arme chimice.

Prin prisma aceleiași abordări realiste, **reducerea substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și a cheltuielilor militare** figurează pe un loc important în concepția și programul practic de dezarmare ale României. În ordinea avansării unor măsuri efective în acest domeniu, se cuvine subliniată opinia țării noastre ca statele participante la cele două mari alianțe militare opuse — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — să angajeze, pînă la sfîrșitul anului 1988, cu participarea tuturor statelor europene, **negocieri care să ducă la reducerea substanțială, cu cel puțin 20 la sută pînă în anul 1990, cu 30—35 la sută pînă în anul 1995 și cu 50 la sută pînă la sfîrșitul secolului a armelor convenționale și efectivelor militare.** Aceeași notă de realism și concretețe caracterizează și propunerile de reducere a uriașelor cheltuieli militare de astăzi.

Eliminarea amenințării nucleare sub multiplele ei aspecte, demilitarizarea spațiului cosmic, lichidarea stocurilor de arme chimice, măsuri hotărîte în materia armelor convenționale — iată marile și principalele direcții de acțiune în sfera dezarmării. Acestora, România le adaugă alte propuneri și măsuri de natură să favorizeze acest complex proces : eliminarea actelor de forță sau amenințare cu forța, adoptarea de noi măsuri de încredere și securitate pe continentul european, organizarea unui control strict și eficace asupra îndeplinirii obligațiilor asumate de state, înfăptuirea dezarmării într-o relație strînsă cu eliminarea subdezvoltării, democratizarea vieții și relațiilor internaționale.

Compun, toate acestea, structura de rezistență a programului complex de dezarmare, a cărui înfăptuire România o consideră o condiție sine qua non a evoluției în pace a societății omenești. Vom încheia aceste succinte considerații subliniind un fapt de notorietate internațională. Importanța deosebită, acordată în vasta operă teoretică, în prodigioasa activitate practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, problemelor înfăptuirii dezarmării și asigurării păcii pune puternic în evidență una din caracteristicile esențiale, definitorii ale personalității sale de proeminent conducător politic și militant revoluționar. Cutezanța gîndirii sale dialectice, dăruirea manifestată în conducerea destinelor patriei se împletesc armonios cu înalta răspundere pentru asigurarea condițiilor internaționale de liniște și securitate, necesare pentru înfăptuirea programelor noastre de dezvoltare socialistă, pentru împlinirea năzuințelor de progres ale tuturor popoarelor.

Octavian Munteanu

O.N.U. — cadru adecvat pentru soluționarea globală a problemelor economice și financiare internaționale

„Ținînd seama de problemele complexe ale situației economice mondiale — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în Expunerea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii — **România se pronunță pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, bazate pe deplină egalitate și echitate între state. În acest scop, țara noastră consideră necesară organizarea unei conferințe internaționale sub egida Organizației Națiunilor Unite, la care să participe cu drepturi egale toate țările în curs de dezvoltare, precum și țările dezvoltate, pentru a se ajunge la soluții reciproc acceptabile — inclusiv în problemele datoriilor externe, deosebit de mari, ale țărilor în curs de dezvoltare — care să deschidă calea depășirii actualelor probleme grave ale situației economice mondiale, să ducă la dezvoltarea economico-socială independentă a fiecărei națiuni".**

În numeroase rînduri, președintele Nicolae Ceaușescu a arătat că țările capitaliste dezvoltate trebuie să înțeleagă că nu pot refuza la infinit să discute cu țările în curs de dezvoltare, să se așeze la masa tratativelor pentru a găsi împreună căile făuririi unei noi ordini economice internaționale, care să asigure un acces egal, echitabil, la dezvoltare tuturor popoarelor lumii.

În ultimii ani, țările occidentale industrializate nu numai că au transferat o parte importantă din povara crizei economice pe seama țărilor în curs de dezvoltare, dar, din arsenalul practicilor lor inechitabile, n-au lipsit nici manevrele pe frontul diplomației și negocierilor economice. Deschiderii spre dialog — afișată în deceniul trecut — i-au luat locul, treptat, obstrucțiile și tergiversările (pe măsură ce înseși manevrele și practicile din cadrul schimburilor internaționale „dădeau rezultate"), pînă chiar la imobilizarea, fără disimulări, a procesului de convenire, prin dialog și conlucrare, a acțiunilor practice pe calea noii ordini economice internaționale.

În deceniul trecut, — în contextul consecințelor de ordin economic și financiar ale crizei energetice, mai precis în condițiile marilor perturbații în plățile internaționale, determinate de sporirea bruscă și puternică a prețurilor la țiței — țările occidentale dezvoltate au părut să consimtă la un dialog economic cu țările în curs de dezvolare, deși au manifestat tendința de a reduce acest dialog la problemele energetice. Țările în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, și-au exprimat, însă, ferm, decizia de a nu accepta o abordare a problemelor energiei în mod separat, ci numai în contextul larg al celor ale materiilor prime și ale dezvoltării.

Potrivit acestei concepții — exprimînd, în fond, o necesitate obiectivă și o cerință legitimă —, țările în curs de dezvoltare au propus o abordare globală a tuturor problemelor respective, într-un cadru larg, cum este cel oferit de O.N.U., inițiind astfel, organizarea celei de-a VI-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale, consacrată special dezbaterii problematicii dezvoltării și materiilor prime. La această sesiune (mai 1974), pe baza proiectelor de rezoluție prezentate de țările în curs de dezvoltare, au fost adoptate, cu o mare majoritate de voturi, două documente dintre cele mai importante din istoria O.N.U. — **Declarația și Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale —,** care sintetizează necesitatea unei alternative înnoitoare la actualele stări de lucruri din economia mondială și care conturează mijloace și căi de acțiune pentru realizarea acestui obiectiv. Iar, la scurt timp, tot la inițiativa țărilor în curs de dezvoltare, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor", document de mare însemnătate pe linia afirmării pe plan internațional a obiectivelor unei noi ordini economice mondiale.

În ce privește, însă, luarea în discuție a unor aspecte concrete ale soluționării problemelor economice mondiale și relațiilor economice internaționale, țările dezvoltate au avansat ideea unui cadru „mai limitat" de participare, pe considerentul (îmbietor dar, în esență, restrictiv) al „eficienței" dezbaterilor. Țările în curs de dezvoltare nu au respins propunerea de dialog — considerînd-o utilă, dacă ar fi urmat să ducă la rezultate concrete și măsuri practice —, dar nu au renunțat, în mod firesc, la exigența ca negocierile să vizeze ansamblul problemelor dezvoltării și cooperării economice internaționale. În aceste condiții, a avut loc, între 1975 și 1977, așa-numitul „dialog Nord-Sud" cu participarea unui număr restrîns de țări dintre cele dezvoltate, cele exportatoare de petrol și cele în curs de dezvoltare importatoare de petrol. Dialogul s-a încheiat, însă, practic, fără rezultate concrete, notabile, în absența voinței politice din partea țărilor occidentale industrializate de a consimți la restructurări de fond în relațiile economice internaționale, restructurări revendicate, în mod pe deplin legitim, de țările în curs de dezvoltare. Eșecul „dialogului Nord-Sud", a revitalizat interesul pentru folosirea cadrului instituțional al O.N.U. în vederea negocierilor în problemele economice internaționale. Încă de la sfîrșitul anului 1977, țările în curs de dezvoltare au reluat inițiativele în scopul angajării unor asemenea negocieri și, printr-o rezoluție propusă de aceste țări, Adunarea Generală a O.N.U.

a adoptat hotărîrea privind convocarea unei sesiuni speciale care să analizeze stadiul transpunerii în viață a noii ordini economice internaționale și să formuleze acțiunile necesare pentru dinamizarea, prin eforturi comune, a procesului de realizare a acesteia.

Organizarea sesiunii speciale — acceptată unanim — a presupus, implicit, consultări pregătitoare menite să contureze, în prealabil, cu ce ar urma să se soldeze sesiunea; cu atît mai mult cu cît limitarea, în cadrul acesteia, la o simplă evaluare, în sine insuficientă, a rezultatelor obținute pe calea noii ordini, nu ar fi condus, de fapt, decît la consemnarea lipsei de progrese pe această cale. Astfel, pentru a imprima un conținut concret sesiunii — asupra convocării căreia, în toamna anului 1980, s-a căzut, în cele din urmă, de acord (printr-o rezoluție a Adunării Generale din 1979) — țările în curs de dezvoltare membre ale Grupului celor 77 au determinat ca, pe ordinea de zi a acesteia, să figureze două principale probleme de o importanță deosebită și strîns corelate: pe de o parte, formularea, în contextul încheierii celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării (1971—1980), a Strategiei internaționale pentru cel de-al treilea Deceniu al dezvoltării (1981—1990); pe de altă parte, lansarea unor negocieri economice globale, în cadrul cărora să fie abordate, frontal, problemele care confruntă economia mondială și să se stabilească măsurile practice care să facă efectivă strategia, să evite ca aceasta să rămînă doar un simplu set de recomandări netranspuse în viață și, deci, să împărtășească soarta strategiilor pentru deceniile anterioare ale dezvoltării. Negocierile economice globale reprezentau o restituire către O.N.U., respectiv către cadrul firesc, a abordărilor referitoare la restructurarea economiei mondiale. Ele au fost, însă, blocate de o serie de țări capitaliste dezvoltate la sesiunea specială a Adunării Generale din 1980. În însuși spiritul negocierilor globale, țările în curs de dezvoltare s-au pronunțat pentru desfășurarea acestora sub autoritatea unei Conferințe a O.N.U., cu participarea tuturor țărilor, care să asigure abordarea de o manieră cuprinzătoare și coerentă a problemelor. În schimb, unele din principalele țări occidentale industrializate, sub pretextul că un asemenea cadru de negocieri ar afecta competențele unor instituții specializate ale O.N.U., au insistat, dimpotrivă, pentru continuarea unor practici prin care problemele să fie dezbătute fragmentar, în foruri separate, astfel încît conținutul interdependent al abordărilor să fie slăbit, iar caracterul politic al negocierilor să fie diminuat. Ca urmare, negocierile globale — această nouă formulă instituțională de dezbatere și soluționare a problemelor economice internaționale, prin firească lor „atacare" concomitentă și cu participarea tuturor țărilor, formulă ce evidențiază, totodată, un caracter angajant, reclamînd participanților să manifeste responsabilitate, să probeze dacă sînt, sau nu, dispuși să facă operațională voința lor politică — au fost blocate de țările respective pe considerente de ordin procedural, deci încă înainte de a se fi discutat agenda negocierilor, respectiv problemele ce ar fi urmat a fi dezbătute în vederea soluționării.

De atunci — pe întreg parcursul acestui deceniu — dialogul economic internațional a rămas practic blocat. Deci, tocmai într-o perioadă cînd, datorită accentuării perturbațiilor și distorsiunilor în economia mondială, era nevoie, mai mult decît oricînd, de un asemenea dialog! Nu întîmplător, în lipsa dialogului, problemele economice mondiale s-au complicat și agravat.

Astfel, în concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, **reluarea dialogului economic internațional constituie o exigență de prim ordin și de o stringentă actualitate.** În viziunea României, cea de-a VII-a sesiune din 1987 a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), deși s-a încheiat cu rezultate modeste, a demonstrat că dialogul economic internațional poate fi reluat. Acest început trebuie să fie consolidat și continuat și, mai ales, concretizat în acțiuni ferme pentru soluționarea problemelor acute ce confruntă, în prezent, economia mondială, pentru înaintarea pe calea instaurării noii ordini economice internaționale.

Președintele Nicolae Ceaușescu atrage atenția că O.N.U. este cadrul internațional adecvat pentru abordarea și soluționarea acestor probleme. Este un cadru global și, deci, singurul propice pentru rezolvarea problemelor globale, cum sînt cele economice și financiare ale subdezvoltării și edificării noii ordini economice internaționale. Au trecut peste patru decenii de la crearea Organizației Națiunilor Unite — moment de importanță deosebită în istoria contemporană. De existența O.N.U., generațiile postbelice de pretutindeni și-au legat aspirațiile de progres și pace. Astăzi, într-o lume marcată de conflicte și încordări politice, de pericole de distrugere derivînd din cursa aberantă a înarmărilor, de grave manifestări de criză și dezechilibru în plan economic, popoarele văd, în continuare, în O.N.U., instrumentul cel mai potrivit, prin caracterul său universal și larga reprezentare democratică, pe care factorii de decizie politică din toate țările îl au la dispoziție pentru a conlucra în vederea angajării pe drumul rațional al dezarmării, stingerii focarelor de tensiune, lichidării anomaliilor de dezvoltare, asigurării unui viitor de liniște și înțelegere, de propășire economică generală.

De peste trei decenii, România are o participare activă și constructivă la activitatea Organizației mondiale, o contribuție angajată, cu ideea și fapta, la promovarea nobilelor obiective ale O.N.U. Demersul hotărît al României în favoarea acestor obiective izvorăște nemijlocit din vocația păcii milenară a poporului român, care, în zbuciumata sa istorie, nu a purtat războaie decît pentru a se apăra, aspirînd dintotdeauna să se dedice exclusiv construcției economice. Poporul român, care în atîtea rînduri, de-a lungul veacurilor, a fost împiedicat, de aspre încercări și vicisitudini, să se dezvolte așa cum a dorit, a înțeles și înțelege să se angajeze ferm în lupta pentru progres și pace pe plan mondial, astfel încît negurile războiului și confruntării să nu întunece perspectivele luminoase de înaintare economico-socială care îi stau în față.

România a considerat neabătut O.N.U. ca forul cel mai adecvat pentru abordarea și rezolvarea marilor și complexelor probleme ale omenirii, care sînt indivizibile, avînd nevoie de soluții globale, convenite în comun prin aportul tuturor statelor. Or, O.N.U. oferă tocmai cadrul universal, de largă participare democratică, necesar în acest scop. De aceea, aportul de idee, inițiativă și acțiune al României s-a asociat constant celui al altor state, în întreaga activitate a O.N.U., în toate aspectele abordate în cadrul acesteia și al agențiilor sale specializate. Un aport care a vizat întotdeauna să impulsioneze, să ducă la creșterea rolului O.N.U. în soluționarea echitabilă, reciproc avantajoasă, a problemelor cardinale ale contemporaneității.

În acest cadru global se înscrie contribuția marcantă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu la dezbaterea și conturarea strategiilor de rezolvare a problemei cruciale a dezvoltării, care, alături de cele ale dezarmării și păcii, domină agenda priorităților O.N.U. Contribuția românească s-a materializat în participarea activă, în structurile instituționale ale O.N.U., și în afara acestora, la clarificarea conceptuală a problematicii dezvoltării, la identificarea restructurărilor necesare, la stabilirea orientărilor și politicilor de urmat, la precizarea mijloacelor de acțiune și formularea programelor de măsuri concrete.

Prezentînd, în cadrul O.N.U., încă din 1975, un amplu și cuprinzător program de acțiune în vederea instaurării noii ordini economice internaționale și actualizînd, de atunci, în mod permanent, acest program în conformitate cu cerințele noi apărute, România, în spiritul politicii ei constructive, principiale, a fost și este, în același timp, gata să ia în considerare, cu toată atenția și receptivitatea, orice alte propuneri — avansate de celelalte state —, de natură să impulsioneze procesul de lichidare a subdezvoltării, de edificare a noii ordini economice mondiale.

În concepția românească, folosirea cadrului instituțional al O.N.U. pentru soluționarea acestor probleme se impune prin însuși faptul că, așa cum a dovedit experiența, caracterul multisectorial al noii ordini a refuzat, în mod obiectiv, încercările de abordare parțială, trunchiată sau limitată, iar caracterul global-mondial al acesteia a negat, făcîndu-le să eșueze, tendințele de abordare cu participare restrînsă. S-a impus, cu pregnanță, concluzia că problemele noii ordini trebuie dezbătute și soluționate cu participarea tuturor țărilor, respectiv în cadrul instituțional al Națiunilor Unite, ce corespunde tocmai unei asemenea exigențe. În acest sens, România consideră că, în întreaga activitate îndreptată spre edificarea noii ordini economice internaționale, Organizația Națiunilor Unite trebuie să aibă un rol mult mai activ, apreciindu-se, în context, necesitatea constituirii unui organism special al O.N.U., format din țări în curs de dezvoltare, țări socialiste și țări capitaliste avansate, care să elaboreze programele concrete pentru soluționarea problemelor din economia mondială.

De însemnătate esențială este, în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, organizarea unei **conferințe internaționale**, în cadrul O.N.U., cu participarea, în condiții de deplină egalitate, a tuturor țărilor, atît dezvoltate cît și în curs de dezvoltare, atît capitaliste cît și socialiste, în vederea realizării unui acord corespunzător asupra depășirii gravelor probleme din economia mondială, lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Pentru președintele Nicolae Ceaușescu, adîncirea crizei economice mondiale, accentuarea amenințărilor ei nu sînt obstacole de neînvins. Criza poate fi depășită, confruntarea țări bogate-țări sărace poate fi evitată, cu condiția, însă, de a se trece la abordarea frontală, într-un spirit nou, a problemelor acute din economia

mondială, la măsuri concrete pe calea noii ordini economice internaționale.

Președintele Nicolae Ceaușescu identifică, în multitudinea de interese ce se confruntă pe arena economică și politică internațională, interesele de fond, care sînt comune tuturor țărilor — continuarea dezvoltării generale și salvgardarea păcii mondiale — manifestînd, astfel, încredere în prevalența rațiunii, în capacitatea popoarelor de a o determina. În acest sens se stăruie nedezmințit asupra imperativului desfășurării, mereu intensificate și nicidecum slăbite, a unei largi colaborări general-mondiale între toate statele. Așa cum a subliniat, în repetate rînduri, președintele Nicolae Ceaușescu, România își va aduce, și în viitor, întreaga contribuție la promovarea acestei colaborări, înțelegînd să folosească neabătut cadrul O.N.U., ca și pînă acum, în vederea stabilirii și convenirii măsurilor corespunzătoare, reciproc acceptabile, pentru a se face față complexelor și gravelor probleme economice actuale, care sînt globale și care, deci, reclamă abordări globale și soluții globale. Pentru șeful statului român, noua ordine constituie nu numai o condiție a progresului general, ci și o modalitate practică de evitare a confruntării, de salvgardare a păcii. Pentru aceasta, președintele Nicolae Ceaușescu accentuează cu tărie asupra urgenței acțiunii.

De la discuții la acțiune! — este imperativul actualității. Însăși accentuarea manifestărilor de criză și dezechilibru din economia mondială, a instabilității politice, pe care acestea o determină pe arena internațională, constituie temeiul vibrantei chemări, străbătută de responsabilitate, pe care președintele Nicolae Ceaușescu o adresează conducătorilor de stat, factorilor politici, forțelor progresiste de pretutindeni, tuturor popoarelor lumii în vederea intensificării eforturilor spre a se trece de urgență de la vorbe la fapte, pe calea noii ordini economice internaționale, a soluționării problemelor complexe ale omenirii.

dr. Ilie Șerbănescu

România și mișcarea țărilor nealiniate

— solidaritate activă, largă conlucrare —

În fiecare an, la 1 septembrie, este sărbătorită pe plan internațional „Ziua nealinierii", pentru a marca crearea, în urmă cu 27 de ani, a mișcării țărilor nealiniate. Această perioadă a conferit mișcării de nealiniere statutul unui factor de seamă pe frontul luptei antiimperialiste, anticolonialiste, pentru înnoiri sociale și, deopotrivă, al unui consecvent promotor al luptei pentru independență și suveranitate națională, pentru dezarmare și pace, pentru crearea unei noi ordini economice și politice internaționale și democratizarea relațiilor dintre state, pentru ca fiecare națiune să se dezvolte de sine stătător, într-un climat de înțelegere și echitabilă colaborare internațională. Mișcarea de nealiniere a întrunit, astfel, atributele uneia din marile forțe progresiste ale lumii contemporane.

Referindu-se la însemnătatea mișcării țărilor nealiniate în viața internațională, președintele **Nicolae Ceaușescu** subliniază că **„problemele complexe și deosebit de grave — politice, economice, militare — ale vieții mondiale impun participarea activă la soluționarea lor, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau de orînduire socială. În mod deosebit trebuie să se asigure participarea activă la soluționarea acestor probleme a țărilor în curs de dezvoltare, a statelor nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii și sînt nemijlocit interesate într-o politică de colaborare, de independență și pace".**

Promotor activ al transformărilor revoluționare atît în plan politic, cît și economic și social, ce au avut loc în perioada postbelică, al luptei anticolonialiste și de emancipare națională, mișcarea de nealiniere — reacție la politica imperialistă de împărțire a lumii în sfere de influență, de menținere a unor raporturi de inechitate, de amestec în treburile interne ale altor state — a cunoscut un proces de continuă afirmare. În acest sens, creșterea și diversificarea rîndurilor sale sînt deosebit de semnificative: în 1961, cînd a avut loc, la Belgrad, prima conferință la nivel înalt, mișcarea de nealiniere număra 25 de state membre; astăzi, ea este alcătuită din peste 100 de țări și organizații cu statut de membru, la care se adaugă țările care participă la activitățile mișcării în calitate de observator sau invitat. Creată de un număr relativ redus de state, mișcarea de nealiniere și-a lărgit continuu rîndurile, incluzînd, în prezent, peste două treimi din statele lumii — state cu sisteme economice și social-politice diferite, ca și mișcări de eliberare națională, unite prin idealurile comune ale luptei pentru apărarea independenței, pentru edificarea unui climat de securitate și pace, propice dezvoltării lor de sine stătătoare și realizării unei largi colaborări internaționale.

Pe acest fond, născut și consolidat în virtutea intereselor comune, în cei 27 de ani de existență, mișcarea de nealiniere s-a transformat într-o forță influentă, independentă, acționînd în afara blocurilor militare și pe o bază globală în viața internațională, statele componente afirmîndu-se și fiind hotărîte ca, și în viitor, să participe activ la rezolvarea problemelor majore ce confruntă lumea contemporană. În acest context, mișcarea de nealiniere se afirmă tot mai pregnant ca promotoare a principiilor noi de relații, a idealurilor de pace, dezarmare, destindere, independență și cooperare egală în drepturi. Este evident că, în prezent, capacitatea de acțiune a mișcării de nealiniere, ca factor influent al politicii mondiale, puterea ei de a înrîuri, în mod pozitiv, cursul evenimentelor depind de întărirea continuă — în pofida caracterului său eterogen (state cu opțiuni politice de dezvoltare diferite, avînd pondere și mărimi diferite) — a unității și solidarității țărilor ce participă la aceasta, de conlucrarea lor activă pentru promovarea unei politici de pace și înțelegere între națiuni.

România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu — consecvenți promotori ai unei politici de independență și suveranitate, ai democratizării relațiilor dintre state — au acordat o atenție deosebită stabilirii și extinderii relațiilor de prietenie cu statele nealiniate, susținînd activ necesitatea sporirii, în continuare, a contribuției mișcării de nealiniere, a țărilor mici și mijlocii, a celor în curs de dezvoltare în realizarea și consolidarea unei ample acțiuni solidare de luptă pentru pace și libertate, pentru eradicarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Este deosebit de semnificativ că, drept urmare a colaborării îndelungate și tot mai strînse dintre țara noastră și țările nealiniate, a contribuției deosebite aduse de România, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la promovarea idealurilor de pace, colaborare și progres, la conferința ministerială de la Lima, din 1975, s-a decis invitarea unei delegații române, iar, ulterior, la Conferința la nivel înalt de la Colombo, din 1976, s-a acordat României statutul de invitat permanent. În această calitate, țara noastră a participat și participă cu consecvență la activitățile mișcării de nealiniere, cu convingerea că, și în acest cadru, își aduce o contribuție proprie, de recunoscută importanță, la soluționarea unor probleme care confruntă contemporaneitatea.

În contextul relațiilor dintre România și țările nealiniate este evidentă convergența punctelor de vedere ale țării noastre și ale acestor state într-o serie de probleme cardinale în plan politic și economico-social. Se poate releva, în acest sens, că țările nealiniate, în marea lor majoritate țări în curs de dezvoltare, și România — ca însăși făcînd parte din această categorie de state — cunosc o serie de experiențe istorice, politice și economice asemănătoare. Un important factor de apropiere și acțiune comună îl constituie solidaritatea României cu eforturile țărilor nealiniate de a-și asigura și consolida independența națională, de a depăși starea de înapoiere economică, de a se dezvolta liber, conform propriei voințe. De asemenea, convergența de aspirații, năzuința comună spre pace și progres reprezintă, fără îndoială, o puternică bază a dezvoltării raporturilor României cu statele nealiniate, a colaborării atît în plan bilateral, cît și cu mișcarea de nealiniere în ansamblu. În prezent, România întreține relații diplomatice și economice cu peste 80 de țări nealiniate, dezvoltînd contacte politice și un dialog activ bilateral, cît și în cadrul O.N.U. și al altor organizații internaționale. O mare însemnătate pentru adîncirea și diversificarea acestor relații, pentru extinderea colaborării și cooperării României cu aceste state o au întîlnirile președintelui Nicolae Ceaușescu cu șefi de stat, de guvern și partid dintr-un mare număr de țări nealiniate. Aceste raporturi au pus în evidență țelurile comune ale țării noastre și țărilor nealiniate de a edifica o lume a păcii și securității, de a instaura raporturi noi, echitabile între națiuni, pentru progresul tuturor statelor lumii.

Mihaela Brumă

ȘAPTE ZILE

36 de conflicte armate și nici un tratat de pace — iată concluzia la care ajunge ediția a 19-a a Anuarului SIPRI pentru 1987, an care „nu a fost cîtuși de puțin mai bun decît cel anterior, 1986, declarat de Națiunile Unite drept An Internațional al Păcii". Raportul SIPRI reține și alt aspect semnificativ : cvasitotalitatea acestor confruntări militare au continuat să se desfășoare în țările lumii a treia — în Orientul Mijlociu, Asia de Sud, Africa și America Latină. Excepția de la „regulă" se notează în Europa : ostilitățile în Irlanda de Nord, între minoritatea protestantă și guvernul britanic. Anuarul împarte în trei categorii conflictele anului trecut (la care au participat 5,5 milioane de combatanți, antrenînd 41 de țări) : datorate unor „cauze interne" și — în anumite cazuri — unor ingerințe din afară (Nicaragua, Guatemala, Salvador, Sudan, Sri Lanka, India, Pakistan, Filipine, țările din Cornul Africii) sau unor „cauze combinate" (Liban, Africa de Sud, Afganistan, Ciad, Angola, Mozambic) ; singurul „război autentic" : cel dintre Iran și Irak, care deține și recordul pierderilor umane (cifră neprecizată în document).

La activ — spicuim, în continuare, din raport — SIPRI reține, firește, tratatul sovieto-american privind rachetele cu rază medie și mai scurtă de acțiune, semnat în decembrie 1987, tratat în legătură cu care „este încă prea devreme să se aprecieze dacă va reprezenta o cotitură în relațiile Est-Vest" ; se crede, însă, că „următorii 3—5 ani vor putea fi favorabili unui control al armamentelor".

Nefiind adoptată nici o restricție privind modernizarea altor tipuri de arme atomice, cursa înarmărilor nucleare a continuat, afirmă SIPRI, notînd, în context, că marile puteri continuă programele de dezvoltare a tuturor categoriilor de arme nucleare, strategice și nestrategice.

Anuarul furnizează, desigur, și alte date importante pentru evaluarea „temperaturii" politice a planetei : bilanțul (negativ) al experiențelor nucleare subterane, evoluțiile din domeniul fabricării și utilizării armei chimice, „progresele limitate" înregistrate în soluționarea unui număr de conflicte.

Acesta este, în mare, profilul anului trecut. În 1988 — sîntem în chiar săptămîna de intrare în vigoare a încetării focului în „războiul autentic" din Golf —, în 1988, prin urmare, este foarte posibil ca acest îndelungat și sîngeros conflict să se sustragă „contabilității" SIPRI. Semnele par de bun augur.

Octavian Munteanu

IRAN — IRAK

Încetarea focului și negocierile directe

La 20 august ora 3 GMT, a fost pus în aplicare primul punct (din cele zece) al rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U., care prevede încetarea focului, suspendarea tuturor acțiunilor militare pe pămînt, pe mare și în aer între Iran și Irak. Potrivit informațiilor din regiune, pe întreaga linie a frontului (1 200 km), situația se menține calmă. În zona de contact între părțile beligerante a fost desfășurat Grupul de Observatori Militari ai Națiunilor Unite pentru Iran și Irak (UNIIMOG). În capitalele celor două țări, ca și în alte localități, încetarea efectivă a focului a fost sărbătorită de mii și mii de persoane care au ieșit pe străzi pentru a-și manifesta bucuria. După aproape opt ani, în care și-a pierdut viața peste un milion de persoane, în mare parte civile, pagubele materiale fiind evaluate la sute de miliarde dolari, glasul armelor a fost, în fine, înlocuit cu cel al dialogului. Cele trei săptămîni de negocieri indirecte dintre reprezentanții Iranului și Irakului, sub auspiciile secretarului general al O.N.U., au deschis o nouă etapă generatoare de legitime speranțe. Calea dialogului și a negocierilor se dovedește, și în acest caz, ca singura soluție realistă în rezolvarea diferendelor dintre state.

Aflat în drum spre Geneva, unde la 25 august va prezida primele convorbiri directe iraniano-irakiene, Perez de Cuellar și-a exprimat încrederea că încetarea focului în războiul din Golf va constitui începutul unei păci durabile între cele două țări. El a subliniat, totodată, că observatorii O.N.U., aflați de-a lungul frontierei iraniano-irakiene, „vor supraveghea fiecare mișcare ce ar putea indica o încălcare a acordului". La rîndul său, comandantul UNIIMOG, generalul Slavko Jovici (Iugoslavia), a declarat la Teheran că este „optimist și sigur" că încetarea focului va fi respectată.

În aceeași ordine de idei, precizările de poziție ale celor două țări vin să confirme dorința de aplicare întocmai a rezoluției 598, de soluționare a diferendelor la masa tratativelor. Astfel, președintele Ali Khamenei a subliniat, în cursul unei vizite efectuate la o bază militară din vestul țării, că Iranul „va respecta pe deplin acordul de încetare a focului și va coopera cu unitățile observatorilor O.N.U.". De asemenea, în urma unui comunicat al Președinției, dat publicității la Bagdad, poporul irakian a celebrat, la 20 august, o zi de „Sărbătoare oficială" pentru a marca intrarea în vigoare a acordului de încetare a focului, calificat ca „primul pas spre realizarea unei păci durabile" în zona Golfului.

Urmează, acum, etapa dificilă și complexă a negocierilor directe, în care de importanță capitală se dovedește valorificarea premiselor pozitive existente, depășirea, cu calm și responsabilitate, a multiplelor obstacole, a tensiunii și neîncrederii acumulate în atîția ani de sîngeroasă confruntare. Nu lipsesc, în acest sens, apelurile la abordarea constructivă a divergențelor, renunțîndu-se la orice gesturi sau acțiuni care să împiedeze asupra bunului mers al negocierilor, inclusiv la declarații și reproșuri tăioase — așa cum a arătat, zilele trecute, secretarul general al O.N.U. Aceasta, cu atît mai mult cu cît, în cercurile diplomatice de la Națiunile Unite, se apreciază că tratativele vor fi „îndelungate, dificile și complexe din punct de vedere tehnic", iar actuala etapă a negocierilor va fi cea mai anevoioasă pentru succesul eforturilor în vederea instaurării păcii în zona Golfului.

Observatorii apreciază că punctul cel mai greu de rezolvat pentru Perez de Cuellar va fi, probabil, realizarea acordului privind retragerea forțelor militare „în cadrul frontierelor recunoscute pe plan internațional", mai ales că tocmai aceasta a fost una din problemele invocate la declanșarea conflictului dintre Iran și Irak. Cele două țări și-au disputat cursul de apă Shatt-El-Arab (cu 200 km înainte de vărsare în Golf, Tigrul și Eufratul se unesc, formînd această importantă cale navigabilă). O altă sursă de dificultăți este considerat a fi punctul șase al rezoluției 598, care se referă la constituirea unei comisii imparțiale, însărcinate să stabilească cine poartă răspunderea declanșării războiului din Golf.

Desigur, popoarele din regiune, ca și de pe alte meridiane, așteaptă ca negocierile să ducă la aplicarea integrală, cît mai curînd posibil, a rezoluției 598, la instaurarea unei păci juste, globale și durabile în această parte a lumii atît de frămîntată. Nu încape îndoială că flexibilitatea politică, bunăvoința, încrederea reciprocă trebuie să prevaleze în depășirea obstacolelor care mai există, chiar dacă acestea par greu de trecut.

Încetarea focului între cele două țări, ca și a atacurilor împotriva navelor comerciale în zona Golfului sînt două elemente pozitive ce constituie o bază favorabilă pentru viitoarele negocieri. Zilele trecute, ministrul transporturilor irakian, Hamza Al-Zubaidi, a anunțat că țara sa a reluat transportul naval în

Misiunea O.N.U. de supraveghere

Grupul de observatori militari ai Națiunilor Unite pentru Iran și Irak (UNIIMOG), compus din 350 de persoane și însărcinat cu supravegherea încetării focului, ar urma să fie sprijinit de o echipă alcătuită din 735 militari și de o altă formată din 351 de civili — informează surse ale O.N.U. Adunarea Generală a O.N.U. s-a întrunit, recent, în sesiune pentru a aproba fonduri în valoare totală de 73,8 milioane dolari destinate finanțării operațiunilor UNIIMOG, într-o primă perioadă de șase luni.

Pe lîngă cei 350 de observatori militari neînarmați, care provin din 25 de țări, se preconizează, deci, trimiterea altor 735 de militari : 80 de polițiști militari, 495 de specialiști în comunicații, 130 pentru echipajele și întreținerea elicopterelor și 30 de marinari pentru a asigura serviciul a două nave de patrulare. Echipa civilă de sprijin va fi formată din 184 de persoane din diverse țări, 160 funcționînd în zonă, iar celelalte la sediul O.N.U. din New York.

UNIIMOG va avea Cartiere generale identice la Bagdad și Teheran. Cartierele de sector pentru operațiuni avansate se vor afla la Saghez, Bakhtaran, Dezful și Ahvaz (Iran) și, respectiv, la Kirkuk, Baqubah și Basra (Irak). Se preconizează ca, în fiecare dintre cele două țări, să acționeze pînă la 16 echipe de observatori militari. La dispoziția comandantului UNIIMOG, generalul Slavko Jovici (Iugoslavia), se vor afla în rezervă circa 30 de observatori militari.

(Agenția **ADN**)

Negocieri privind repatrierea prizonierilor

La Geneva și la New York, precum și la Teheran și Bagdad, sînt în curs negocieri privind repatrierea prizonierilor de război aflați în Iran și Irak — relevă agenția „KUNA".

Convorbirile, la care participă reprezentanți ai guvernelor celor două țări, ai O.N.U. și ai Comitetului Internațional al Crucii Roșii (C.I.C.R.), fac parte din procesul de aplicare a Rezoluției 598 a Consiliului de Securitate, privind conflictul din Golf.

De la începutul conflictului, 693 de irakieni deținuți în Iran și 613 iranieni deținuți în Irak, cu precădere vîrstnici, grav răniți sau bolnavi, au fost repatriați prin intermediul C.I.C.R. sau al Organizației de Semilună Roșie din Turcia — arată agenția citată.

O echipă a O.N.U. se află, în prezent, la Bagdad pentru a discuta întreaga problemă a condițiilor din lagăre, numărul și identitatea prizonierilor și modalitățile în care poate avea loc schimbul de prizonieri. Grupul a vizitat deja Iranul și urmează să plece la Amman pentru a întocmi un raport și, de aici, la New York pentru a prezenta documentul respectiv secretarului general al O.N.U.

Paul Henri Morard, purtător de cuvînt al Crucii Roșii, a declarat că „C.I.C.R. este la dispoziția Irakului, Iranului și O.N.U. pentru repatrieri, dar aceasta depinde de evoluția negocierilor". „Sîntem gata să acționăm în momentul în care vom fi solicitați. În ultimele cîteva zile, l-am informat pe secretarul general al O.N.U. și pe reprezentanții celor două guverne despre dorința noastră de a ne ocupa de problema repatrierii". Surse informate — relevă agenția „KUNA" — au declarat că se prevede o perioadă relativ scurtă, în cursul căreia ambele părți vor trebui să predea toți prizonierii. Organizația este convinsă că dispune de experiența necesară pentru a rezolva un transfer atît de amplu și de rapid. „În ce privește Iranul și Irakul, există unele dificultăți logistice din cauza distanțelor implicate", a spus Morard.

apele Golfului, două vase sub pavilion irakian ridicînd ancora din porturile Al-Fujaira și Al-Zubair (sud-estul țării). De asemenea, a fost inaugurat aeroportul internațional din Basra. S-a pus, astfel, capăt și așa-numitului „război al petrolierelor" din Golf, ce a durat peste patru ani, în timpul căruia și-au pierdut viața peste 420 de marinari, 546 nave fiind atacate, prejudiciile ridicîndu-se la două miliarde dolari. De asemenea, după aproape opt ani, compania de aviație „Iran Air" și-a reluat zborurile regulate, survolînd fostele zone de luptă.

Prin încetarea focului de la 20 august, au luat sfîrșit unele din cele mai lungi și mai sîngeroase ostilități armate din perioada postbelică (interval de timp în care, în lume, au avut loc circa 150 de conflicte regionale soldate cu pierderea vieții a peste 20 milioane de oameni).

Încetarea focului în conflictul din Golf este o nouă dovadă că armele nu pot soluționa litigiile, ci le complică și mai mult, le prelungesc, epuizînd în același timp resursele umane și materiale ale țărilor respective. Încheierea ostilităților iraniano-irakiene, acceptarea negocierilor directe scot, pregnant, în relief adevărul potrivit căruia nu există problemă care să nu poată fi rezolvată pe cale pașnică, prin tratative, dacă se pornește de la respectarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, de la interesele generale ale păcii și securității .

În cadrul politicii sale generale de pace și colaborare, România socialistă se pronunță și acționează cu consecvență pentru eliminarea forței și amenințării cu forța din relațiile internaționale, pentru rezolvarea pe cale pașnică, prin tratative, a problemelor litigioase. În acest spirit, poporul român salută încetarea războiului dintre Iran și Irak și își exprimă speranța că, în cadrul negocierilor directe, se vor depune toate eforturile pentru a se ajunge la soluții reciproc acceptabile, care să ducă la lichidarea definitivă a conflictului, la instaurarea deplină a păcii în regiunea Golfului.

Ștefan Cârjă

În această săptămînă...

Panmunjon. Întîlnire pregătitoare

După cum este cunoscut (cf. „Lumea" nr. 32/1988), R.P.D. Coreeană a avansat o nouă și importantă propunere constructivă, vizînd normalizarea situației din Peninsula Coreeană : convocarea — spre sfîrșitul acestei luni — a unei reuniuni comune a Adunării Populare Supreme a R.P.D. Coreene și a parlamentului sud-coreean. Noua inițiativă ilustrează, încă o dată, consecvența și fermitatea cu care acționează Partidul Muncii din Coreea și guvernul R.P.D. Coreene în vederea reunificării pașnice a patriei. Această propunere, ca și cele care au precedat-o, este străbătută de un profund realism, de o înaltă răspundere față de interesele supreme ale poporului coreean.

În pregătirea reuniunii parlamentare, în clădirea „Tongilgak", de la Panmunjon, a început, la 19 august, o întîlnire cu participarea a două delegații formate, fiecare, din cinci persoane ; conducătorul delegației nord-coreene este Chon Gun Chol, deputat în Adunarea Populară Supremă, secretar general al Comitetului R.P.D. Coreene pentru reunificarea pașnică a patriei, iar al celei sud-coreene — Park Joon Kyu, influent conducător al Partidului Justiției Democratice .(de guvernămînt).

Observatorii politici subliniază că actualele convorbiri directe sînt primele din ultimii trei ani între oficialități din Nordul și Sudul Coreei (ultimele negocieri directe datau din 1985, cînd au fost suspendate, ca urmare a situației nefavorabile create de manevrele militare comune americano—sud-coreene). Între altele, este relevat și faptul că partea sud-coreeană ar folosi aceste negocieri directe pentru a calma ampla campanie de protest a studenților care militează pentru organizarea în comun a „J.O." și care doresc începerea de negocieri asupra reunificării țării. Se amintește, în acest context, că peste 2 000 de studenți au fost interogați de către poliție, la începutul săptămînii trecute, în urma gravelor incidente violente ce au avut loc la Univresitatea Yonsei din Seul, de unde ei încercau să pornească un marș către Panmunjon, pentru convorbiri cu colegii lor din Nord asupra reunificării patriei. Aproximativ 400 dintre acești studenți se află încă în stare de detenție.

În cadrul primei etape a întîlnirii delegațiilor nord-coreeană și sud-coreeană pentru pregătirea unei reuniuni parlamentare comune Nord-Sud — relevă agenția „ACTC" —, delegatul părții de Nord a relevat că, dacă va fi publicată o declarație comună de neagresiune și dacă problema Jocurilor Olimpice va fi soluționată, ar fi deschisă calea reconcilierii naționale, unității și reunificării pașnice. El și-a exprimat speranța că prima rundă a întîlnirii parlamentare comune Nord-Sud va fi organizată la Phenian, la 26 august. În cursul discuțiilor, partea sud-coreeană a ridicat obstacole artificiale încă de la început. În consecință, în cadrul întîlnirii, nu s-a ajuns la nici un acord, convenindu-se ca o nouă întîlnire să aibă loc în cursul dimineții din 20 august. Neajungîndu-se la o apropiere a punctelor de vedere nici de data aceasta, s-a hotărît ca noi discuții să aibă loc la 22 august.

La închiderea ediției revistei noastre, întîlnirea pregătitoare de la Panmunjon era încă în desfășurare.

AFRICA AUSTRALĂ

Noi demersuri spre o reglementare a situației

Știri de ultimă oră vin să confirme că evoluțiile înregistrate, în ultimul timp, în Africa australă marchează o serie de pași importanți pe calea adoptării de măsuri concrete în vederea asigurării accesului la independență al Namibiei și încetării războiului nedeclarat purtat de Republica Sud-Africană împotriva Angolei.

Începute în urmă cu trei luni, negocierile între reprezentanții Angolei, Cubei, R.S.A. și S.U.A. s-au materializat, în adoptarea, la 5 august, la Geneva, a unui tratat conținînd principiile ce vor sta la baza reglementării conflictului, precum și a unei Declarații comune ce stabilește succesiunea măsurilor necesare în vederea unei soluționări negociate a problemelor din sudul Africii („Lumea" nr. 35 a.c.).

Unul dintre cele mai semnificative rezultate ale convorbirilor îl reprezintă, fără îndoială, acordul de principiu privind independența Namibiei, ocupată de sud-africani de la primul război mondial. Niciodată de la votarea Rezoluției 435 de către O.N.U., în septembrie 1978, Namibia — apreciază observatorii — n-a părut atît de aproape de independență. Căci este pentru prima oară cînd guvernul sud-african se vede obligat să-i recunoască acestei țări nu numai dreptul la independență, ci și să fie de acord cu stabilirea unui termen precis — 1 noiembrie a.c. — pentru începerea aplicării Rezoluției O.N.U.

Chiar dacă nu a participat la convorbirile de pace, Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.) a comunicat, într-o scrisoare adresată secretarului general al Națiunilor Unite, decizia sa, suverană și unilaterală, de a lua toate măsurile necesare pentru ca procesul de pace în regiunea Africii australe să fie ireversibil și durabil. În calitatea sa de mișcare de eliberare a Namibiei, S.W.A.P.O. precizează că poziția sa concordă cu spiritul acordului adoptat la Geneva. În scrisoare, semnată de Sam Nujoma, președintele S.W.A.P.O., se precizează că organizația a decis să-și suspende acțiunile împotriva regimului rasist, începînd cu 10 august. Nujoma subliniază că această poziție va fi menținută pînă la semnarea oficială a încetării focului. Aceasta, deoarece — a arătat el — „ne aflăm în etapa cea mai importantă, privind independența Namibiei, și vom depune, cu bună credință, serioase eforturi în scopul accelerării procesului de pace din regiunea sud-vestului african". Sam Nujoma adaugă: „Lupta S.W.A.P.O. contra forțelor sud-africane care ocupă ilegal Namibia se va putea prelungi doar în cazul în care guvernul de la Pretoria nu va aplica Rezoluția 435 a Națiunilor Unite".

Numeroase probleme, ce ar putea compromite procesul abia început, continuă să existe — atrag atenția observatorii. Astfel, într-un document al conducerii Congresului Național African (A.N.C.) din Africa de Sud, dat publicității în capitala Senegalului de agenția „Pana", se arată că regimul rasist de la Pretoria inițiază atentate cu bombe pe teritoriul sud-african împotriva persoanelor civile, în scopul de a discredita organizația politică a populației de culoare. În acest sens, se relevă că agenți ai regimului rasist au fost autorii unor asemenea atentate cu bombe pentru a crea confuzie în rîndul populației din R.S.A. și al comunității internaționale. Conducerea A.N.C. — se spune în document — declară că organizația acționează numai împotriva mașinii militare a regimului rasist și respinge atacurile asupra personalului nemilitar și a instituțiilor.

Pe de altă parte, manevrele militare pe care Africa de Sud le efectuează în enclava Walvis Bay sînt privite cu îngrijorare, într-un moment în care, pe plan diplomatic, se depun atîtea eforturi. Agenția de presă a Namibiei și S.W.A.P.O. (NAMPA) informează că aceste manevre, ca și marea concentrare de trupe sud-africane la nord de Namibia sînt „menite, în opinia unor observatori, să convingă elementele conservatoare din Africa de Sud că regimul nu va suferi nici o înfrîngere militară". Dar — adaugă agenția — o serie de experți militari consideră că Pretoria își va retrage trupele din Namibia, nu însă prin sud, pe la fluviul Orange, ci intenționează să iasă pe la nord, prin Walvis Bay, pentru ca acest singur port cu ape adînci al Namibiei să rămînă parte din teritoriul sud-african. Se pare că regimul de la Pretoria are în vedere întărirea actualelor baze militare de la Walvis Bay, în scopul staționării aici a trupelor sale provenite din interiorul Namibiei. În orice caz, concentrarea trupelor de ocupație sud-africane în acest port va constitui — sînt de părere comentatorii — o amenințare pentru alegeri, care — potrivit Rezoluției O.N.U. — vor trebui să fie „libere și corecte". De aceea — subliniază agenția „NAMPA", — este deosebit de important ca, în aceste momente, „opinia publică internațională să capete conștiința pericolelor pe care le reprezintă concentrarea de trupe sud-africane la Walvis Bay și să exercite presiuni asupra regimului de la Pretoria pentru ca acesta să abandoneze ideea creării unei situații potrivnice procesului de pace".

■

Încetarea războiului împotriva R.P. Angola — victimă, din 1975, de cînd și-a obținut independența, a unor permanente acte de agresiune perpetuate de gruparea antiguvernamentală UNITA și de însuși regimul de la Pretoria — constituie un al doilea element important al negocierilor de la Geneva. Cele trei țări participante au decis intrarea în vigoare a unei încetări a focului în sudul Angolei, începînd cu 8 august, ca și retragerea, între 10 august și 1 septembrie, a trupelor sud-africane ce se află încă în sudul Angolei. Potrivit declarațiilor ministrului de externe al R.S.A., Roelof Botha, trupele sud-africane care, în urma agresiunii declanșate în toamna trecută, se aflau în apropierea orașului Cuito Cuanavale, ar fi

Cele 14 principii

Pe data de 13 iulie, delegațiile Angolei, Cubei, Africii de Sud și Statelor Unite au căzut de acord asupra unui număr de principii esențiale în negocierile viitoare vizînd instaurarea păcii în Africa australă.

La 20 iulie, guvernele angolez, cubanez și sud-african au anunțat că sînt de acord cu un document, care constituie baza juridică pentru instaurarea păcii în Africa australă întemeiată pe următoarele principii:

— Aplicarea Rezoluției 435 din 1978 a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite. Părțile interesate se vor pune de acord pentru a recomanda secretarului general al O.N.U. o dată pentru intrarea în vigoare a acestei rezoluții;

— Guvernele Republicii Populare Angola și Africii de Sud, conform dispozițiilor Rezoluției 435, vor coopera cu secretarul general al O.N.U. în vederea obținerii independenței Namibiei prin intermediul alegerilor libere și democratice, abținîndu-se, în același timp, de la orice acțiune susceptibilă de a împiedica aplicarea sus-numitei rezolutii;

— Redesfășurarea spre nord și retragerea progresivă și totală a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez, pe baza unui acord între Angola și Cuba, cît și decizia celor două state de a cere o supraveghere, la fața locului, a acestei retrageri de către Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite;

— Respectul suveranității, al egalității și al independenței statelor, cît și a integrității teritoriilor lor și a inviolabilității frontierelor lor;

— Neamestecul în treburile interne ale statelor;

— Abținerea de la orice amenințare cu forța și de la utilizarea forței împotriva integrității teritoriale și a independenței statelor;

— Acceptarea responsabilității, de către state, de a nu autoriza utilizarea teritoriilor lor pentru acte de război, de agresiune sau de violență împotriva altor țări;

— Reafirmarea dreptului popoarelor din regiunea Africii de Sud-Vest la autodeterminare, independență și egalitate;

— Verificarea și supravegherea respectării obligațiilor decurgînd din acordurile ce ar putea interveni;

— Angajamentul de a respecta, cu bună credință, obligațiile decurgînd din acordurile ce ar putea interveni și de a propune soluții negociate diferendelor;

— Recunoașterea rolului membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite, în calitate de garanți ai aplicării acordurilor care ar putea fi încheiate;

— Dreptul fiecărei țări la pace, la dezvoltare și la progres social;

— Cooperarea africană și internațională pentru reglementarea problemelor dezvoltării în regiunea Africii de Sud-Vest;

— Recunoașterea rolului de mediator al guvernului Statelor Unite ale Americii.

(După agenția „A.P.S.")

început să se retragă la 10 august, urmînd să părăsească total zona la 1 septembrie. În ce privește UNITA, pare inevitabil ca ea să-și înceteze lupta împotriva regimului de la Luanda, începută în urmă cu 13 ani.

Calendarul retragerii trupelor cubaneze aflate în Angola din 1975 — calendar pe care Havana și Luanda s-au angajat să-l stabilească pînă la 1 septembrie —, ca și al retragerii Africii de Sud din Namibia va constitui tema centrală a viitoarei runde de negocieri cvadripartite (Angola, Cuba, R.S.A. și S.U.A.), fixată pentru 24—26 august la Brazzaville, capitala Republicii Congo. O altă problemă, neevocată în acordul încheiat la Geneva, este legată de cererea Africii de Sud privind desființarea celor șapte baze, pe care — susține Pretoria — le-ar avea, pe teritoriul angolez, principala mișcare antiapartheid — Congresul Național African, interzis în Africa de Sud. Recent, Luanda a anunțat că nu se pune problema închiderii acestor baze.

Între timp, la 15 și 16 august, la Ruacana, post de frontieră între Angola și Namibia, a avut loc o primă reuniune a ofițerilor angolezi și cubanezi, de o parte, și sud-africani, de cealaltă parte. Agenția „Prensa Latina" a anunțat că Angola, Cuba și Africa de Sud au constituit, cu acest prilej, o „Comisie militară comună pentru garantarea aplicării acordului de încetare a ostilităților și de pregătire a procesului pentru punerea în aplicare a Rezoluției 435 din 1978 a O.N.U. privind independența Namibiei". În textul oficial al acordului, anunțat în cele trei țări, se subliniază că „reuniunea s-a desfășurat într-un climat de respect reciproc și de responsabilitate". Se precizează că această Comisie militară comună „este formată din ofițeri ai forțelor armate angoleze, cubaneze și sud-africane". În momentul de față, comisia — subliniază observatorii — trebuie să supravegheze desfășurarea în bune condiții a retragerii, pînă la 1 septembrie, a forțelor sud-africane din Angola, ale căror efective sînt estimate la cîteva mii de militari. (La Geneva, Pretoria propusese ca retragerea cubaneză — respectiv, 36 000 militari — să se realizeze înainte de 1 iunie 1989, dată la care Africa de Sud ar urma să se retragă, la rîndul ei, din Namibia).

Președintele Angolei, Jose Eduardo dos Santos, a subliniat, potrivit ziarului „Angola Daily", că cele patru părți (Angola, R.S.A., Cuba și S.U.A.) la negocierile privind situația din sud-vestul Africii trebuie să consolideze progresele realizate pînă în prezent și să ajungă la un acord global și ireversibil. Luînd cuvîntul în cadrul conferinței Partidului Unit al Independenței Naționale din Zambia, Dos Santos a subliniat că viitorul acord trebuie să permită SWAPO să participe la alegeri libere în Namibia, conform prevederilor Rezoluției 435 a O.N.U. El a relevat, totodată, necesitatea intensificării sprijinului acordat Congresului Național African (A.N.C.) și altor organizații patriotice din Africa de Sud în lupta lor împotriva sistemului de apartheid. Numai prin eliminarea acestuia se poate realiza cu adevărat pacea în regiune, pot fi soluționate definitiv problemele cu care se confruntă Africa australă, a declarat președintele angolez.

Se așteaptă acum cea de a cincea întîlnire cvadripartită, cu speranța că rezultatele ei se vor înscrie pe aceeași linie a eforturilor constructive, pe calea soluționării politice a situației din această fierbinte regiune a continentului african.

R. D.

Ziua Namibiei

Din 1965, în fiecare an, la 26 august, poporul namibian sărbătorește declanșarea luptei sale, sub conducerea Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO), pentru eliberarea de sub dominația colonială și înlăturarea ocupării ilegale a țării de către forțele armate ale regimului rasist de la Pretoria.

Namibia este ultimul mare teritoriu al continentului african aflat sub jugul colonial. După primul război mondial, în 1920, fosta Ligă a Națiunilor a încredințat teritoriul namibian (824 292 kmp) Africii de Sud, sperînd că aceasta va asigura „bunăstarea materială și spirituală, precum și progresul social al populației". Dimpotrivă, departe de acest deziderat, autoritățile sud-africane au practicat, chiar de la început, o politică de brutală oprimare colonială. După dizolvarea Ligii și crearea Organizației Națiunilor Unite, în 1945, Africa de Sud a refuzat să transfere Consiliului de tutelă al Națiunilor Unite mandatul ce îi fusese dat, deși acest lucru este înscris în Carta O.N.U. pe care ea însăși a semnat-o. Chiar de la prima sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din 1946, Africa de Sud a cerut încorporarea teritoriului namibian Uniunii Sud-Africane (în 1961, aceasta părăsește Commonwealthul și adoptă numele de Republica Africa de Sud). Întrucît Adunarea Generală a refuzat pretențiile regimului de la Pretoria, guvernul sud-african a declarat că va administra direct teritoriul namibian în afara jurisdicției O.N.U. În 1949, Africa de Sud a trecut chiar la anexarea Namibiei (numele autohton adoptat în iunie 1968), extinzînd, și în acaestă țară, practicile rasiste. În 1950, într-un aviz consultativ, Curtea Internațională de Justiție a subliniat că teritoriul namibian se găsește, în continuare, sub mandat internațional și cerea Africii de Sud să-și respecte angajamentele internaționale. Prin două rezoluții consecutive (octombrie 1966 și mai 1967), O.N.U. a luat hotărîrea de a retrage mandatul Africii de Sud asupra acestui teritoriu, instituind un organism care să-l administreze, numit „Consiliul O.N.U. pentru Namibia". În 1971, Curtea Internațională de Justiție proclamă ocuparea Namibiei ca ilegală. Aceste măsuri au fost total ignorate de Africa de Sud. În decembrie 1973, la încheierea dezbaterilor Comitetului pentru problemele coloniale ale O.N.U., acest înalt for a recunoscut dreptul poporului namibian la autodeterminare, împotriva ocupării ilegale a teritoriului de către R.S.A.

Cu acel prilej, România a propus ca rezoluția să cuprindă și o prevedere prin care O.N.U. să recunoască SWAPO (constituită la 26 august 1966) ca singura reprezentantă legală a poporului namibian, propunere integral acceptată. De altfel, țara noastră a fost primul stat care a încheiat un document internațional cu SWAPO, ceea ce a reprezentat o însemnată contribuție la recunoașterea și afirmarea acestei organizații pe plan mondial.

În 1978, Consiliul de Securitate al O.N.U. a adoptat rezoluția 435, cunoscută sub numele de planul O.N.U., care cuprinde o serie de prevederi importante în vederea soluționării juste, negociate, a problemei Namibiei : încetarea luptelor, retragerea trupelor sud-africane, ale căror efective depășesc 100 000 de militari, organizarea de alegeri libere, sub control internațional, în vederea proclamării independenței Namibiei.

Faptul că regimul de la Pretoria a extins în Namibia practicile sale rasiale este elocvent dovedit, printre altele, de un studiu al Institutului O.N.U. pentru Namibia. Acesta relevă că minoritatea albă deține 60 la sută din suprafețele agricole și, în mod indirect, controlează și terenurile ce aparțin populației autohtone. Doar 30 la sută din cei 1,5 milioane de locuitori ai acestui teritoriu beneficiază de 81,7 procente din venitul național. În localitățile rurale, veniturile albilor sînt de 25 de ori mai mari decît ale africanilor, în timp ce, în orașe, acest raport este de 12 la 1. Învățămîntul este gratuit doar pentru albi. Industria minieră, care asigură 85 la sută din totalul exporturilor, este controlată în întregime de trei corporații internaționale, capitalul aparținînd, în principal, S.U.A., Marii Britanii și Africii de Sud.

Este știut că Namibia este extrem de bogată în resurse naturale — cu prioritate minerale rare, folosite în industria armamentelor. Aceasta explică în bună măsură scopurile urmărite de Pretoria odată cu anexarea Namibiei, în urmă cu aproape patru decenii, cît și atitudinea S.U.A. și a Marii Britanii, care au folosit dreptul de veto, atunci cînd s-au înaintat la O.N.U. proiecte de rezoluție pentru impunerea de sancțiuni economice obligatorii din partea comunității internaționale împotriva Africii de Sud.

Sub puternica presiune a opiniei publice mondiale, autoritățile de la Pretoria s-au văzut nevoite să se așeze, totuși, la masa tratativelor. Recent, ele au anunțat că vor accepta punerea în practică a rezoluției 435, că vor fi de acord cu stabilirea unui termen precis pentru materializarea planului O.N.U. La rîndul său, SWAPO a făcut cunoscut că, de la 1 septembrie, va pune capăt acțiunilor militare împotriva forțelor R.S.A. din Namibia, dacă Pretoria respectă încetarea focului.

După ani lungi și grei de luptă sub conducerea SWAPO, poporul namibian se vede, acum, mai aproape ca oricînd de dobîndirea independenței, pe care o merită și pe care o dorește de peste cinci secole.

În spiritul politicii sale consecvente, de militantă solidaritate cu popoarele care luptă pentru suveranitate, pentru o viață liberă și demnă, țara noastră și-a manifestat, activ, sprijinul politic, diplomatic, moral și material față de cauza dreaptă a poporului namibian. Solidaritatea dintre poporul român și namibian, dintre P.C.R. și SWAPO a fost reafirmată și întărită cu prilejul întîlnirilor dintre președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele SWAPO, Sam Nujoma, atît la București, cît și pe pămînt african.

De „Ziua Namibiei", opinia publică din țara noastră își reafirmă convingerea că nimic nu va putea împiedica împlinirea aspirațiilor vitale ale poporului namibian, că nu este departe momentul cînd la Windhoek va flutura steagul libertății.

C. Ștefan

BEIRUT

Dificultățile scrutinului prezidențial

La Beirut continuă să domnească o atmosferă încordată

Conform prevederilor constituționale, actualul șef al statului libanez, Amin Gemayel, încheindu-și mandatul său legal de șase ani, urmează să părăsească, la 23 septembrie, palatul de la Baabda, cedînd locul unui președinte al republicii, ales pentru o perioadă identică de Camera deputaților. Scrutinul prezidențial are loc, de obicei, cu cel puțin o lună înaintea expirării mandatului șefului statului. În virtutea Pactului Național încheiat de forțele politice și comunitare libaneze, în momentul proclamării independenței naționale, în noiembrie 1943, șeful statului este, de regulă, un membru al comunității creștine maronite (catolice), care, la timpul respectiv, era cea mai numeroasă din Liban.

Amin Gemayel, astăzi în vîrstă de 46 de ani, este al șaptelea președinte al republicii independente, fiind desemnat de parlament, ca șef al statului, cu unanimitate de voturi, imediat după moartea tragică a fratelui său mai tînăr, Bechir, care fusese ales în această funcție la 23 august 1982. (Acesta a pierit în cursul unui atentat, la 14 septembrie, cu nouă zile înainte de a-și lua, oficial, în primire înalta funcție). În virtutea normelor juridice ale republicii libaneze, șeful statului nu mai poate deține un alt mandat consecutiv, așa că Amin Gemayel, personalitate proeminentă a comunității maronite, trebuie să predea, în mod obligatoriu, ștafeta unui alt om politic aparținînd comunității sale.

Inițial, pentru alegerile prezidențiale și-au anunțat intenția de a candida 62 de persoane. Ulterior, numărul solicitanților s-a redus la 20. Iar, pentru 18 august, cînd președintele Camerei deputaților, Hussein Al Husseini, a convocat forul parlamentar în vederea alegerii șefului statului, numărul candidaților oficiali se redusese la cinci : Raymond Edde, liderul Blocului Național, fost ministru, care, însă, după cinci atentate nereușite împotriva sa, se retrăsese în Franța, în 1976 ; Butros Harb, deputat independent ; Michel Edde, fost ministru ; Michel Huri, fost guvernator al Băncii Centrale, și Suleiman Frangieh, fost președinte al Republicii între 1970—1976.

Camera deputaților, chemată să desemneze pe noul șef al statului, a fost aleasă în anul 1972. Datorită războiului civil, de atunci nu s-a mai dovedit posibilă organizarea de alegeri parlamentare, iar mandatul Camerei s-a prelungit, automat, din doi în doi ani. Între timp, 23 de deputați au decedat, forul legislativ numărînd, astăzi, doar 76 de membri.

În vederea alegerilor prezidențiale programate pentru 18 august, autoritățile au luat măsuri excepționale de securitate, înconjurînd vila Mansur (sediul provizoriu al Parlamentului), situată pe linia de demarcație între Beirutul de est și cel de vest, cu un dispozitiv format din 1 200 polițiști, jandarmi, militari ai armatei. Numărul deputaților prezenți la sesiune în vederea desfășurării alegerilor prezidențiale, trebuia să fie de două treimi din totalul existent, adică de 51. Pentru a fi ales, un candidat trebuia să întrunească două treimi din voturile celor prezenți, la primul tur de scrutin, și majoritatea de jumătate plus unu, în eventualitatea unui al doilea tur. Dar, la ora fixată pentru deschiderea ședinței, s-a constatat că nu se reușea întrunirea „quorumului" obligatoriu, nefiind prezenți decît 38 de deputați. După o așteptare de zece minute, președintele Camerei deputaților a anunțat amînarea ședinței pentru alegerile prezidențiale la o dată ce se va stabili ulterior.

Ținerea alegerilor prezidențiale a fost împiedicată deliberat de grupările creștine de dreapta, care nu s-au mulțumit doar să le boicoteze, dar au și împiedicat — după cum transmit agențiile internaționale de presă — pe deputații locuind în zonele controlate de ele să participe la sesiunea parlamentară. Mărul discordiei l-a constituit candidatura de ultimă oră a fostului președinte al republicii, Suleiman Frangieh. Acesta, în vîrstă de 78 de ani, al cărui fief electoral este regiunea Zghorta, din nordul Libanului, cu o populație maronită estimată la 70 000 de locuitori, a fost, în cursul mandatului său prezidențial, aliat cu celelalte forțe creștine de dreapta. După asasinarea fiului său, Tony (fost ministru), de către falangiști, a devenit un dușman fervent al acestora și, treptat-treptat, s-a apropiat de forțele progresiste și musulmane. Candidatura sa este susținută, acum, atît de partidele și grupările musulmane, cît și de unele fracțiuni creștine și, după cum se pare, în cazul în care scrutinul parlamentar avea loc, așa cum era programat, la 18 august, Frangieh ar fi avut, atunci, multe șanse de a fi ales în funcția de șef al statului.

Organizare statală, comunități, grupări politice, forțe armate

Ultimul recensămînt oficial al populației libaneze, datînd din 1932, de pe timpul protectoratului francez al țării, indica cifra totală de 785 543 de locuitori. Cunoscutul publicist libanez Ghassan Tueni, fost ministru de externe și reprezentant permanent al țării sale la O.N.U., avansează, în cartea sa „Une guerre pour les autres" (Un război pentru alții), apărută nu de mult la Paris, cifra de 1 046 421 de locuitori în 1943, la proclamarea independenței de stat, și 3 290 000 de locuitori în 1984. Aceste cifre cuprind numai pe locuitorii cetățeni ai statului libanez, știut fiind că, în afară de aceștia, în Liban mai trăiesc circa o jumătate de milion de palestinieni, cu statut juridic de refugiați, și un număr important de diverși cetățeni străini — arabi, asiatici, africani, europeni.

Un rol deosebit l-au jucat, întotdeauna, în viața social-politică a Libanului, comunitățile populației, formate în decursul istoriei ca entități distincte, pe bază de credințe religioase. În general, comunitățile libaneze se împart în creștine și musulmane. Comunități creștine : maronită (catolică națională), greco-ortodoxă, greco-catolică, armeană-ortodoxă și catolică, siriană-ortodoxă și catolică, chaldeeană, asiro-nestoriană, protestantă. Comunități musulmane : șiită, sunită, druză. În 1943, comunitățile creștine întruneau un procent de 52,7 la sută din totalul populației, față de 47,3 cele musulmane. Pe această bază, s-a stabilit, atunci, prin Pactul Național (înțelegere nescrisă), raportul de 6 la 5 în favoarea creștinilor la ocuparea funcțiilor în stat. Între timp, procentul numeric al populației libaneze s-a schimbat în favoarea comunităților musulmane, ajungînd la 53,80 la sută, față de 46,20 la sută (comunitățile creștine) în 1984, conform datelor furnizate de cartea publicistului amintit. În 1984, conform aceleiași surse, tabloul comunităților libaneze se prezenta în felul următor : maroniții — 750 000 ; greco-ortodocșii — 360 000 ; greco-catolicii — 175 000 ; armenii (ortodocși și catolici) — 149 000 ; celelalte comunități creștine — 86 000 ; musulmani șiiți — 850 000 ; musulmani sunniți — 750 000 ; druzi — 170 000. Dar sistemul politic al organizării statului pe baza Pactului Național din 1943 a rămas, deocamdată, în funcțiune și, în acest context, au fost programate și actualele alegeri prezidențiale.

În virtutea amintitului Pact Național, președintele republicii este ales întotdeauna din rîndurile comunității maronite. Președintele Camerei deputaților, a doua personalitate în ierarhia statală, aparține comunității musulmane șiite. Primul ministru trebuie să fie un musulman sunit.

Parlamentul libanez, unicameral, numărînd 99 de deputați, se alege din patru în patru ani, ținînd seama de procentul repartizării pe comunități, indiferent de apartenența politică a candidaților.

În 1975, la începutul războiului civil, în Liban activau 44 de partide și grupări politice. Partidele și grupările politice din această țară se identifică, în cea mai mare parte, cu comunitățile existente sau formează clientela politică a unor personalități regionale independente, fie creștine, fie musulmane. Principalele partide ale coaliției creștine de dreapta sînt „Kataeb" (falangele libaneze) și național-liberal, lor alăturîndu-li-se grupări extremiste avînd caracter paramilitar și cu pondere mai redusă, cum ar fi „Gardienii cedrului" și „Tanzim" (organizația). Partidul Socialist Progresist are o componență preponderent druză. Comunitatea musulmană șiită dispune de două importante forțe politice : „Amal" — cu caracter laic — și „Hezbollah" (partidul lui Allah) — cu caracter religios fundamentalist. Partidele Baas (prosirian și proirakian) cuprind atît musulmani șiiți, cît și sunniți. Grupările nasseriste din Beirut și Saida au o componență exclusiv sunită. Comunitatea armeană aderă la trei partide tradiționale proprii. Există și cîteva formațiuni politice cu membrii aparținînd mai multor comunități, creștine și musulmane ; în această direcție, poate fi citat Partidul Comunist Libanez, o forță politică activă.

Partidele și grupările politice dispun, în majoritatea lor, de forțe paramilitare proprii, care, luate împreună, întrec ca număr armata statală (30 000 de militari recrutați pe bază de contract). Principalele miliții comunitare sînt : „Forțele Libaneze" (grupările paramilitare unificate ale coaliției de dreapta creștine), „Amal" și „Hezbollah" (ale musulmanilor șiiți), miliția druze ale Partidului Socialist Progresist, „Armata populară" a musulmanilor sunniți din Saida — toate acestea dispunînd și de armament greu, inclusiv artilerie și blindate și controlînd, fiecare, o anumită zonă din teritoriul de 10 400 kmp al țării.

Din cei 38 de deputați prezenți, la ora fixată, la vila Mansur, doar doi locuiau în zona controlată de milițiile creștine. Potrivit unor surse concordante, mai mulți deputați, care își au locuința în Beirutul de est, au fost împiedicați cu forța să se deplaseze la sediul provizoriu al parlamentului libanez. Unul a fost oprit de elemente înarmate, la un baraj din periferia de est a capitalei, iar alții s-au trezit supuși la tot felul de presiuni pentru a nu participa la ședința forului legislativ. Ministrul de interne, Abdallah Racy, i-a acuzat pe comandanții armatei că, în pofida solicitărilor adresate, n-au luat măsurile necesare pentru asigurarea deplasării libere a deputaților la clădirea parlamentului.

Observatorii politici din zonă consideră că torpilarea scrutinului prezidențial, care îmbracă aspectul unei „lovituri de stat", a fost dirijată din afară, fiind rezultatul obișnuitelor imixtiuni străine în treburile interne ale Libanului, imixtiuni ce au stat — și stau de fapt — la declanșarea și continuarea lungului conflict intern. Posibila alegere a lui Frangieh, cu orientare declarată în sprijinul ideilor arabismului și cu pronunțat caracter antiamerican, a iritat Washingtonul, subsecretarul de stat R. Murphy lăsînd să se înțeleagă clar, în cursul ultimei sale vizite în Orientul Mijlociu, că Statele Unite sprijină „alegerea unui candidat al înțelegerii și consensului", ceea ce, altfel spus, înseamnă, în opinia Washingtonului, o persoană convenabilă atît intereselor americane în zonă, cît și ale aliaților israelieni, care, oficial, și-au exprimat reținerea în a influența scrutinul prezidențial din țara vecină.

Dificultățile întîmpinate de scrutinul ce urmează să desemneze pe noul președinte al republicii, pot avea implicații grave pentru viitorul Libanului. Șeful statului reprezintă, în fapt, pentru libanezi, un simbol al unității lor naționale și al unei posibile reconcilieri, într-o țară fărîmițată în feude politico-comunitare adverse, scăpate de sub controlul normal al unei autorități centrale. În aceste condiții, găsirea unei soluții viabile pentru alegerea unui președinte al tuturor libanezilor apare ca o necesitate în vederea reîntregirii statale, a administrării țării și a creării climatului necesar pentru revenirea la normalizarea vieții și reconstrucția Libanului, după cei peste treisprezece ani de dramatice suferințe.

Crăciun Ionescu

În această săptămînă...

R.D.G. — R.F.G.
Propuneri de dialog

Într-un articol de fond publicat în ziarul „Neues Deutschland" cu privire la obiectivul activității militare a Tratatului de la Varșovia — menținerea păcii — Heinz Kessler, ministrul apărării naționale al R.D.G., referindu-se la importanța propunerilor avansate la recenta consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, a relevat, între altele, că parteneri pentru o politică a securității comune nu se află, în prezent, numai în rîndul unor partide de opoziție (de stînga) din țările capitaliste, ci și în rîndul partidelor conservatoare de guvernămînt din aceste țări. Astfel, arată agenția „ADN", în pofida unor rezerve exprimate, ministrul apărării al R.F.G., Rupert Scholz, s-a declarat dispus să poarte convorbiri în legătură cu problemele fundamentale ale doctrinelor militare, respectiv ale strategiilor militare ale celor două alianțe.

De fapt, ar putea fi utilă și importantă inițierea unor convorbiri similare între ministerele apărării și experți militari și din alte state membre ale NATO și ale Tratatului de la Varșovia — între care și din R.D.G. și R.F.G. — pentru o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă și în vederea identificării unor căi favorabile pentru începerea de negocieri, se relevă în articol.

În legătură cu această propunere avansată de H. Kessler, un purtător de cuvînt a declarat, la Bonn, că Ministerul apărării al R.F.G. va examina cu atenție ideea organizării unui schimb direct de păreri între ministrul vest-german al apărării, Rupert Scholz, și Heinz Kessler. S-a relevat că propunerea avansată de Kessler nu este adresată numai lui Rupert Scholz, ci, în egală măsură, și guvernului federal, precum și NATO. Purtătorul de cuvînt al fracțiunii parlamentare UCD/UCS în probleme politico-militare, Willy Wimmer, s-a pronunțat, de asemenea, pentru examinarea îndeaproape a propunerii menționate.

Partidul Liber-Democrat (PLD) din R.F.G. a adresat ministrului vest-german al apărării apelul de a accepta, cît mai curînd, invitația lansată de H Kessler privind organizarea de convorbiri asupra doctrinelor militare ale NATO și Tratatului de la Varșovia. Olaf Feldmann, expert al PLD în problemele apărării, a apreciat că propunerea de dialog a R.D.G. constituie un pas încurajator. Contactele periodice ar putea constitui o contribuție considerabilă la edificarea încrederii și ar da un nou impuls procesului de dezarmare, a apreciat O. Feldmann.

Andreas von Buelow, expert al Partidului Social-Democrat (PSD) în probleme militare, s-a pronunțat, de asemenea, pentru organizarea cît mai rapidă a unei întîlniri între miniștrii apărării din cele două state germane. PSD speră că o astfel de întîlnire va marca începutul unor convorbiri periodice — relevă agenția „ADN".

Recent, Hermann Scheer, expert în problemele dezarmării al Partidului Social-Democrat din R.F.G., a propus, în cursul unei conferințe de presă desfășurate la Bonn, convorbiri între N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia asupra dezarmării în domeniul aviației militare — transmite agenția „DPA". El a apreciat că trebuie să se desfășoare negocieri nu numai în ce privește dezarmarea forțelor armate terestre, ci și asupra reducerii forțelor aeriene, relevînd că Occidentul deține o superioritate în domeniul aparatelor militare. Explicînd mai detaliat propunerea sa, Scheer a relevat că obiectivul trebuie să îl constituie reducerea, pînă în 1995, a numărului bombardierelor de vînătoare ale N.A.T.O. și Pactului de la Varșovia la 1 000 de avioane de fiecare parte, respectiv N.A.T.O. să efectueze o reducere de aproximativ 3 800 aparate, iar Tratatul de la Varșovia — de aproximativ 1 550. Hermann Scheer a criticat faptul că, pînă în prezent, nu a fost elaborat un concept de dezarmare în domeniul forțelor aeriene.

În această săptămînă...

Birmania. Alegerea unui nou președinte

La 19 august, postul de radio Rangoon a anunțat că Maung Maung a fost ales președinte al formațiunii guvernamentale, Partidul Programul Socialist Birman (P.P.S.B.). De asemenea, Adunarea Poporului l-a desemnat în funcția de șef al statului.

Maung Maung, este prima personalitate civilă aleasă la conducerea statului birman din ultimii 25 de ani — remarcă observatorii politici. În vîrstă de 63 de ani, el a fost consilier juridic al fondatorului actualului regim, generalul Ne Win, care a guvernat țara timp de peste 25 de ani. Luna trecută, cînd președintele Ne Win s-a retras, Maung Maung a fost numit membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al P.P.S.B. și ministru al justiției. A făcut studii de drept la Rangoon, Londra și Utrecht (Olanda) și a luat parte la lupta de rezistență împotriva colonialiștilor britanici și împotriva invadatorilor japonezi, în timpul celui de al doilea război mondial.

Maung Maung îl înlocuiește, în ambele funcții, pe Sein Lwin, care și-a prezentat demisia, după numai 18 zile de la instalarea sa la putere. Sein Lwin își asumase postul de lider al partidului la 26 iulie a.c., după retragerea fostului președinte al P.P.S.B., Ne Win, iar, la 27 iulie, îi succedase lui San Yu ca președinte al statului.

Recentele schimbări din conducerea birmană s-au produs în condițiile unui val de tulburări și de demonstrații antiguvernamentale, avînd la bază mai cu seamă nemulțumirea față de o situație economică aflată într-o sensibilă și rapidă deteriorare.

După acalmia care a urmat demisiei lui Sein Lwin, agitația a reapărut în Birmania — consemnează știrile transmise de agențiile de presă. Situații critice au fost semnalate la Mandalay și la Minowa — al doilea și, respectiv, al treilea oraș ca importanță din Birmania —, menținerea ordinii fiind asigurată, în prezent, de către bonzii aparținînd influentului cler budist. Potrivit diplomaților, sute de mii de persoane ar fi participat, la 18 august, la manifestații, iar, în momentul de față, pe străzile capitalei, patrulează trupe ale armatei și forțe de ordine.

Apelul la calm și la reconciliere constituie esența primelor declarații ale noului președinte. „Neajunsurile — a afirmat Maung Maung, în discursul său inaugural — trebuie să fie îndreptate cu sinceritate". El a adresat, în acest sens, chemarea de a sprijini noul guvern, în condițiile în care acesta — arată agenția „Kyodo" — va efectua reforme economice și politice. În același timp, el a atras atenția asupra importanței respectării principiului partidului unic, respingînd, în acest sens, cererile unor cercuri protestatare studențești în favoarea organizării, pe o asemenea temă, a unui referendum. „În 1974, — a amintit Maung Maung — am acceptat cu toții principiul partidului unic". Era, totodată, o referire la Constituția țării și sistemul ei judiciar, la elaborarea cărora actualul președinte a participat în calitate de jurist.

„Experiment de verificare comună"

„Văd un nor de praf deasupra punctului zero, acele seismografului au înnebunit" — relata, în direct, comentatorul de la Centrul de testări, Jim Boyer. „Fără îndoială, adăuga el, este un mare succes". „Succesul" pe care il prevestea comentatorul mai sus amintit se referă la un test-premieră cu un focos nuclear : la 17 august, ora 17 GMT, în deșertul Nevada, a fost detonată o încărcătură nucleară de aproximativ 150 kilotone (de 12 ori mai mare decît „bomba-etalon" de la Hiroshima).

Caracterul mai puțin obișnuit al evenimentului a fost dat de prezența la fața locului, pentru întîia oară, a 45 de tehnicieni sovietici, împreună cu instrumentele necesare evaluării cît mai exacte a puterii exploziei. Pentru că, trebuie precizat de la început, scopul acestei prime experiențe comune sovieto-americane (următoarea se va produce în U.R.S.S., la 14 septembrie, pe poligonul de la Semipalatinsk) a fost de a compara eficiența a două metode — una sovietică, alta americană — de stabilire a puterii experiențelor nucleare, în ideea convenirii unei modalități adecvate care să permită verificarea parametrilor testelor subterane cu arma nucleară. Aceasta — apreciază inițiatorii — ar deschide calea ratificării a două tratate negociate și semnate de U.R.S.S. și S.U.A. în 1974 (Tratatul asupra plafonului experiențelor nucleare, care limitează la 150 kt puterea exploziilor subterane) și în 1976 (Tratatul privind exploziile nucleare în scopuri pașnice), dar neintrate în vigoare pe motivul că nu erau efectiv verificabile. Experimentul de verificare comună (EVC) — cum a fost denumit evenimentul — s-a produs în conformitate cu acordul semnat în cadrul reuniunii la nivel înalt sovieto-americane de la sfîrșitul lunii mai și începutul lunii iunie a.c., la Moscova.

În ce a constat, practic, această nouă explozie nucleară subterană atît de costisitoare (25 milioane dolari) ? La poligonul din Nevada, tehnicienii au săpat un puț de 733 de metri adîncime, cu un diametru de 2,4 m, pe fundul căruia au plasat o încărcătură nucleară inclusă într-un cilindru de oțel în greutate de șapte tone. Puțul a fost ermetizat prin mai multe „bușoane" separate cu nisip și pietriș. Efectul detonării a fost resimțit pînă la Las Vegas, la o distanță de 150 km, unde geamurile și tavanele etajelor superioare ale zgîrie-norilor au vibrat. Pentru a putea măsura foarte precis puterea bombei, tehnicienii au forat un alt puț paralel, plasat la o distanță de circa 3,5 km, în care au coborît două lungi cabluri electronice (unul sovietic, altul american). După explozie, rapiditatea cu care unda de șoc (3 km/secundă) a distrus cei 150—300 m inferiori ai cablurilor a fost înregistrată de tehnicienii sovietici instalați la 500 m de gura puțului, într-o rulotă montată pe un strat de mușchi absorbant, pentru a fi bine protejată de efectele miniseismului. Datele au fost imediat retransmise unui centru de control, prudent construit la 50 km depărtare. În același timp, numeroase seismografe dispersate în întreaga lume, la mii de kilometri de locul exploziei, au evaluat puterea acesteia. Americanii — notează agențiile internaționale de presă, care au furnizat aceste detalii — doresc să demonstreze superioritatea sistemului lor de verificare (descris mai sus), denumit CORRTEX (Continuous reflectrometry for radius versus time experiment). Sovieticii preferă măsurătorile clasice : seismul provocat de încărcătura nucleară este asimilat unui cutremur, a cărui putere este evaluată de mai multe stații echipate cu seismografe și plasate la distanțe de peste 1 000 km. Această nouă experiență nucleară americană (a 8-a din acest an și a 684-a efectuată la poligonul din Nevada, începînd din 1951), pe lîngă rațiunile evocate mai sus, a fost înscrisă, evident, și în programul de modernizare a arsenalului nuclear american : „La 25 milioane de dolari, o simplă experiență ar costa scump" — era de părere Robert Barker, adjunct al ministrului apărării pentru problemele atomice. „Imediat după ce se va încheia al doilea experiment — arăta Barker — vom avea negocieri privind protocoalele de verificare a Tratatului privind plafonarea experiențelor nucleare subterane, cu scopul de a face ca acest tratat să fie cu adevărat și efectiv verificabil".

În ce privește Uniunea Sovietică, imediat după testul din Nevada, șeful Departamentului de informații din Ministerul Afacerilor Externe, Ghennadi Gherasimov, arăta, în cadrul unei conferințe de presă, că U.R.S.S. apreciază experimentul sovieto-american privind controlul asupra experiențelor nucleare drept un pas real — deși nu mare — în direcția soluționării complexei probleme a dezarmării în ce privește interzicerea experiențelor nucleare. El a relevat că punerea de acord a măsurilor îmbunătățite de control reprezintă primul pas pe calea negocierilor sovieto-americane referitoare la limitarea și încetarea experiențelor nucleare.

Desigur, convenirea unui sistem eficace și funcțional de verificare a puterii exploziilor nucleare subterane ar face efectiv amintitul tratat din 1974, ceea ce ar fi un fapt pozitiv. Trebuie precizat, însă, că tratatul respectiv nu este un document de dezarmare, el permite, de fapt, continuarea experiențelor cu arme nucleare — este drept, limitînd puterea bombelor la maximum 150 kt. — experiențe al căror scop foarte limpede rămîne dezvoltarea și perfecționarea armamentului nuclear. Un pas autentic în domeniul acesta l-ar reprezenta încetarea definitivă a unor asemenea experiențe, interzicerea lor, situație în care orice sistem de verificare, oricît de eficace ar fi el, ar deveni inutil. Este, acesta, un obiectiv important în procesul dezarmării, iar atingerea lui ar stimula explorarea și convenirea și a altor măsuri de dezarmare nucleară, în conformitate cu exigențele epocii contemporane, cu năzuințele tuturor popoarelor de a trăi la adăpost de primejdia holocaustului nuclear, într-o lume a păcii și înțelegerii internaționale.

I. Olteanu

● Anul 1987 — se afirmă în cea de-a 19-a ediție a Anuarului Institutului Internațional de Cercetare asupra Păcii de la Stockholm (SIPRI) — a fost marcat de o recrudescență a testelor nucleare : în februarie anul trecut, URSS și-a reluat experiențele, punînd, astfel, capăt unui moratoriu pe care îl respectase, unilateral, timp de 19 luni.

● În consecință, numărul exploziilor înregistrate în 1987 (47) a fost net superior cifrelor din 1986 (23) și din 1985 (35).

● Cele 47 de experiențe nucleare din 1987 au fost efectuate de URSS — 23, Statele Unite ale Americii — 14, Franța — 8, R. P. Chineză — 1 și Marea Britanie — 1.

● „Amenințarea proliferării nucleare continuă să reprezinte un pericol internațional", subliniază SIPRI.

În această săptămînă...

O nouă agravare a deficitului comercial al S.U.A.

Statele Unite au înregistrat, în iunie, un deficit comercial de 12,5 miliarde dolari, cu 2,7 miliarde dolari mai mult decît deficitul revizuit din luna mai, marcînd, astfel, o dare înapoi a corectării acestui important dezechilibru exterior — anunță agențiile internaționale de presă.

Potrivit cifrelor publicate de Ministerul comerțului al S.U.A. și corijate cu variațiile sezoniere, importurile au atins o nouă cifră record de 39,35 miliarde, cu aproape 6 la sută mai mult decît în mai, în timp ce exporturile au scăzut cu 2,5 la sută, totalizînd 26,8 miliarde. Ministerul comerțului a reevaluat deficitul pe mai, majorîndu-l substanțial . (inițial anunțase 10,9 miliarde dolari). „Este vorba de un insucces temporar", datorat „numeroaselor ajustări lunare", și-a exprimat opinia Jay Goldinger, economist-șef al Institutului de cercetări din California, „Capital Insight".

Potrivit ministerului, deficitul cumulat din ianuarie și pînă în prezent este de 69,9 miliarde, cu 17 la sută mai mic decît în primul semestru 1987. Ca rată anuală de la începutul anului, el s-a situat la nivelul a 140 miliarde, față de recordul de 170,3 miliarde în 1987.

Pe de altă parte, bursa monetară, care conta pe un deficit de 11,5 miliarde dolari, a fost nemulțumită de cifra anunțată de minister și a făcut să scadă dolarul la 1,8625 mărci vest-germane, față de 1,8835 în ziua precedentă — arată o serie de experți în finanțe.

NEW ORLEANS

Convenția republicană, blitz-uri și milioane

Timp de patru zile (15—18 august) în „capitala jazz-ului", New Orleans, statul Louisiana, s-a desfășurat Convenția Națională a Partidului Republican. Vicepreședintele George Bush a fost desemnat, așa cum era de așteptat, candidat la alegerile prezidențiale de la 8 noiembrie. Delegații și conducătorii partidului l-au ales drept coechipier și candidat la vicepreședinție pe Danforth Quayle, senator de Indiana. Presa americană remarcă, cu deosebire, efortul Partidului Republican de a reprezenta ariile geografice ale S.U.A. — Bush este născut în Massachusetts, dar a făcut carieră politică și avere în Texas ; Quayle provine dintr-un stat din centrul țării. Presa vest-europeană subliniază, însă, faptul că cei doi sînt multimilionari și că Quayle, prin formația sa, aduce un surplus de conservatorism.

Pentru captarea interesului alegătorilor, lucrările s-au desfășurat după o anume strategie : la 16 august a fost adoptată platforma electorală, la 17 august, George Bush a obținut sprijinul a 1682 delegați din cei 2 277 prezenți (baremul minim necesar era de 1 139 delegați). La 17 și 18 august, s-a anunțat scoaterea din cursa pentru vicepreședinție, succesiv, a celor doi foști rivali ai lui George Bush la învestitura supremă, senatorul Robert Dole (Kansas), liderul minorității republicane din Senat, și Jack Kemp, reprezentantul New York-ului, precum și a soției lui Dole, Margaret, fost ministru al transporturilor, a senatorului William Armstrong (Colorado) și a senatorului Pete Domenici (New Mexico). Și, evident, alegerea lui Dan Quayle, popular mai ales în rîndul electoratului feminin (cu o pondere de circa opt-zece milioane). Nimic neobișnuit în această enumerare, cu excepția manierei de desfășurare, prezentare și acceptare a candidaților, de validare a platformei electorale, care a fost de un pitoresc aparte, în spiritul tradițiilor biseculare americane. „Clanul Bush" (22 de membri) a amintit de „clanul Kennedy", prin fervoarea cu care fiecare a participat la campania electorală și la Convenție ; cei cinci copii ai săi au prezentat, fiecare în parte, numărul de delegați din cinci state diferite ; milioane de dolari (circa 30), baloane, star-uri și muzică. Aceste elemente de „show" urmau să-i mobilizeze pe membrii Partidului Republican în jurul platformei politice prezentate oficial în „superdomul" cu 80 000 de locuri din New Orleans. Eforturile de a stimula interesul față de această platformă au fost necesare, întrucît ea nu se deosebește, decît prin unele nuanțe, de cea a democraților, și cu atît mai puțin de aceea a Administrației Ronald Reagan. Platforma republicană, redactată de o comisie formată din 106 membri, în frunte cu guvernatoarea statului Nebraska, Kay Orr, reafirmă principiile de bază ale „reaganismului" enunțate în 1980 și 1984, „deși permite vicepreședintelui George Bush să înfrunte unele probleme actuale, în special în domeniul social" (Buletinul de știri al Casei Albe). Documentul aderă la teoria președintelui Reagan de a negocia cu partea sovietică de pe o poziție de forță și, în acest sens, se pronunță pentru dezvoltarea și desfășurarea, cît mai grabnică, a sistemului cosmic antirachetă S.D.I., cunoscut sub numele de „războiul stelelor". Liderii republicani cer aliaților vest-europeni din N.A.T.O. să-și sporească participarea la cheltuielile de apărare, se pronunță împotriva creării unui stat palestinian independent, condamnă sistemul de apartheid din Africa de Sud, dar se opun instituirii de noi sancțiuni împotriva regimului de la Pretoria, sprijină acordarea de asistență forțelor contrarevoluționare nicaraguane.

La încheierea Convenției, George Bush și-a prezentat discursul de acceptare, afirmînd că își propune „să acționeze ferm, să lupte cu vigoare și să adopte o poziție clară" în problemele ridicate în cadrul campaniei electorale, în dorința de a ieși învingător". „În acest an electoral, miza este mare și opțiunea crucială — a spus vorbitorul, dramatizînd, în mod voit, pentru a-i mobiliza pe activiștii partidului —, deoarece diferențele între cei doi candidați la președinția Statelor Unite sînt mai profunde și mai ample decît oricînd în îndelungata noastră istorie". George Bush a precizat, în acest sens, că, în timp ce el consideră S.U.A. o „națiune care progresează", Michael Dukakis, guvernator al statului Massachusetts, aspirant democrat la președinție, o consideră o „națiune în decădere". În ce privește politica externă, Bush a arătat că va continua politica „păcii bazate pe forță" ; în același timp, a promis să acționeze în direcția unor noi reduceri ale arsenalelor strategice și convenționale ale S.U.A. și U.R.S.S., precum și interzicerii armelor chimice și biologice ; în paralel, s-a pronunțat pentru mobilizarea și menținerea „avantajului tehnologic" al Washingtonului.

Indicele de urmărire a lucrărilor Convenției, pe cele trei rețele de televiziune naționale, a sporit printre cei curioși să vadă dacă George Bush și-a schimbat imaginea de vicepreședinte într-una de eventual președinte... (Bush s-a născut la 12 iunie 1924, la Milton, Massachusetts, într-un mediu tipic „WASP" — alb, protestant, anglosaxon —, ca fiu al lui Prescot Bush, bancher din New York și senator de Connecticut ; a urmat Universitatea Yale ; a fost pilot ; la 23 de ani, a plecat în Texas, unde a făcut avere în industria petrolului, fondînd societatea „Zapata Offshore" ; apoi, a intrat în politică, fiind ales, în 1966 și 1968, deputat în Camera Reprezentanților pentru Texas ; în 1970, este înfrînt în cursa pentru Senat de Lloyd Bentsen, în prezent vicepreședinte al adversarului său democrat, Michael Dukakis ; devine apoi, ambasador al O.N.U., președintele Partidului Republican, director al C.I.A. ; în 1980 pierde învestitura partidului în favoarea lui Ronald Reagan, care îl ia ca vicepreședinte ; în preliminariile din acest an, s-a debarasat, cu multă ușurință, de adversarii săi ; a rămas, acum, față în față cu Dukakis). Același indice a crescut, considerabil, în momentul intrării în scenă a lui Danforth Quayle, pe care suporterii săi îl aseamănă actorului Robert Redford. (Născut la 4 februarie 1947, la Indianapolis, moștenitor al unui imperiu al presei, întemeiat de bunicul său, Quayle a intrat de timpuriu în politică, fiind ales, la 29 de ani, deputat și, la 33, senator ; reales, în 1986, senator, acest avocat multimilionar — scriu agențiile internaționale — s-a făcut cunoscut la Washington printr-o poziție „conservatoare" în cadrul comisiilor pentru buget și forțele armate ; el este susținător ferm al politicii economice a președintelui Reagan, al programului Inițiativa de Apărare Strategică (S.D.I.), și s-a raliat, în ultimul moment, Tratatului I.N.F., care elimină armele nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune).

Două etape esențiale s-au consumat — preliminariile și convențiile. Aspiranții la Casa Albă mai au 75 de zile de rezistat disputelor care se încing, cel mai adesea, în jurul personalității lor.

D.T.

Săptămîna trecută, cînd Oficiul Federal de Rezerve al S.U.A. anunțase majorarea cu o jumătate de procent (de la 6 la 6,5 la sută) a ratei de scont, dolarul urcase brutal la 1,92 mărci vest-germane — nivelul cel mai ridicat de un an și jumătate —, pentru ca apoi să coboare din nou, fără intervenția băncilor centrale la bursă.

În iunie, deficitul înregistrat de Statele Unite în comerțul cu Japonia a crescut cu 300 milioane dolari (față de luna precedentă), totalizînd 4,4 miliarde și, pe tot primul trimestru, 25,9 miliarde, față de 29,7 miliarde, în primul trimestru 1987.

Cu Europa occidentală, deficitul a crescut în iunie (față de luna anterioară) cu 700 milioane dolari, ajungînd la 1,9 miliarde dolari ; cu Canada — cu 400 milioane (la 1,4 miliarde) ; cu Taiwanul — cu 200 milioane (la 1,2 miliarde) ; cu Brazilia — cu 200 milioane (500 milioane) și cu Mexic — cu 200 milioane (400 milioane). A rămas neschimbat în cazul O.P.E.C. (1,1 miliarde), Coreea de Sud (800 milioane) și Hong Kong (400 milioane).

Balanța comercială americană a devenit un barometru al economiei mondiale, datorită influenței directe asupra costului vieții, asupra cursului la bursă sau asupra creșterii economice a numeroase țări. Deficitul acesteia arată că americanii au cheltuit mai mulți dolari în străinătate (pentru a-și plăti importurile), decît au primit (vinzîndu-și exporturile). Oferta de dolari este, deci, superioară cererii, ceea ce înseamnă — sînt de părere experții — că dolarul are tendința de a scădea.

O mare parte a comerțului mondial se efectuează în dolari, și un dolar în scădere descurajează investițiile de capital în S.U.A. Nu este, deci, surprinzător — apreciază numeroși observatori — că un deficit al comerțului exterior provoacă, în general, o încetinire a achizițiilor de acțiuni americane (și o accelerare a vînzării acestora). Bursele mondiale fiind strîns legate între ele, scăderea de la Wall Street are toate șansele să se repercuteze la Paris, Frankfurt, Londra sau Tokio.

După încetarea din viață a președintelui Pakistanului

Președintele Pakistanului, Mohammad Zia-ul Haq, și-a pierdut viața miercuri, 17 august, într-un accident de avion — a anunțat postul de radio Pakistan. Toți pasagerii avionului, inclusiv ambasadorul S.U.A., Arnold Raphael, și șeful Statului Major pakistanez, generalul Abdul Rahman, au murit în accident. Acesta s-a produs la Bawalpur, în regiunea de centru-est a Pakistanului (la 530 km sud-est de Islamabad), la scurt timp după decolarea din orașul Lahore. Potrivit Constituției țării, președintele Senatului, Ghulam Ishaq Khan, a preluat funcția de șef al statului.

Din numeroase țări au fost transmise mesaje de compasiune față de greaua pierdere suferită de poporul pakistanez prin încetarea din viață a președintelui Mohammad Zia-ul Haq. În legătură cu acest tragic eveniment, șeful statului român, președintele Nicolae Ceaușescu, a adresat președintelui interimar al Republicii Islamice Pakistan, Ghulam Ishaq Khan, guvernului și poporului prieten pakistanez o telegramă în care sînt exprimate cele mai sincere condoleanțe și profundul regret pentru marea pierdere suferită.

După ședința de urgență a cabinetului pakistanez și principalilor conducători militari, președintele interimar, Ghulam Ishaq Khan, a anunțat, într-o declarație radiodifuzată, că în țară a fost instituită starea de urgență și a fost format un „Consiliu de urgență". Pentru menținerea continuității — a declarat G. Ishaq Khan — guvernul federal și cele patru guverne provinciale își vor desfășura activitatea pînă la alegerile generale. Țara — a subliniat el — va fi guvernată, în continuare, în baza Constituției ; politica sa externă va rămîne neschimbată și vor fi respectate toate angajamentele internaționale asumate.

Președintele interimar a anunțat, de asemenea, numirea generalului Mirza Aslam Beg în funcția de șef al Statului Major al forțelor armate.

A fost deschisă o anchetă privind cauzele exploziei avionului. Împrejurările care au dus la distrugerea avionului militar „C-130", în care se afla președintele Zia-ul Haq, nu se cunosc deocamdată. Faptul că aparatul a fost complet distrus dovedește că a fost vorba de un atentat — a declarat mareșalul Asghar Khan, fost ministru al forțelor aeriene. La cererea guvernului pakistanez, două echipe de experți americani vor ajuta autoritățile pakistaneze să determine cauzele care au dus la prăbușirea avionului. Acestea vor fi cunoscute odată cu publicarea rezultatelor anchetei.

Funeraliile președintelui Pakistanului, Mohammad Zia-ul Haq, au avut loc sîmbătă, 20 august, la Islamabad. La ceremonie au fost prezenți șefi de stat și reprezentanți speciali din peste 50 de țări.

În cadrul unei conferințe de presă, care a avut loc la Islamabad, la 21 august, președintele interimar al Pakistanului, Ghulam Ishaq Khan, a reafirmat atașamentul țării sale față de angajamentele bilaterale și multilaterale pe care și le-a asumat în probleme internaționale și a exprimat dorința de a contribui la consolidarea păcii și securității în regiune și în întreaga lume. Pakistanul — a arătat el — va continua să promoveze o politică de nealiniere și de pace, de echitate și libertate. Președintele interimar a precizat de asemenea, că alegerile parlamentare generale vor avea loc înainte de 16 noiembrie, potrivit Constituției, așa cum fusese stabilit anterior, și s-a pronunțat pentru dialog cu toate forțele politice din țară.

Ghulam Ishaq Khan s-a născut la 20 ianuarie 1915 în localitatea Ismail Khal, situată în provincia de frontieră nord-vestică (NWFP). După cucerirea independenței țării, în 1947, a deținut o serie de funcții importante, între care aceea de secretar al finanțelor, în 1966, pe o perioadă de patru ani ; în 1970, a fost numit secretar al cabinetului, iar, un an mai tîrziu, guvernator al Pakistanului. În 1979, a fost ales ministru federal al finanțelor și comerțului și vice-președinte al Comisiei pentru planificare. În Senat, a fost ales în martie 1985, iar, la 21 martie 1985, a fost numit președinte al Senatului. La expirarea mandatului său, a fost reales în această funcție în martie 1988.

M. B.

BOGOTA

„Dialog național" împotriva violenței

Fără a fi o problemă de dată recentă, necesitatea eradicării violenței — care a generat, în acest an, un număr îngrijorător de victime — a determinat, în ultimele săptămîni, la Bogota, o intensă activitate politică, vizînd adoptarea unor măsuri concrete în acest sens. Ele urmează a fi stabilite pe calea „dialogului național", cadru de dezbatere a unor probleme complexe și, în același timp, alternativă viabilă, necesară, a actualelor stări de confruntare internă.

De la începutul anului în curs, în Columbia, scriu ziarele din Bogota, au murit circa 2 000 de persoane, ca urmare a actelor de violență și terorism, față de 1 200 în tot anul 1987. Majoritatea sînt victime ale violenței politice, care îi vizează pe reprezentanții partidelor de stînga și ai sindicatelor, principalele ținte ale „escadroanelor morții", de extrema dreaptă ; acesteia i se adaugă crimele comise de ucigașii plătiți ai mafiei drogurilor, puternică mai ales la Medellin, fieful marilor „capi" ai traficanților ; le-au căzut victime un ministru al justiției, un procuror general al țării, un director de ziar, liderul coaliției pe stînga „Uniunea Patriotică", numeroși alți politicieni, judecători și magistrați, țărani din zonele bananiere ale Columbiei.

Actuala recrudescență a violenței a survenit în condițiile existenței unor puternice inegalități economice și sociale, care au generat apariția unor noi grupuri de gherilă — reacție la acțiunea forțelor represive și a organizațiilor paramilitare de extrema dreaptă. Eforturile depuse de guvernele de la Bogota, mai ales în anii 1982—1984, pentru a se ajunge, cu grupurile de gherilă, la o încetare a stărilor de conflict armat, nu au reușit, însă, să ducă la o liniște de durată. Diversele înțelegeri de armistițiu au fost anulate, în contextul adîncirii neînțelegerilor, al menținerii inechităților social-economice. Alături de violența grupurilor insurgente, cu motivații politico-sociale distincte, activitatea tot mai intensă a „escadroanelor morții" — stimulate de forțele ce se opun realizării păcii interne pe calea dialogului și avansului obținut, în alegeri, de „Uniunea Patriotică" (de stînga, creată în 1985) —, ca și acțiunile criminale ale mafiei drogurilor, împotriva căreia au fost luate măsuri mai drastice, au produs în ultimele luni, o nouă escaladare a tensiunilor.

Încordările înregistrate pe parcursul acestui an, din ce în ce mai grave și preocupante, au accentuat demersurile în direcția încetării confruntărilor și instaurării calmului. Majoritatea populației — relevă, de altfel, sondajele de opinie — se pronunță în favoarea unui amplu „dialog național", ca alternativă la orice soluție de forță, în vederea eradicării violenței. Expresie a acestui deziderat, la 29 iulie a avut loc, la Bogota, o „întîlnire de salvare națională", cu participarea reprezentanților partidelor politice, organizațiilor sindicale, patronatului, clerului și ai unor mișcări insurgente. Au lipsit participanți din partea guvernului și forțelor armate, care, de asemenea, au refuzat permise de liberă trecere delegaților acelor grupuri de gherilă care „încearcă să obțină concesii fără a renunța la presiunea armată".

Amplele sectoare sociale participante au decis, totuși, cu acel prilej, formarea unei „echipe pregătitoare" de constituire a „Comisiei de conviețuire democratică", destinată să realizeze obiectivul reconcilierii naționale în Columbia. Pînă la instalarea acestei comisii — care a avut loc luni 22 august — „echipa pregătitoare" a elaborat propuneri de restabilire a păcii interne, cărora li s-au adăugat sugestiile, în același sens, prezentate de guvernul președintelui Virgilio Barco, ca și de grupurile de gherilă. Pe această largă bază de dialog, comisia amintită — ale cărei prime concluzii nu ne-au parvenit pînă la închiderea ediției — urmează să stabilească premisele necesare restabilirii calmului în țară și eradicării violenței. Deliberările sale vor dura 30 de zile, semnificativ fiind faptul că, la acestea, va par-

ticipa — pe lîngă reprezentanții partidelor politice, organizațiilor sindicale, oamenilor de afaceri, clerului — și un emisar al guvernului.

În perspectiva dezbaterilor care vor avea loc, timp de o lună, în cadrul „Comisiei de convietuire democratică", diversele forțe politice și sectoarele sociale columbiene și-au precizat treptat pozițiile, prin elaborarea unor propuneri ce au cunoscut evoluții sinuoase, dar care, în cele din urmă, s-au cristalizat într-o bază concretă de dialog, se apreciază la Bogota. Astfel, întîlnindu-se, la 17 august, cu „echipa pregătitoare", președintele Virgilio Barco — a declarat unul din participanți — a precizat că guvernul este dispus (după ce respinsese, pînă acum, această perspectivă) să trimită un reprezentant la constituirea comisiei de reconciliere națională. La aceeași întîlnire, a arătat senatorul liberal Ricardo Villa, s-a constatat un consens asupra unor aspecte importante : forțele armate trebuie să revină la funcția lor principală, aceea de apărare a suveranității naționale și a frontierelor ; trebuie să înceteze „războiul murdar" împotriva forțelor stîngii ; eradicarea violenței și restabilirea calmului intern au devenit obiective de real interes național. Cu același prilej, președintele Virgilio Barco a acuzat extrema dreaptă și mafia drogurilor de desfășurarea acțiunilor teroriste care urmăresc, prin „crima organizată", să creeze derută și o atmosferă de încordare și violență ; a exprimat, pe de altă parte, disponibilitatea unui dialog direct cu reprezentanții gherilei, pentru a discuta „planul de pace" pe care îl va propune guvernul. De asemenea, între punctele de consens au fost și acelea privind necesitatea de a se limita prevederile stării de asediu, în vigoare în țară de circa trei decenii, ca și interzicerea, prin Constituție, a judecării civililor de către instanțele militare.

„Echipa pregătitoare" — condusă de Dario Castrillon, președintele Consiliului episcopal latino-amercian, episcop de Pereira (Columbia) — a primit, de asemenea, propunerile formulate de principalele grupuri de gherilă. „Acestea includ elemente concrete, foarte importante pentru pacea internă", a declarat reprezentantul clerului. Surse apropiate acestuia au arătat că, în cadrul documentului trimis, mișcările insurgente se arată dispuse să renunțe la arme și să se integreze în viața civilă, dacă încetează campania de lichidare a forțelor stîngii și vor fi aplicate reformele politico-sociale indispensabile procesului democratic columbian.

Sub acest ultim aspect, este exprimat, în fapt, sprijinul față de inițiativa președintelui Virgilio Barco privind organizarea unui referendum popular, prin care să devină posibilă modificarea Constituției, în vigoare din 1886. Aplicarea unor reforme social-economice într-o țară care pune în evidență noi realități și necesități interne, ce depășesc cadrul tradițional al sistemului bipartit, monopolizat, de cîteva decenii, de liberali și conservatori (principalele partide politice), apare, într-adevăr, ca un imperativ reclamat de pături largi ale populației, în opoziție cu cercurile dintotdeauna deținătoare ale puterii economico-financiare. Impasul actual, afirmă observatorii, impune inițierea unui „dialog național" care să ducă la rezultate concrete : lărgirea procesului democratic intern și trecerea la o serie de reforme în sprijinul păturii defavorizate a societății columbiene. Referendumul constituțional permite, apoi, consultarea populară asupra altor aspecte, precum urbanizarea, agricultura, educația etc., ca și asupra mijloacelor de soluționare a conflictului intern.

Anca Voican

În această săptămînă...

Geneva. Întîlnire intercipriotă

Sub auspiciile secretarului general al O.N.U., la Geneva se întîlnesc, la 24 august, președintele Ciprului, Gheorghios Vassiliou, și liderul comunității cipriote turce, Rauf Denktaș. Este cea de-a doua întîlnire dintre cei doi conducători, aceasta urmînd a fi mult mai bogată în conținut decît prima — apreciază, într-un comentariu, agenția cipriotă „C.N.A.".

Într-un interviu acordat ziariștilor turci în perspectiva convorbirilor de la Geneva, președintele Gheorghios Vassiliou a declarat că o soluție a problemei cipriote trebuie să garanteze unitatea țării. El a reînnoit propunerea în favoarea unui Cipru demilitarizat, care ar trebui să constituie un punct important al convorbirilor de la Geneva. Un guvern federal ar putea asigura atît unitatea țării, cît și interesele specifice ale celor două comunități, a spus Vassiliou.

La rîndul său, Denktaș — arată agenția „C.N.A." — a declarat că nu va aborda nici un fel de garanții care nu vor include prezența trupelor turcești pe insulă. Trebuie să se ajungă la un acord asupra efectivului acestora, a precizat el. De asemenea, el a arătat că nu va aborda nici egalitatea între cele două comunități în cadrul unei federații bizonale.

Președintele cipriot va fi însoțit la Geneva de conducătorii tuturor celor patru partide politice importante reprezentate în Consiliul Național. Liderii ciprioți urmează să aibă o întîlnire cu secretarul general al O.N.U., Perez de Cuellar. Glafkos Clerides, președintele partidului Adunarea Democratică, a declarat ziariștilor că cele patru partide au ajuns la o poziție comună privind strategia și modul de abordare a problemelor. Dinos Constantinou, purtător de cuvînt parlamentar pentru partidul AKEL, a afirmat, la rîndul său, că agenda întîlnirii de la Geneva a fost elaborată în documente remise de secretarul general al O.N.U. președintelui Vassiliou și liderului comunității cipriote turce, Denktaș.

Această întîlnire „poate constitui un pas important în direcția progresului" în vederea începerii de negocieri între cele două comunități cipriote, a declarat, de asemenea, purtătorul de cuvînt al guvernului grec, Sotiris Costopoulos.

R.F.G. În pregătirea Congresului P.S.D.

Prezentînd propunerile pentru dezbaterile ce vor avea loc în cadrul apropiatului Congres al Partidului Social-Democrat (P.S.D.), programat pentru perioada 30 august — 2 septembrie, Anke Fuchs, membră a conducerii partidului, a declarat că, potrivit P.S.D., viitorul congres de la Münster va constitui o etapă importantă în vederea preluării conducerii guvernului de la Bonn. „Obiectivul social-democraților este de a ajunge pînă în 1990 la un asemenea nivel, încît să nu se mai poată guverna fără P.S.D.", a relevat A. Fuchs. Principala dispută politică în vederea recuceririi puterii se va duce în domeniile politicii economice și ocupării forței de muncă, a afirmat ea, referindu-se la eșecul concepțelor conservatoare privind combaterea șomajului. Obiectivul social-democraților în următoarele luni îl va reprezenta „asigurarea unei majorități progresiste în lupta împotriva șomajului în masă", a relevat Anke Fuchs.

Întîlnire a partidelor comuniste din America de Sud

Comunicatul final adoptat la încheierea celei de-a treia întîlniri a partidelor comuniste din America de Sud, care a avut loc în capitala uruguayană, menționează că au participat reprezentanți ai partidelor comuniste din Argentina, Bolivia, Brazilia, Columbia, Chile, Ecuador, Panama, Paraguay, Peru, Uruguay și Venezuela.

Conform comunicatului dat publicității la Montevideo, la întîlnire — arată agenția „TASS" — au fost analizate situația generală din regiune, lupta popoarelor pentru apărarea suveranității lor împotriva amestecului imperialist, pentru democrație și pace, pentru interesele oamenilor muncii. Partidele reprezentate la întîlnire au obținut importante succese în înțelegerea situației actuale complexe, în elaborarea, pe această bază, a unor hotăriri creatoare, vizînd înfăptuirea aspirației popoarelor de pe continent spre transformări profunde.

Documentul final subliniază că însuși caracterul ireversibil al revoluției cubaneze, consolidarea revoluției din Nicaragua și succesele luptei eroice a poporului salvadorian atestă eșecul planurilor imperialismului în regiunea Americii Centrale. Solidaritatea internațională, precum și acordurile din Guatemala și eforturile Grupului de la Contadora și Grupului de sprijin reprezintă o importantă bază pentru realizarea reglementării politice în America Centrală.

Participanții la întîlnire au evidențiat necesitatea întăririi solidarității cu patrioții, democrații și revoluționarii de pe continent și din întreaga lume, care luptă împotriva imperialismului. Înfrîngerea regimurilor militare din Bolivia, Brazilia și Uruguay, căderea celui argentinian, precum și înfrîngerea forțelor de dreapta în alegerile din Ecuador, succesul în alegeri al forțelor de stînga din Mexic și victoria lor în capitală, progresul în unirea forțelor înaintate din diferite țări vorbesc despre noile posibilități în lupta pentru lărgirea democrației — se arată în documentul final. Este subliniat rolul important al activității comuniștilor pentru realizarea înțelegerii reciproce cu partidele politice progresiste și organizațiile care reprezintă intelectualitatea, studențimea și alte grupări sociale.

Comunicatul menționează că participanții la cea de-a treia întîlnire a partidelor comuniste din America de Sud au adoptat hotărîrea de a intensifica contactele și schimbul de păreri dintre ele. A fost realizată înțelegerea de a continua practica unor asemenea consfătuiri, inclusiv într-o componență mai largă și s-a exprimat, totodată, încrederea că aceste întîlniri vor contribui la întărirea unității mișcării revoluționare, democratice și antiimperialiste de pe continent.

Le Monde diplomatique

PARIS

„PREȚUL ARMELOR"*)

STATELE UNITE, care au ambiții nemăsurate, vor sfîrși, mai curînd sau mai tîrziu, prin a se lovi de o chestiune cît se poate de dură : vor putea oare să plătească prețul grandioaselor lor visuri de putere ? Cînd le-a trecut pentru prima oară această idee prin minte, ele au respins orice sentiment de îndoială în forțele lor și au perseverat în ruinătorul efort de la care așteaptă o categorică superioritate.

Și astfel, cele două mari puteri nucleare au investit fabuloase bogății pentru dezvoltarea unui potențial militar, care, privilegiu irațional, permite fiecăruia dintre ei să-și distrugă de mai multe ori adversarul. Ei se epuizează într-o cursă neîncetată pentru a depăși o „paritate" adusă zi de zi la un nivel tot mai înalt. Vine, astfel, un moment în care trebuie să recunoască faptul că mijloacele de care dispun nu le permit să facă, totuși, orice. Poveri economice prea mari anunță ora unei „revizuiri sfîșietoare".

Prestigioase personalități americane remarcă faptul că încetinirea ratei productivității, deficitele bugetare cronice și creșterea enormă a datoriei externe au subminat puterea S.U.A. în așa măsură încît le obligă să-și restrîngă cheltuielile în diverse domenii : „războiul stelelor", modernizarea sistemelor de arme existente, construcția de avioane și portavioane cu propulsie nucleară etc.

Nici unul dintre cei doi candidați la succesiunea lui Reagan nu s-a exprimat clar nici asupra declinului dolarului, nici asupra deficitelor bugetare. Numeroși oameni de afaceri europeni și asiatici sînt „consternați" de acest fapt, scrie „U. S News and World Report", care adaugă că orice „discurs referitor la creșterea impozitelor a devenit o sinucidere politică". În acest caz este necesară realizarea, prin negocieri cu Estul, a unei reduceri a poverilor militare. Iată ce încearcă Reagan să obțină. Importante personalități politice americane sprijină demersul lui, insistînd asupra importanței dialogului politic cu Moscova. Povara militară apasă, categoric, prea greu și, ca atare, se impun reduceri (...)

Președintele Rezervelor Federale, Alan Greenspan, atrage atenția asupra riscurilor inflației, care ar putea fi amplificate de o nouă scădere a dolarului : aceasta stimulează exporturile, dar efectele nu se fac simțite decît în timp, pe cînd costul importurilor crește imediat.

Totodată, diverse indicii semnalează un alt pericol. Datoria externă a S.U.A. determină o încetinire a fluxului capitalurilor străine. Or, achiziționarea de acțiuni ale societăților americane de către Japonia a atins, în 1987, o medie lunară de 2 800 milioane dolari, medie care a scăzut la 75 milioane dolari în primul trimestru al anului 1988. Cumpărările lunare de obligațiuni au scăzut de la 10 000 milioane, în 1986, la mai puțin de 1 000 milioane dolari, anul acesta.

Pînă în prezent, băncile centrale nu și-au cruțat nici un efort pentru a menține, de bine de rău, rata actuală a dolarului. Dar posibilitățile lor de intervenție nu sînt infinite. Mai rău, sînt ele, într-adevăr, eficace ? De fapt, datoria externă a Statelor Unite (în prezent de 421 miliarde dolari) crește rapid, iar Fondul Monetar Internațional prevede „dezordini pe piețele financiare", dacă Washingtonul nu reduce imediat deficitul său bugetar.

Un recent sondaj de opinie relevă că publicul american este îngrijorat mai puțin de o pierdere a puterii militare, decît de un declin economic. Actuala Administrație lasă viitorului președinte o foarte grea moștenire, care face ineluctabilă o scădere a bugetului Pentagonului. Acesta controla, în 1983, un capital investit de 475 miliarde dolari, iar, în 1982, își asumase 40 la sută din toate investițiile industriale. De la această dată, depășind limitele realismului, Reagan și Weinberger au accentuat, și mai mult, tendința nocivă față de economia civilă.

Marile societăți americane n-au aprobat în unanimitate creșterea formidabilă (+ 30 la sută între 1981 și 1986) a cheltuielilor militare în timpul celor două mandate ale lui Reagan. Ele se îndreaptă, în prezent, spre poarta deschisă de dialogul Est-Vest. Astfel, „Combustion Engineering Inc." și „McDermott International" au încheiat, re-

*) Extrase din „Le Monde diplomatique", nr. 412/1988.

AFGANISTAN

Prefaceri înnoitoare

La 19 august, poporul afgan și-a aniversat proclamarea independenței de stat. În cei 69 de ani care au trecut de la cucerirea independenței, Afganistanul a cunoscut profunde transformări, în special după Revoluția din aprilie 1978, care a pus capăt dominației păturilor feudale și a deschis calea unor prefaceri economico-sociale cu caracter progresist.

În anii independenței, țara a cunoscut profunde transformări. A fost înfăptuită reforma agrară, creîndu-se, în același timp, cooperative, s-a dezvoltat industria extractivă și au fost construite importante obiective industriale, cum ar fi combinatul de prelucrare a aluminiului de la Ainak sau complexul de extracție și prelucrare a gazelor naturale de la Djarkuduk.

În acest an, aniversarea independenței are loc în condițiile în care se află în curs de desfășurare aplicarea în viață a prevederilor acordurilor din 14 aprilie 1988, de la Geneva, în vederea reglementării politice a situației din jurul Afganistanului. Opinia publică din țara noastră, alături de cercuri largi ale opiniei mondiale, a salutat cu satisfacție aceste acorduri, ca pe un eveniment de importanță deosebită al actualității internaționale.

Între Republica Socialistă România și Republica Afganistan s-au statornicit, de-a lungul anilor, relații de prietenie și colaborare, poporul român urmărind cu interes eforturile pe care le desfășoară poporul afgan, sub conducerea Partidului Democratic al Poporului din Afganistan, pentru făurirea unei vieți noi. România apreciază că amplificarea și diversificarea relațiilor româno-afgane corespunde intereselor celor două state și popoare, cauzei păcii, securității și colaborării internaționale.

MALAYEZIA

Perspective economice

Malayezia ar putea înregistra, anul acesta, un ritm al dezvoltării economice de 7 la sută, fiind create toate condițiile pentru un nou avînt al economiei — s-a anunțat la Kuala Lumpur. Institutul de cercetări economice, grup neoficial de consultanți, a revizuit, de curînd, prognoza de dezvoltare economică pentru acest an de la 5,9 la 7 la sută, relevînd că începutul anului a fost favorabil economiei malayeziene, care se îndreaptă spre o redresare după recesiunea din 1985.

Acest stat al sud-estului Asiei — care, la 31 august, sărbătorește împlinirea a 31 de ani de la proclamarea independenței — reia, astfel, ritmul intens al dezvoltării, preocupare constantă a conducerii și poporului malayezian în toți acești ani de evoluție liberă și suverană.

Deși aflate la mare distanță una de alta, între România și Malayezia s-au stabilit și dezvoltat relații de prietenie și colaborare reciproc avantajoase, în cronica relațiilor româno-malayeziene, de o profundă și amplă semnificație fiind dialogul la nivel înalt, care a deschis noi perspective cooperării rodnice dintre cele două țări și popoare, conlucrării lor în interesul păcii și înțelegerii în lumea întreagă.

cent, un acord pentru construcția, la prețul de 20 miliarde dolari, a două complexe petrochimice în Siberia occidentală ; la finanțare participă și firmele japoneze Mitsubishi și Mitsui. Președintele societății „Occidental Petroleum", Armand Hammer, a semnat un contract în valoare de 6 miliarde dolari pentru instalarea unei uzine de materiale plastice tot în Siberia (...)

Pentagonul trebuie să țină seama de considerentele de ordin bugetar pe care Congresul i le reamintește cu insistență. Astfel, „Office of Technology Assessment" a dat, recent, o nouă lovitură proiectului „războiul stelelor". Se afirmă că, în pofida celor 12 miliarde dolari cheltuiți în decurs de cinci ani, „rămîn numeroase probleme" în legătură cu eficacitatea proiectului.

Străduindu-se să-și administreze mai bine propriile afaceri, Pentagonul, cu sprijinul Casei Albe, propune pentru 1988 să sporească cu 28 la sută vînzările de arme în străinătate. „Utilă" contribuție la echilibrul balanței comerciale !... Printre clienți, multe țări sărace, obligate de Fondul Monetar Internațional să-și suprime subvențiile la produsele alimentare de primă necesitate. Nimic nu arată că principalii furnizori de arme — care se prezintă atît de iubitori de pace — ar fi preconizat să-și reducă livrările de arme către lumea a treia... Ei vorbesc, totuși, de „conflicte regionale". Fără îndoială, le consideră confruntări „minore", de vreme ce nu se desfășoară la porțile lor. La Washington, Institutul „World Priorities" a calculat, totuși, că aceste conflicte au provocat 17 milioane de morți, din 1945. Victime înscrise în statistici oficiale diluate sînt răspîndite, de patru decenii, pe meleaguri exotice... Arsenalele nucleare (ale U.R.S.S. și S.U.A.) reprezintă de 26 000 de ori puterea explozivă a tuturor armamentelor folosite în timpul celui de-al doilea război mondial. Toate acestea costă scump, mult mai scump decît pierderile de vieți care însîngerează trei continente subdezvoltate ! Institutul „World Priorities" menționează într-un raport recent : „Împreună, Statele Unite și Uniunea Sovietică cheltuiesc, în fiecare zi, 1,5 miliarde dolari pentru apărare". În fiecare zi... Același text adaugă : „Țările subdezvoltate cheltuiesc de patru ori mai mult pentru armament, decît pentru sănătatea populației... Iar unul din cinci copii moare înainte de a împlini vîrsta de cinci ani".

Pentru „cei mari", ca și pentru „cei mai mici", asemenea poveri sînt insuportabile. „Insuportabile, afirmă Fondul Monetar, sînt și deficitele comerciale și bugetare ale Statelor Unite. Nu mai puțin insuportabile sînt, pentru populația sa, rămînerile în urmă ale Uniunii Sovietice. Acordul Reagan—Gorbaciov asupra rachetelor cu rază medie de acțiune (INF) nu cuprinde decît 3 la sută din arsenalele nucleare. Influența lui este, deci, mai mult politică și psihologică, decît strategică și economică. Dacă cele două superputeri doresc să evite să se epuizeze, nu le mai rămîne altă cale decît să încheie acorduri cu privire la forțele convenționale în Europa și la rachetele strategice. Cînd conducea Departamentul de Stat, H. Kissinger visa să ruineze economia sovietică prin intensificarea cursei înarmărilor. În pofida progresului ei, economia americană este, și ea, sufocată.

Și iată-l pe H. Kissinger revenind la sentimente mai bune. „Pe ansamblu, afirmă el, am ajuns la concluzia că există, în prezent, un prilej de a realiza o îmbunătățire semnificativă a relațiilor americano-sovietice". Revista „World Watch" a calculat că o reducere cu 50 la sută a rachetelor strategice ar permite Statelor Unite să economisească 6 miliarde dolari pe an. Această cifră ar fi de 40 miliarde, în cazul că s-ar ajunge la un acord pentru a nu moderniza rachetele rămase. Specialist în problemele apărării la Universitatea Harvard, William W. Kaufmann, propune, la rîndul său, diverse măsuri care ar reduce cu 367 miliarde dolari bugetul pe cinci ani, în sumă de 1 577 miliarde, propus de Gaspar Weinberger, fost ministru al apărării. Succesorul lui, Frank Carlucci, a avansat un proiect care ar reduce cu 330 miliarde dolari bugetul lui Weinberger. Fapt semnificativ, aceste cifre sînt extrase dintr-un studiu publicat de „Foreign Affairs", influenta revistă a conducerii americane. Autorii afirmă direct : „Reînarmarea lansată de Reagan a fost o incredibilă risipă". Ei insistă asupra „necesității urgente de a elimina deficitele bugetare americane". Considerînd că evoluțiile politice actuale pot „oferi o șansă de a menține echilibrul militar la cel mai scăzut cost", ei exercită presiuni asupra responsabililor americani de a nu mai „acorda angajamentelor bugetare pentru apărare o prioritare absolută pe seama echilibrului fiscal".

Ar putea exista tentația de a ironiza acest raționament al socotelilor scrupuloase care le determină viziunea asupra lumii în funcție de situația casei de bani. Acesta ar fi singurul avantaj al „economismului ambiant". Absurda și inumana subordonare a întregii vieți unor „imperative" economice și-ar găsi, însă, o justificare, dacă ea ar duce la amputarea enormelor bugete militare, care nu sînt lipsite de influență asupra „crizei".

Agenția PRENSA LATINA

„SOLUȚIILE NU VIN DIN AFARĂ"

Interviu cu Carlos Perez del Castillo

secretar permanent al S.E.L.A.

Uruguayanul Carlos Perez del Castillo (44 de ani), a fost ales în funcția de secretar permanent al Sistemului Economic Latino-American (S.E.L.A.) la 18 septembrie 1987, cu ocazia celei de a XIII-a reuniuni ministeriale a organizației, desfășurate la Caracas.

— Ce părere aveți despre noua lege a comerțului exterior al S.U.A. și care credeți că vor fi consecințele acesteia asupra Americii Latine și zonei Caraibilor ?

— Este mult mai protecționistă decît cea anterioară și acordă Statelor Unite posibilitatea de a aplica sancțiuni unor terțe țări, atunci cînd la Washington se consideră că acestea acționează „neleal" față de interesele americane. Țările din regiunea noastră suportă în mai mare măsură decît Asia, de pildă, efectele acestei legi, în ciuda faptului că, împreună, abia dacă reprezintă 8,5 la sută din deficitul comercial american, care, în 1987, era după cum știți, de 170 miliarde dolari. Pe de altă parte, legea pune sub semnul îndoielii credibilitatea dialogului stabilit cu prilejul rundei Uruguay de negocieri în cadrul Acordului General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.), tocmai prin această putere pe care și-o asumă Statele Unite de a sancționa terțe țări. Totodată, legea respectivă permite S.U.A. să mărească subvențiile agricole în detrimentul economiilor altor țări exportatoare, care, astfel, nu vor putea avea prețuri competitive pe piața internațională.

— Aproape toate produsele de bază acuză o substanțială scădere a prețurilor, în afara unora care au înregistrat creșteri conjuncturale — precum zahărul —, factor influențat, în parte, de seceta din Statele Unite. Ați participat la negocierile G.A.T.T. și credem că ați putea fi în măsură să vă referiți la aceste probleme.

— Mă voi referi doar la un mare paradox. Tot ceea ce cumpărăm de la țările industrializate, absolut totul, de la un avion și pînă la o bicicletă, nu se află sub incidența negocierilor ; în schimb, ceea ce exportăm, produsele noastre de bază au fost și sînt supuse unor negocieri globale în cadrul G.A.T.T.

— Există vreo cale pentru a ieși din acest cerc vicios?

— Cred că da, folosind puterea de cumpărare pe care o avem. Niciodată n-am apelat la utilizarea acestei arme, în ciuda faptului că 40 la sută din toate cumpărăturile făcute de America Latină și Caraibi din țările industrializate sînt statale, și aceasta oferă, în fapt, țărilor noastre o putere — puterea de cumpărare. Problema este de a vedea cum utilizăm în comun această putere la masa negocierilor, poate nu neapărat în cadrul G.A.T.T.

— Dar, privind mai departe, cum apreciați situația creată de criză ?

— Nu mi se pare realist să credem că America Latină și zona Caraibilor ar putea aștepta ca soluția să vină din afară. Nu sperăm într-o scădere a ratei dobînzilor și nici într-un aport substanțial al băncilor creditoare la soluționarea problemei datoriei externe. Credem că serviciul datoriei va continua. Și nici nu se întrevede un curent favorabil în comerț, ba dimpotrivă, un protecționism crescînd al țărilor industrializate, ce accentuează schimburi inechitabile.

— În ce privește datoria externă, care credeți că ar fi soluția ?

— Datoria externă nu poate fi plătită în condițiile actuale. Schemele de refinanțare aplicate au agravat problema ce se dezvoltă în nucleul crizei. De aceea, reclamăm o limitare a ratei dobînzilor. Amintiți-vă că, pentru fiecare punct procentual al „primei rate" (rata preferențială americană), datoria Americii Latine și Caraibilor crește, automat, cu 4 miliarde dolari. Amintiți-vă și că transferul de resurse din regiune în exterior a fost de circa 150 miliarde dolari, de la izbucnirea crizei datoriilor, în urmă cu cîțiva ani.

— Considerați că S.E.L.A. este un mecanism eficace pentru găsirea de soluții crizei ?

— E o întrebare interesantă. Răspunsul nu poate fi decît de un optimism realist. Evident, cred în S.E.L.A, în sensul menționat de dumneavoastră, dar ca un real sistem latino-american. În acest sens, vă voi expune patru idei-forță, care, în opinia noastră, trebuie să constituie o strategie.

Prima dintre aceste idei-forță este conceptul de „integrare latino-americană" ca un proiect politic, armonic și coerent articulat cu respectivele planuri și programe naționale ale fiecărei țări. Trebuie depășită schema de abordare a „integrării" ca un simplu mecanism de preferințe comerciale reciproce, orientînd-o mai mult spre realizarea unor interdependențe reale și permanente.

A doua idee este organizarea și exercitarea unei puteri de negociere regională, inclusiv cea care emană din puterea de cumpărare și din alte posibilități reale de

acțiune colectivă, începînd cu o concertare prealabilă și cu o instrumentalizare a ei adecvată. Puterea de negociere trebuie și poate fi exercitată în cadrul G.A.T.T. și în afara lui, în acțiunea comună față de problema datoriei externe, printr-un dialog cu creditorii, orientat spre o soluție echilibrată și durabilă, fără a uita că absența unui proiect politic de „integrare zonală" face regiunea mai vulnerabilă la factori și evenimente externe.

Cea de a treia idee este unitatea regională, care să întărească prezența internațională a Americii Latine și Caraibilor și care duce, implicit, la o acțiune unită. Aceasta constituie și una din rațiunile de a fi ale S.E.L.A. În acest sens, nu mai e posibil să considerăm, în continuare, drept două compartimente separate, cooperarea regională în interior și coordonarea și consultarea în afara regiunii. Este necesară o concepție unitară.

În sfîrșit, cea de a patra idee, la fel de importantă ca și celelalte, este noțiunea unui veritabil sistem latino-american, care să înglobeze întreg sistemul instituțional regional. Este vorba de angajarea participării depline a tuturor factorilor în procesul de formare a unei opinii comune și în activitățile S.E.L.A., de evitare a eforturilor duble și costisitoare pentru realizarea de obiective comune. Este vorba de înglobarea, ca parte a sistemului, a tuturor expresiilor de concertare din regiune, inclusiv a Consensului de la Cartagena și a „Grupului celor opt". Este vorba, în esență, de coordonarea tuturor factorilor, dar fără a urmări, în nici un fel, un rol de protagonist al S.E.L.A. și nici situarea sa deasupra diverselor organisme regionale și subregionale existente în America Latină și Caraibi. Și, să nu uit : trebuie să fim optimiști în ce privește criza. Noi, latino-americanii, dacă dorim depășirea crizei, trebuie să o facem și în practică. De asta este vorba.

Agenția TANIUG

„S.U.A. URMĂRESC, ÎN ESENȚĂ, CONTINUAREA PREZENȚEI LOR MILITARE".

Interviu acordat de Jorge Ritter

ministrul de externe panamez

Perioada pînă în anul 2000 va fi deosebit de dificilă pentru Panama, deoarece — indiferent cine va fi viitorul președinte al S.U.A. — Washingtonul va continua să aplice aceeași strategie de exercitare de presiuni asupra sa. Pot fi schimbate metodele, însă țelul este același — ca bazele militare ale Pentagonului să rămînă pe teritoriul panamez și după sfîrșitul acestui secol, a declarat ministrul afacerilor externe panamez, Jorge Ritter, într-un interviu acordat corespondentului agenției iugoslave „Taniug". După părerea sa, „nimeni nu trebuie să-și facă iluzii" în ce privește viitorul relațiilor americano-panameze. Va fi un război constant, de „intensitate redusă", cum este numită la Washington această strategie.

Jorge Ritter, fost ambasador al statului Panama la O.N.U., numit ministru al afacerilor externe în aprilie a.c., după furtuna din forul politic al acestei țări centro-americane, are ca sarcină să întărească solidaritatea altor țări cu Panama în fața politicii tot mai agresive a Casei Albe.

„Unele țări latino-americane — nu doresc să menționez care anume — s-au distanțat de Panama, sub presiunea S.U.A.", a spus el. Panama a fost suspendată din „Grupul celor opt" după răfuiala din luna martie a președintelui panamez de atunci, Delvalle, cu generalul Noriega. Delvalle a fost destituit, iar Noriega, prin hotărîrea parlamentului, a fost menținut ca șef al forțelor de apărare panameze.

Jorge Ritter consideră că, după un an deosebit de greu, care a debutat în iunie 1987 prin atacurile opoziției, iar, după aceea, ale Washingtonului împotriva generalului Noriega, poziția statului Panama este, „pe de o parte, mai consolidată, iar, pe de altă parte, mai slăbită. Contăm pe o mai mare solidaritate și înțelegere, dar suferim lovituri economice deosebit de grele", a spus ministrul panamez.

„S.U.A. impun versiunea că este vorba de un război împotriva unui om, generalul Noriega, dar urmăresc, în esență, continuarea prezenței militare, respectiv menținerea bazelor Pentagonului în Panama, în cadrul Comandamentului sudic american. În locul invaziei, Washingtonul amenință cu agresiunea și instituie măsuri economice treptate, care afectează tot mai puternic economia panameză. S.U.A. încearcă să consolideze opoziția panameză, să provoace scindări în armată și în cadrul guvernului", a declarat Ritter, subliniind că „Panama plătește, în esență, prețul politicii sale externe independente".

Potrivit declarației lui Ritter, S.U.A. nu vor încerca să revizuiască acordul care, la 31 decembrie 1999, restituie canalul panamezilor, „deoarece, practic, noi administrăm calea navigabilă între cele două oceane", însă vor încerca prin toate mijloacele să-și mențină bazele militare în Panama.

Intervievatul a subliniat, de asemenea, că țara sa încearcă să-și extindă relațiile economice, inclusiv cu țările socialiste. La viitoarea reuniune ministerială, ce va avea loc în luna septembrie, „vom cere, în mod deosebit, sprijinul țărilor nealiniate. În cadrul contactelor bilaterale, vom încerca să intensificăm relațiile noastre economice", a precizat el.

„Panama este, totuși, mai consolidată în prezent, avînd un președinte puternic și un guvern care știe să păstreze identitatea națională", a subliniat ministrul de externe panamez.

Agenția „I.P.S."

Planul de pace al O.N.U. în problema Saharei occidentale

Pentru prima dată de la declanșarea conflictului din Sahara occidentală, acum 13 ani, la orizont se conturează o puternică speranță de pace : încetarea acestui război al nisipurilor, în urma planului propus de secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar.

Secretarul general al O.N.U. a prezentat Marocului și Frontului POLISARIO propuneri vizînd soluționarea problemei Saharei occidentale. Fără a furniza amănunte asupra conținutului acestor propuneri, Cuellar a apreciat că ele „reflectă pozițiile" părților în conflict și iau în considerare toate elementele necesare unei reglementări pașnice, inclusiv termenii unei încetări a focului și modalitățile de organizare a unui referendum pentru determinarea statutului teritoriului respectiv. Propunerile constituie „un compromis" de natură să faciliteze „o soluție justă și durabilă a problemei Saharei occidentale în condiții acceptabile pentru comunitatea internațională", a apreciat Perez de Cuellar. El a precizat că a cerut părților să dea răspunsul lor pînă la 1 septembrie și și-a exprimat speranța că un referendum privind viitorul Saharei occidentale ar putea avea loc anul acesta.

Demersurile secretarului general al O.N.U., depuse în comun cu Organizația Unității Africane, au beneficiat, ele însele, de destinderea intervenită în relațiile dintre cele două mari puteri, ca și de apropierea dintre țările maghrebiene, în timp ce menținerea statuquo-ului pe teren devenise inacceptabilă pentru toate părțile, se afirmă din surse diplomatice arabe la Alger.

Planul de pace remis Marocului și Frontului POLISARIO a fost primit cu o oarecare prudență de cei doi beligeranți. Într-un interviu acordat mijloacelor algeriene de informare în masă, regele Hassan al II-lea al Marocului s-a abținut să comenteze planul lui Cuellar, limitîndu-se să afirme că Rabatul va da „răspunsul corespunzător". El a afirmat, totuși, că țara sa va respecta rezultatele referendumului. Suveranul a arătat că numai un referendum recunoscut, controlat și aprobat de Națiunile Unite ar putea duce la o situație limpede și trainică. Aprobînd referendumul, Marocul a luat o decizie istorică și plină de răspundere, dovedind că dorește crearea unui mare Maghreb arab, fără nici un fel de mobiluri ascunse, a precizat regele.

La rîndul său, Frontul POLISARIO a apreciat acest plan ca „acceptabil", formulînd, totuși, rezerve în ce privește demersurile prevăzute, în special menținerea unei părți a forțelor militare și a personalului administrativ marocan în Sahara occidentală în cursul referendumului pentru autodeterminare.

Contactele care vor avea loc pînă la 1 septembrie — dată stabilită de Cuellar pentru a primi răspunsurile celor două părți — vor trebui să înlăture aceste rezerve, apreciază unele surse.

În același timp, dinamica unității maghrebiene joacă și ea un rol, favorizînd soluționarea conflictului saharian. „Țările maghrebiene sînt, toate, convinse că nu există alternativă la edificarea unui ansamblu maghrebian și exclud un nou eșec în încercările lor de unitate", apreciază un diplomat la Alger. „Pași importanți" au fost făcuți în direcția unității Maghrebului, în special prin restabilirea relațiilor diplomatice dintre Algeria și Maroc, întrerupte timp de 12 ani, dar „este necesar ca această dinamică să fie menținută", adaugă diplomatul respectiv, apreciind că „viitorul pas va trebui, categoric, să fie soluționarea conflictului saharian".

De altfel, Marocul și POLISARIO sînt de acord asupra unui punct : conflictul din Sahara occidentală nu poate avea o soluție militară.

A avea, a testa, a distruge...

Posesia unei arme cu o formidabilă forță de distrugere creează un dublu șir de probleme : pe de o parte, relația complexă, dintre posesor și efectul scontat al armei, iar, pe de alta, relația dintre acesta și cei care nu o posedă. În primul caz se poate profila tentația unei politici de forță și de desconsiderare a celorlalți. În cel de al doilea, se poate profila premisa unei solidarități spontane a neposesorilor stimulați să facă front comun împotriva unei amenințări unice, localizate și, într-o bună măsură, „garantate".

În cazul unei posesii în doi, lucrurile nu se simplifică, dar rămîn în stadiu abordabil. În această situație, principiul balanței funcționează cu brio, reducerea plafonului terorii fiind logică, iar ridicarea sa absurdă. Nu merită să-ți distrugi adversarul de mai multe ori și să îl stimulezi să facă, în răspostă, același lucru.

Lucrurile se complică în condițiile în care accesul la panoplia nucleară se relaxează și, în ecuația înarmărilor de vîrf, se comasează un număr mai mare sau nelămurit de parteneri. Negocierile se complică, sistemul de control se complică, garanțiile se complică. Cită vreme „abonamentul" pentru iad este o operație detectabilă, scutită de echivocuri, și, în general, inventariabilă, există măcar certitudinea privind gradul de complexitate al problemei. Cînd, însă, punerea pe roate a unei producții de arme nucleare se poate desfășura cu o discreție plină de succes, debandada își poate demonstra virtuți nebănuite.

Mult timp, intrarea în „clubul nuclear" s-a menținut în zona banalului dramatic : o țară își declara accesul la bombă prin simplul fapt al detonării experimentale. Faptul se sesiza pe aparatura de intercepție a celorlalți, iar „secretul" devenea bun public, împreună cu toate consecințele. Ce se întîmplă, însă, în prezent ?

Citez din „Newsweek" : „Noii membri ai clubului nuclear au fost sprijiniți, în cercetările lor teoretice și de laborator, de faptul că au urmărit, timp de mai multe decenii, experiența altor țări. În unele cazuri, cei interesați au putut afla detalii importante din literatura oficială. Pînă în anii '60, de exemplu, tehnologia implicată în producerea uraniului îmbogățit destinat bombelor atomice nu a fost secretă. În timpul celui de-al doilea război mondial, oamenii de știință de la Proiectul Manhattan au putut calcula cu precizie dacă bombele proiectate de ei vor funcționa, dar aceste calcule trebuiau realizate mental, pentru că încă nu existau calculatoare. Acum, calculatoare ușor de procurat și în țările lumii a treia, permit o importantă accelerare a calculelor teoretice necesare pentru proiectarea bombelor. Pe lîngă aceasta, sînt disponibile noi mijloace de asistență tehnică, cum ar fi aparate sofisticate de fotografiere cu raze X, care înregistrează pe peliculă, cu o viteză impresionantă, detonarea explozivă convențională ce declanșează explozia atomică. Miezul nuclear al unei bombe cu implozie este înconjurat cu explozivi convenționali de mare putere, care implodează materialul nuclear pentru a declanșa reacția în lanț ce produce explozia atomică. Pentru a se putea realiza acest lucru, implozia trebuie să fie uniformă. Aparatul de fotografiat cu raze X îi poate informa pe oamenii de știință dacă au proiectat corect această detonație — care constituie elementul critic al construcției bombelor atomice.

O altă tehnică disponibilă este testul cu putere zero. Bombele simulate, care utilizează explozivi convenționali, pot fi utilizate, acum, pentru evaluarea proiectului unei bombe nucleare. Explodarea subterană a acestor arme ar fi aproape imposibil de detectat — în nici un caz, prin posturile de ascultare sau sateliți.

Progresele tehnice au permis noilor membri ai clubului nuclear nu numai să le dezvolte fără a le testa, ci și să le îmbunătățească în mod constant.

Toate regulile testărilor s-au schimbat. «Înainte se știa că o țară deține arme nucleare după faptul că le experimenta», arăta un consilier al Congresului S.U.A. care are acces la informații secrete. «Acum, acest lucru nu mai este valabil, dar politica noastră nu s-a schimbat în mod corespunzător». David Albright, fizician, membru al Federației oamenilor de știință americani, expune poziția noilor puteri nucleare. «Arma nucleară poate fi posedată înainte de a fi testată», arăta el, «dar nimeni nu vrea să recunoască acest lucru»".

Este cît se poate de limpede că a avea arma nucleară nu mai reprezintă o performanță planetară de proporții istorice. Bomba s-a... demonetizat. S-au simplificat, însă, corespunzător efectele ? Dimpotrivă. Ne întoarcem, în felul acesta, la afirmația inițială, și anume că problema se reduce la relația morală dintre posesor și obiectul crimei. Nu un acces unic sau un acces general reprezintă reala problemă a pericolului nuclear, ci însăși existența acestei arme. Completa ei eliminare ar aduce, în sfîrșit, omenirea la stadiul cînd experimenta, pe propria ei piele, războaiele mondiale convenționale, care s-au dovedit complet evitabile. De abia atunci s-ar putea începe o discuție despre pace exclusiv de pe poziția unor lecții ale istoriei cunoscute în detaliu...

Radu Budeanu

URUGUAY

O politică a colaborării

La 25 august, Republica Orientală a Uruguayului sărbătorește ziua indepedenței naționale, prilej de reafirmare a voinței poporului acestei țări de asigurare a dezvoltării sale economico-sociale, de adincire, în continuare, a procesului democratic intern.

Promovînd, pe plan regional, o politică favorabilă extinderii colaborării între statele latino-americane, Uruguay-ul se pronunță pentru o mai mare unitate între țările continentului, pentru soluționarea, pe o bază comună, a problemelor ce preocupă aceste state. În acest spirit, Uruguay-ul participă, în calitate de stat membru, la activitatea „Grupului celor opt", consacrată lărgirii cooperării regionale, pronunțîndu-se împotriva protecționismului comercial practicat de țările occidentale industrializate, pentru reglementarea, pe baze echitabile, a problemelor datoriei externe a Americii Latine. De asemenea, în ce privește criza din America Centrală, guvernul uruguayan, condus de președintele Julio Maria Sanguinetti, se pronunță pentru o soluționare negociată a conflictelor din zonă, pentru respectarea dreptului la autodeterminare al popoarelor regiunii. Promovarea acestei poziții se află la baza participării Uruguayului la activitatea „Grupului de sprijin" privind o reglementare politică a crizei din America Centrală.

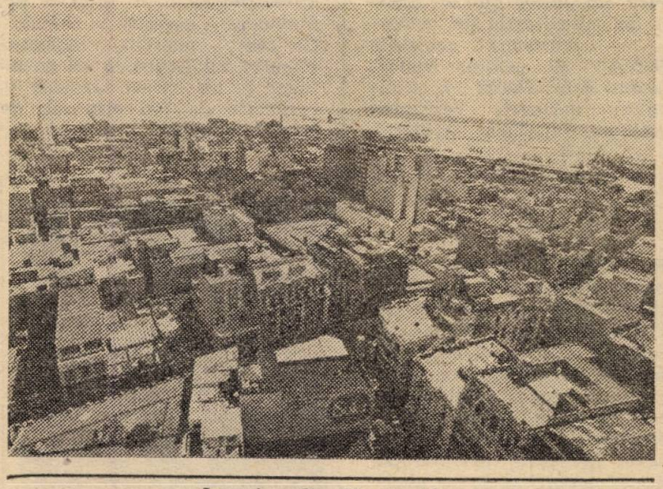

Imagine din Montevideo

Relațiile de prietenie dintre România și Uruguay se desfășoară pe multiple planuri — politic, economic, cultural, în alte domenii de interes comun. Ele au cunoscut o evoluție ascendentă, inclusiv în sfera internațională, bazată pe eforturile de instaurare a păcii, de înfăptuire a dezarmării și destinderii, pentru progres economic și social.

CONTRASTE. Fotoreporterul a surprins, pe una din străzile din centrul Parisului, această imagine grăitoare: o familie lipsită de posibilităţi materiale, în faţa afişelor publicitare ce îmbie la consum...

1000+1

Întîlnire

Şeful direcţiei informaţii a Ministerului de externe al U.R.S.S., Ghennadi Gherasimov, a informat că, la 27 august, va începe la Beijing o întîlnire de lucru, la nivelul adjuncţilor miniştrilor de externe ai U.R.S.S. şi R. P. Chineze, consacrată problemelor legate de reglementarea situaţiei create în jurul Kampuchiei.

Bilanţ

De la declanşarea revoltei populaţiei palestiniene din teritoriile ocupate, 422 palestinieni au fost ucişi în urma represiunilor forţelor israeliene — a declarat, la o conferinţă de presă la Bagdad, Bassam Abu Sharif, consilier politic al preşedintelui Comitetului Executiv al Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat. El a afirmat că 25 000 de palestinieni au fost răniţi cu focuri de armă sau au fost afectaţi de gaze lacrimogene sau gaze toxice, iar 30 000 au fost arestaţi de autorităţile de ocupaţie — transmit agenţiile „KUNA" şi „China Nouă". Bassam Abu Sharif a condamnat măsurile represive israeliene, inclusiv izolarea zonei Gaza şi atacurile împotriva taberelor de refugiaţi palestinieni.

Mesaj

În mesajul adresat naţiunii cu prilejul Zilei independenţei, preşedintele Indiei, R. Venkataraman, a subliniat necesitatea eliberării planetei de armele nucleare. Cea mai mare parte a mesajului lui Venkataraman a fost consacrată situaţiei politice din India în vederea viitoarelor alegeri parlamentare. Preşedintele a cerut tuturor partidelor să asigure desfăşurarea unor alegeri libere şi echitabile, criticîndu-i pe cei care sabotează democraţia parlamentară în ţară.

Buget

Guvernul belgian, condus de primul ministru Wilfried Martens, a aprobat bugetul de stat pentru 1989, care prevede o reducere a deficitului bugetar de la circa 8,5 la sută din produsul social brut, cît se aşteaptă anul acesta, la aproximativ 7 la sută — informează agenţia „D.P.A.". Cu toate acestea, deficitul bugetar va continua să se situeze la un nivel ridicat — respectiv de 400 miliarde de franci belgieni.

Anchetă

Într-un raport ce contrazice primele explicaţii oficiale furnizate de S.U.A., Comisia de anchetă a Pentagonului — însărcinată cu elucidarea incidentului din 3 iulie, din Golf, cînd o navă americană a doborît un avion civil iranian — atribuie catastrofa unei erori a echipajului american, scrie ziarul „Washington Post". Textul raportului privind doborîrea avionului iranian a fost examinat de preşedintele Comitetului mixt al şefilor de stat major al S.U.A., William J. Crowe. Raportul a fost remis generalului George Crist, comandantul forţelor americane din Golf, urmînd a fi dat publicităţii — informează agenţiile de presă.

„Concluziile raportului par a fi jenante pentru marina americană", scrie „The New York Times", menţionînd că operatorii radarului de pe nava „Vincennes" au interpretat greşit, în cursul acţiunii, datele aflate în posesia lor. Ei stabiliseră că avionul iranian era ostil americanilor şi s-ar fi pregătit să atace nava. În baza indiciilor obţinute de reţeaua de televiziune „ABC", raportul comisiei ar contrazice, astfel, primele afirmaţii ale echipajului navei — reluate, iniţial, de Pentagon —, potrivit cărora avionul iranian ar fi utilizat un semnal militar de identificare şi cobora în mare viteză spre nava „Vincennes". Exprimînd regretul în legătură cu moartea celor 290 de persoane aflate la bordul aparatului doborît, factorii de conducere americani au sprijinit, pînă acum, modul în care a acţionat comandantul navei „Vincennes" — căpitanul Will Rogers.

Examinînd datele stocate în memoria calculatoarelor radarelor şi sistemelor de tir de pe nava „Vincennes", s-a constatat că sistemul ultramodern „AEGIS" a funcţionat corect — se subliniază în raportul Comisiei americane de anchetă. După ce a fost dată la iveală o nouă contradicţie între explicaţiile furnizate de căpitanul navei „Vincennes" şi datele înregistrate de o fregată americană aflată în apropierea acesteia în momentul incidentului, a fost vehiculată eventualitatea unei defectări a sistemului „AEGIS". Se pare, de asemenea, că echipajul de pe „Vincennes" a crezut că un semnal militar de identificare, emis de un aparat „C-130", aflat la Bandar Abbas, ar fi fost lansat de avionul civil iranian şi, în baza acestei noi erori, l-a considerat ostil — relevă „The New York Times".

Contrar celor afirmate de membrii echipajului navei „Vincennes", în sensul că avionul iranian de pasageri cobora de la o altitudine de 7 500 picioare, cu o viteză de 450 noduri spre navă — ceea ce putea fi apreciat drept o acţiune ameninţătoare din partea aparatului —, datele stocate în memoria sistemului „AEGIS" arată că avionul zbura, în momentul catastrofei, la o altitudine de 12 000 picioare şi cu o viteză mai mică — precizează ziarul. Potrivit reţelei „ABC", preşedintele Comitetului mixt al şefilor de stat major al S.U.A., amiralul William Crowe, l-a apărat tot timpul pe căpitanul Rogers — menţionează raportul Comisiei de anchetă — pe motiv că acesta a luat decizia de a lansa racheta asupra avionului, în baza datelor eronate furnizate de subordonaţii săi (ce lucrau la compartimentul radar). În momentul catastrofei, încordarea era deosebit de mare la bordul navei „Vincennes", unde echipajul abia primise „botezul focului", în timpul unei angajări cu vedete rapide iraniene. Eroarea comisă de operatorii radarului ar putea fi explicată prin „stresul psihologic" generat de lupta ce abia avusese loc — conchide „The New York Times".

Deşi este evident că echipajul a comis o serie de erori, Departamentul apărării nu-l va sancţiona pe căpitanul crucişătorului „Vincennes". Erorile — ce includ calcule privind viteza, altitudinea şi situaţia avionului iranian — „nu par să modifice cadrul general, nici chiar dacă sînt analizate în ansamblul lor" — a ţinut să precizeze şi William Crowe. Atît ministrul apărării, Carlucci, cît şi Crowe au recunoscut, totuşi, că avionul de pasageri iranian a emis semnale electronice ce-l identificau ca aparat civil şi nu militar, aşa cum se anunţase imediat după accident — precizează agenţia „EFE".

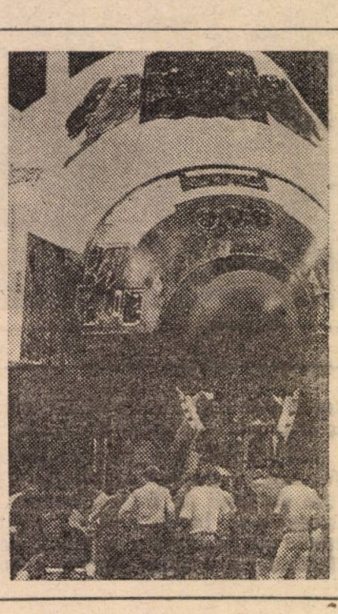

EXERCIŢII. La Cape Canaveral au avut loc exerciţii de amploare ale serviciilor de salvare, ce trebuie să intre în acţiune în cazul unor defecţiuni majore, ce ar surveni după startul navetei spaţiale „Discovery". Exerciţiile au arătat că, în cazul în care astronauţii vor fi nevoiţi să se catapulteze, ei pot fi găsiţi şi salvaţi din mare la 13 minute după producerea avariei. La ora actuală — au declarat specialiştii de la NASA — „Discovery" este gata de zbor". În imagine — lucrători de la Centrul Kennedy din Florida în timp ce asamblează partea superioară a navetei.

Şomaj

Institutul pentru cercetări economice din R.F.G. a informat că datele privind şomajul, furnizate de Centrul pentru forţele de muncă din Nürnberg, nu corespund realităţii. Numărul şomerilor din R.F.G. este de circa 4 milioane şi nu 2,2 milioane, cum afirmase anterior Centrul din Nürnberg.

THE SUNDAY TIMES magazine
July 31, 1988

Incursiune într-un oraş al drogului

Drogurile — un flagel ale cărui ravagii sînt greu de estimat în valori umane şi materiale — constituie, din ce în ce mai mult, un „refugiu" pentru milioane de oameni din ţările occidentale, în cadrul unor societăţi în care valorile sînt adeseori lipsite de conţinut.

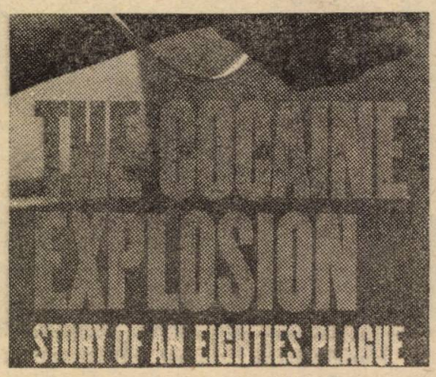

Recent, revista britanică „The Sunday Times Magazine" a publicat un articol, sub titlul „Crack City", în care, într-o succesiune de clişee rupte, parcă, dintr-o lume ireală, se derulează tragedia unor destine umane, tîrîte în deriva unui drum fără întoarcere.

„Crack"-ul este forma cea mai ucigătoare a cocainei. Folosirea lui se răspîndeşte, tot mai mult, printre săracii oraşelor americane. Nimic nu lasă să se întrevadă că folosirea „crack"-ului va fi redusă sau se va opri. Ceea ce a adus, însă, „crack"-ul, în Brooklinul de sud, New York, în cartierul numit Red Hook, depăşeşte, cu mult, puterea imaginaţiei. Această zonă a fost întotdeauna săracă, dar, în ultimii trei ani, aşezarea de 10 000 de locuitori a devenit pur şi simplu „oraş al crackului" — aproape fiecare din cei ce locuiesc aici au, într-un fel sau altul, legătură cu drogurile. Ocupaţiile legale au fost date uitării (pînă şi la toneta de înghetată din colţ se pot cumpăra porţii de drog). La clinica locală, 75 la sută din cazuri sînt legate de consumul de droguri. Traficanţii, avînd mereu asupra lor arme şi bani, colindă străzile : ei se împuşcă unii pe alţii sau pe oricine le stă în cale.

„GRIJA MATERNĂ A DONNEI". „Donna, renunţă la droguri !", sună o inscripţie dezaprobatoare, scrisă de un vecin binevoitor, pe uşa unui apartament de la etajul trei al unei clădiri din Red Hook. Probabil că Donna nu va asculta sfatul vecinului. Ea spune : „Pot renunţa la droguri, oricînd vreau". Dar, nu de mult, ea a trecut de la cocaină la crack — efectul halucinogen se obţine mult mai repede. Crackul este, fără îndoială, mult mai destructiv şi obişnuinţa, la acest tip de drog, se instaurează puternic şi mult mai rapid. Trecerea dureroasă de la starea de „extaz" la starea obişnuită înseamnă, de fapt, o nevoie mult mai mare de crack sau heroină. La vîrsta de 33 de ani, ea are o fetiţă de nouă ani şi este însărcinată ; se pare că Donna va naşte doi gemeni. Dar, Donnei nu îi pasă că fetiţa sa nu găseşte nimic de mîncare, în casă. Ea îşi foloseşte tot ajutorul social pentru a-şi procura crack-ul indispensabil, în fiecare zi. Vecinii îi hrănesc fetiţa (pe care Donna, cu „grijă maternă", o trimite afară, la joacă, în timp ce ea îşi fumează porţia de drog). Nu de mult, vecinii au făcut apel la biroul de asistenţă pentru copii ; dar se pare că nu s-au găsit motive suficiente pentru ca fetiţa să fie dată în grija statului. Ce se va întîmpla cu gemenii, atunci cînd aceştia se vor naşte ? Nimeni nu ştie...

UN PREŢ EXORBITANT. Un tînăr, Frank Lovett — „Poochie", s-a dus, în această primăvară, în Coney Island, pentru a se întîlni cu prietena sa, de 15 ani. Pentru a-şi impresiona amica, Poochie a împrumutat de la un prieten o haină elegantă, de piele. Gătit astfel, el se îndrepta cu metroul spre locul de întîlnire, cînd, pe neaşteptate, a fost acostat de o bandă de tineri, care i-au cerut să le dea haina. Este de la sine înţeles că Poochie a refuzat să se despartă de haina împrumutată. Atunci, unul din tinerii din bandă a scos un pistol, l-a împuşcat pe Poochie, i-a scos haina şi, apoi, a fugit. (Două zile mai tîrziu, ucigaşul, în vîrstă de 16 ani, a recunoscut crima, dar a motivat fapta, spunînd că era în legitimă apărare). Nimeni nu a făcut vreo legătură între crimă şi consumul de droguri din Red Hook ; dar acest gen de întîmplare este exact ceea ce locuitorii din acest cartier ştiu că se naşte în atmosfera de violenţă, accentuată de aburii drogurilor.

UN SALT ÎN ABIS. În ciuda preţului său scăzut, crackul este unul din cele mai eficace droguri, la care obişnuinţa se instalează brutal. „Am uitat să plătim facturile, am uitat chiria, am uitat să mai mergem la serviciu", spune Marcos, explicînd situaţia sa dificilă. Dacă cineva consumă crack, obişnuinţa devine atît de mare încît îşi va cheltui pentru drog şi ultimii bani. Situaţia economică a lui Marcos este disperată ; ieşirea din acest impas pare să fie foarte departe. De cele mai multe ori, Marcos este obligat să recurgă la serviciile unui „rechin" — pentru fiecare zece dolari împrumutaţi, el trebuie să restituie, în decurs de a săptămînă, suma de 20 de dolari. Practic, nu mai are nimic.

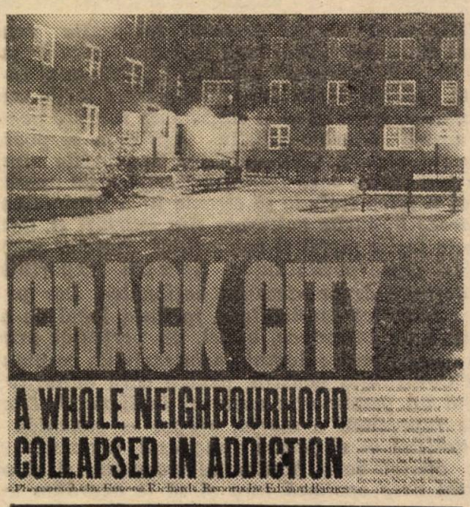

Crack City. Imaginea dezolantă a unui cartier în care stăpîni absoluţi sînt traficanţii de droguri şi violenţa

URME DE DROG PE PODEA. Toată lumea îi spune Crack Annie. Ea are 17 ani ; de cînd a fost alungată din casa părintească de către mama ei (sclava unui alt drog, alcoolul), ea locuieşte cu încă două tinere, Tasha şi Neise, într-un apartament din Red Hook. Apartamentul lor este plin, la orice oră din zi sau noapte, cu tinere fete care consumă droguri sau care dorm între „pauzele" dintre două porţii de crack.

Asemenea abuz de droguri îşi cere, însă, tributul. Jenny, în vîrstă de 27 de ani, după o zi de fumat crack, ia două calmante şi apoi... mai aprinde o porţie de drog, pentru a se „întări". Ochii i se dau peste cap, faţa îi devine cenuşie şi capul îi cade într-o parte.

ARME ŞI DROGURI. Piaţa crackului funcţionează după sistemul „24—7", spune sloganul plasatorilor de droguri : aceasta înseamnă, de fapt, 24 de ore pe zi, în toate cele şapte zile ale săptămînii. Luis, un tînăr de 19 ani, care a abandonat de mult şcoala, are pasiunea armelor. Într-o seară, Luis a luat un pistol şi a urcat pe unul din imobilele din Red Hook cu intenţia de a încerca arma. În curtea interioară, comerţul cu droguri se desfăşura nestingherit de nimeni. Era chiar miezul nopţii. Luis este un „«prospector» de piaţă", adică el alege clienţi potenţiali, verifică solicitanţii de droguri (pot ei, oare, plăti ? nu sînt, cumva, agenţi ai poliţiei ?) şi face legătura între clienţi şi traficanţi.

CAPETE PLECATE ÎN „ŢARA NIMĂNUI". „Aici au loc schimburi de focuri în fiecare noapte", spune Ann, în vîrstă de 48 de ani. Apartamentul ei se află situat deasupra unei curţi în care se practică traficul de droguri. „Este ca un oraş dintr-un western". Sau, aşa cum mai spun alţi locuitori din această zonă, ca „o ţară a nimănui, în timp de război". Multora le este teamă să mai plece de acasă. Au fost cazuri cînd trecători au fost împuşcaţi numai pentru faptul că au asistat, involuntar, la tranzacţiile din holurile clădirilor — lucru care s-a întîmplat nu numai o dată. Unii îşi duc gunoiul afară numai cînd se formează un grup mai mare de locatari. Dar moartea îi ajunge de multe ori şi în interiorul apartamentelor. Un cetăţean a fost împuşcat în timp ce se uita prin vizorul uşii, pentru a verifica dacă holul este liber. Atunci cînd se aud împuşcături, Ann îşi ia repede copiii şi se lungesc cu toţii pe podea, unde riscul unei răniri accidentale este mai mic. Ea are, încă, nervii intacţi. După ce a asistat la uciderea a trei oameni lîngă casa ei şi după ce fiul ei mai mare a fost terorizat de traficanţi, ea s-a decis să păzească intrarea casei, pentru a împiedica vînzarea drogurilor în clădire. Dar traficanţii şi clienţii acestora nu se lasă intimidaţi ; ei urcă pe blocul vecin, trec peste acoperişuri şi, apoi, coboară în interiorul clădirii, în „club". „Acum, cel puţin, nu mai moare nimeni împuşcat în faţa casei mele, spune Ann, una din puţinele persoane din Red Hook, care a luat atitudine împotriva drogului şi a consecinţelor consumului acestuia. În celelalte clădiri, holurile şi scările sînt, deseori, aglomerate cu traficanţi şi clienţi, cei mai mulţi dintre ei înarmaţi cu automate. Aceste arme le sînt vîndute de o bandă de motociclişti, care acţionează ca plasatori de arme. Preţul de 1 200 dolari nu este prohibitiv pentru un speculant. Poliţia, care ştie de „armata" traficanţilor, este, în general, refractară cînd e vorba să efectueze o descindere directă în Red Hook. Puterea de foc a armelor traficanţilor şi a acoliţilor acestora le este net superioară...

Analfabetism

În lume există, în prezent, 884 milioane de persoane adulte neştiutoare de carte. Dintre acestea — evidenţiază un document al UNESCO, prezentat în cadrul unei conferinţe internaţionale asupra eliminării analfabetismului, desfăşurată în oraşul chinez Harbin — trei sferturi se află în ţările Asiei şi Pacificului — informează agenţia „China Nouă".

Populaţie

Potrivit unui raport al Fondului Naţiunilor Unite pentru populaţie, speranţa medie de viaţă în ţările în curs de dezvoltare este de 59 de ani, în timp ce, în ţările industrializate, ea ajunge la 74 de ani. Copiii care se nasc în ţările în curs de dezvoltare sînt expuşi de opt ori mai mult pericolului de a muri înainte de a împlini vîrsta de un an, comparativ cu cei născuţi în ţările industrializate.

Prizonieri

Trei marinari sovietici au revenit, la 18 august, în ţară, după ce, timp de 34 de ani, au fost deţinuţi într-o închisoare din Taiwan — a anunţat agenţia „TASS". Pentru Vladimir Sablin, Boris Pisanov şi Vladimir Kniga, ce făceau parte din echipajul unui petrolier, „viaţa s-a oprit în loc la 23 iulie 1954", zi în care nava lor a fost interceptată de două vase de război ale regimului lui Cian Kai Şi. Autorităţile sovietice — precizează „TASS" —, împreună cu Crucea Roşie Internaţională, au reuşit, un an mai tîrziu, să obţină eliberarea a 29 de marinari, care s-au întors în U.R.S.S. în 1956. De-a lungul celor 34 de ani cît au rămas prizonieri în Taiwan, cei trei marinari au fost supuşi torturii, iar viaţa lor a fost un infern — arată agenţia sovietică de presă.

Litigiu

Danemarca a adoptat hotărîrea de a se adresa Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga pentru soluţionarea litigiului privind stabilirea liniei de demarcaţie între Groenlanda — aflată în componenţa ei — şi insulele norvegiene Jan Mayen, a declarat la Copenhaga ministrul danez al afacerilor externe, Uffe Elleman-Jensen. El a făcut cunoscut că negocierile dintre cele două state scandinave, care durează de opt ani, nu au ajuns la un compromis. Agenţia daneză de informaţii subliniază că problema demarcaţiei afectează în mod serios interesele economice ale Norvegiei şi Danemarcei, deoarece este vorba nu numai de exploatarea resurselor piscicole ale zonei, dar şi de posibilitatea folosirii mineralelor care ar putea fi descoperite.

SEMNĂTURI. „Handicapaţii fizic pot trăi numai într-o lume fără războaie" — a fost deviza sub care „Consiliul naţional al nevăzătorilor" din Japonia a organizat o campanie de strîngere de semnături pentru prevenirea unui război atomic şi pentru eliminarea armelor nucleare. Drept urmare, au fost strînse 10 000 de semnături în alfabetul Braille, care au fost incluse în „Apelul de la Hiroshima şi Nagasaki". În imagine : nevăzători strîngînd semnături la Hiroshima, oraşul victimă al primului bombardament atomic

1000+1

PATRIMONIU. Publicînd această fotografie reprezentînd obiecte de mare valoare arheologică confiscate de poliţia italiană, revista „L'Espresso" comenta : „1992, anul în care este prevăzută căderea barierelor vamale între ţările membre ale Pieţei comune, riscă să aibă consecinţe funeste pentru patrimoniul nostru istorico-artistic. Aşa cum se poate citi într-un recent raport, CEE deplînge restricţiile impuse de anumite ţări (între care Italia) exportului de opere de artă şi susţine că acestea trebuie să circule liber dintr-un stat în altul, deoarece bunurile culturale sînt mărfuri şi, deci, trebuie să respecte legile pieţei şi comerţului. Statelor membre li se va lăsa cel puţin posibilitatea limitării exportului acelor obiecte definite drept «tezaure naţionale». Dar pe ce criterii, nu se specifică (antichitate, raritate, locul de naştere a autorului ?). Se introduce, astfel, un periculos principiu selectiv şi discreţionar : domnia arbitrariului, ce violează, clar legile şi Constituţia noastră, pentru care bunurile culturale reprezintă un patrimoniu naţional inalienabil. Dacă operele culturale reprezintă o marfă, atunci — conchide cu ironie revista italiană — să facem o modestă propunere : să recunoaştem oficial rolul hoţilor de morminte şi al săpătorilor clandestini care spoliază ţara şi să le acordăm un patent pentru «merite deosebite» în numele «liberei circulaţii» a bunurilor culturale şi al difuzării culturii arheologice în Europa..."

Forum

Reprezentanţi ai organizaţiilor politice, obşteşti şi religioase, ai lumii ştiinţifice, mişcării antirăzboinice din Danemarca, Islanda, Norvegia, Finlanda şi Suedia au fondat recent „Forumul nordic pentru securitate". Principala sarcină a organizaţiei constă în intensificarea eforturilor pentru crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei, în care scop se preconizează organizarea de seminarii şi întîlniri consacrate acestor probleme, formularea de iniţiative proprii vizînd limitarea cursei înarmărilor şi realizarea de măsuri de încredere în regiune.

Apel

Uriaşe „valuri" de lăcuste au invadat zonele estice şi centrale ale Africii, afectînd în mod deosebit Sudanul, Etiopia şi Ciadul, ţări în care este în pericol vegetaţia de pe circa 5,5 milioane hectare. Specialiştii relevă că, pînă acum, „ciuma verde" a infestat 2,1 milioane hectare. Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură (F.A.O.) a lansat un apel pentru strîngerea de noi fonduri destinate finanţării acţiunilor de combatere a invaziei lăcustelor în Africa.

Retragere

Boris Gromov, comandantul contingentului limitat de trupe sovietice din Afganistan, a declarat, în cadrul unei conferinţe de presă, că, în conformitate cu acordurile de la Geneva, în decurs de trei luni, deci pînă la 15 august, au fost retrase din Afganistan 50 la sută din trupele sovietice. În prezent, în 25 din cele 31 de provincii ale Afganistanului, nu există nici un militar sovietic. Unităţile rămase în şase provincii vor fi retrase, după cum prevăd documentele de la Geneva, pînă la 15 februarie 1989. Retragerea trupelor sovietice — a arătat Gromov — se desfăşoară sub controlul observatorilor militari ai O.N.U., care dispun de toate condiţiile pentru a-şi îndeplini atribuţiile ce le revin. În perioada 15 mai — 15 iulie, opoziţia afgană — transmite în acelaşi timp, agenţia „TASS" — a efectuat aproape 3 000 de atacuri armate şi a comis 96 de acte teroriste şi diversioniste.

Sfinx

Arheologii egipteni au încheiat operaţiunile de replasare, în zona umărului Sfinxului de la Gizeh, a blocului de piatră care se desprinsese în urmă cu cîtva timp — transmite agenţia „MENA". Bucata dislocată a fost montată la locul iniţial, recurgîndu-se, pentru aceasta, la cele mai noi tehnici de restaurare.

IN LUMEA ȘTIINȚEI

Sistemul imunitar: o luptă neîncetată, minuțios organizată (I)

Sistemul imunitar, acest apărător al organismului uman, face, în ultimii ani, obiectul de studiu al unor tot mai aprofundate cercetări, care încearcă să descifreze mecanismele sale intime de funcționare. Dezvăluiri noi în domeniu — cărora revista americană TIME le consacră un amplu articol din care reproducem largi extrase — pun în evidență lupta teribilă care se duce în interiorul corpului uman împotriva diferiților agenți patogeni și care se desfășoară după un program minuțios organizat și coordonat, despre care puține lucruri erau cunoscute pînă nu de mult. Noile străpungeri în înțelegerea acestor mecanisme sînt tot atîtea speranțe și piste pentru sprijinirea sau influențarea sistemului imunitar, în lupta sa pentru combaterea diferitelor boli.

Totul seamănă cu o junglă în care mișună cohorte de inamici învizibili : bacterii, ciuperci și paraziți. Din aer ei se așează pe fiecare suprafață, pe masa din restaurant sau pe canapeaua din camera de zi. Abundă în lacuri și piscine, înfloresc în sol și se împrăștie prin floră și faună. Această menajerie de organisme microscopice, cele mai multe dintre ele dăunătoare sau chiar ucigătoare, au o țintă favorită : organismul uman. De fapt, ademenitoarea pradă umană întrunește toate condițiile de care acești inamici microscopici au nevoie, pentru a supraviețui, a se dezvolta și reproduce.

Oamenii se găsesc continuu sub asediul acestor adversari nesățioși. Germeni de toate felurile luptă neobosiți pentru a invada corpul uman, generos și cald, intrînd prin piele sau ochi, prin nas, urechi și gură. Din fericire pentru om, cei mai mulți nu reușesc să cîștige victoria. Ei sînt respinși de bariera dură a pielii, anihilați de pesticidele naturale din salivă și lacrimi, dizolvați de acizii din stomac sau prinși în mucoasa nazală și în gît, înainte de a fi expulzați prin strănut sau tuse. Dar aceste microorganisme sînt extrem de insistente și, uneori, unele dintre ele reușesc să străpungă protecția exterioară. După ce intră în sistemul circulator și în țesuturi, ele se multiplică cu o rapiditate alarmantă și încep să distrugă celule vitale din corpul uman.

Curînd, invadatorii primesc un șoc puternic, deoarece întîlnesc una din creațiile cele mai complexe și mai incredibile ale naturii : sistemul imunitar uman. În interiorul corpului, miliarde de celule cu o înaltă specializare, reglate de zeci de proteine remarcabile, care au fost elaborate în sute de milioane de ani de evoluție, se aruncă într-o bătălie fără sfîrșit împotriva microorganismelor invadatoare. Este un război biologic intens, orchestrat, însă, cu asemenea precizie și talent, încît într-un organism uman obișnuit, bolile apar relativ rar.

Celulele care dau prealarma patrulează constant prin sistemul circulator și țesuturi, pentru a descoperi inamicul. Cu voracitatea unui rechin, înghit orice element care este străin corpului uman. Ele înconjoară particulele de praf, materiile poluante, microorganismele și chiar resturile de după luptă : rămășițele invadatorilor și celulele corpului care au fost infectate sau avariate. Alți cercetași controlează producerea unor celule ucigașe, fiecare din ele concepută pentru a ataca și distruge un anumit tip de intrus. Unele celule ucigașe, altertate de celulele care au devenit canceroase, le pot anihila și pe acestea din urmă.

Înzestrat cu asemenea arme specializate, sistemul imunitar constituie, în condiții normale, o barieră formidabilă împotriva bolilor. Chiar și atunci cînd o infecție este destul de gravă și poate cauza o boală, celulele imunitare sînt capabile, de obicei, de a se regrupa, chema, întări și, în final, învinge invadatorii. Dar, atunci cînd sistemul este slăbit de o boală anterioară sau de vîrsta înaintată, de exemplu, corpul uman devine mai vulnerabil la cancer și constituie, în același timp, o gazdă a bolilor infecțioase. Dacă, însă, sistemul imunitar reacționează peste o anumită limită sau într-o direcție greșită, se pot produce alergii puternice și tulburări serioase, cunoscute sub numele de boli „autoimunitare" (rezultînd din dereglări interne ale sistemului imunitar).

Pe măsură ce specialiștii studiază mecanismul sistemului imunitar, ei realizează tot mai mult complexitatea sa. „El este ca un edificiu enorm, ca o catedrală", spune Baruj Benacerraf, președintele lui Dana Farber Cancer Institute din Boston, laureat al Premiului Nobel. Sistemul imunitar este, în general, comparat cu unul dintre cele mai complexe organe : creierul. „Sistemul imunitar are o abilitate fenomenală de a prelucra informații, de a învăța și memoriza, pentru a crea, depozita și folosi informația", explică imunologul William Paul de la National Institutes of Health. Dr Stephen Sherwin, directorul clinicii de cercetări Genentech, declară : „Este un sistem incredibil. Recunoaște moleculele care nu au mai fost în corp. Poate discerne între ceea ce aparține și ce nu aparține corpului".

În ultimii cinci ani, s-a produs o explozie uluitoare în domeniul cunoștințelor despre mecanismul intern al sistemului imunitar. Cu toate că primele încercări de a dezvălui secretele acestui sistem datează de la sfîrșitul secolului trecut, ritmul descoperirilor a început să se accelereze de abia după cel de-al doilea război mondial, sub impactul unor programe, cum ar fi descifrarea codului genetic și tehnologia de recombinare a ADN-ului. Oricum, nici o etapă anterioară nu se poate compara cu descoperirile din ultimii ani, care au permis medicilor să pună la punct tratamente noi și eficiente, pentru o serie întreagă de tulburări. „Progresele sînt atît de rapide, încît revistele de specialitate sînt deja depășite în momentul în care ies de sub tipar", declara imunologul John Kappler.

Distrugerea unei celule bolnave ; o „trupă" de celule T ucigașe înconjoară o celulă bolnavă, trece la acțiune și nu lasă în urmă decît un schelet celular. Fenomenul începe cu „recunoașterea" (imaginea din stînga) : *„trupele de elită", alertate, atrase de celula neobișnuită din cauza antigenilor demascatori, încep acțiunea letală. Urmează „atacul"* (imaginea din mijloc) : *celulele ucigașe, avînd, în mod normal, o formă sferică, își schimbă configurația, în timpul „războiului chimic" în care vor distruge membrana celulei bolnave. În final* (imaginea din dreapta), *celula bolnavă, odată distrusă, își revarsă conținutul și moare, lăsînd în urmă doar o rețea de fibre prăbușită*

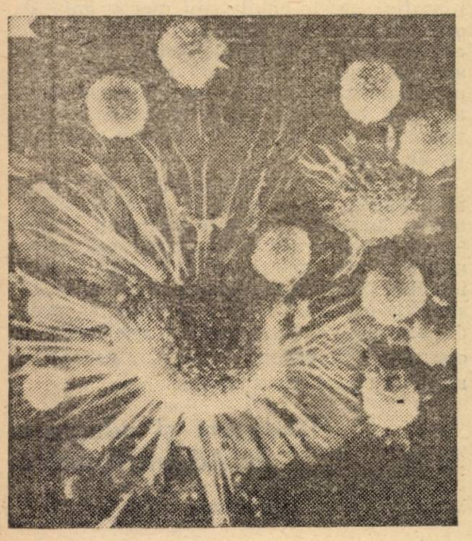

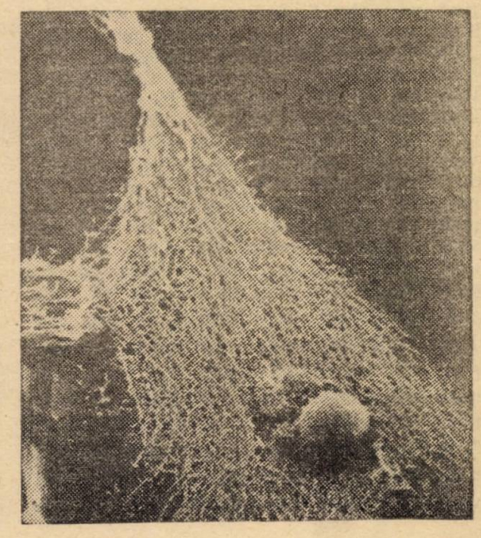

Aceste afirmații nu sînt exagerate. Numai în decursul ultimelor luni, s-au înregistrat zeci de descoperiri și noi terapii promițătoare, în domeniul imunologiei. În luna martie a acestui an, cercetătorii au anunțat că, prin activarea unor anumite celule, s-a prelungit cu 20 la sută perioada de cinci ani de supraviețuire a pacienților care aveau cancer pulmonar, în stadiu incipient. În aceeași lună, oameni de știință europeni au anunțat că s-a renunțat la injecții cu insulină la unii copii diabetici, în locul insulinei fiind folosit un medicament care blochează sistemul imunitar. Alți cercetători au testat un vaccin împotriva malariei care, spre deosebire de încercările anterioare din acest domeniu, pare să ofere protecție împotriva acestei boli. Ritmul descoperirilor a fost atît de rapid, spune unul dintre aceștia, încît în prezent sîntem pe punctul de a putea activa diferitele componente ale sistemului imunitar în funcție de necesități, în vederea asigurării unei terapii chiar pentru SIDA. Epidemia de SIDA este, de fapt, cea care a stat la originea interesului sporit manifestat, în ultima vreme, față de imunologie. Virusul SIDA atacă un element-cheie al sistemului imunitar, îl distruge și prin aceasta doboară, practic, întregul sistem. Nimic nu ilustrează mai bine importanța unui sistem imunitar sănătos decît consecințele dezastruoase ale pierderii sale: Bolnavii de SIDA cad pradă multor tipuri de microorganisme invadatoare, cum ar fi ciupercile, care proliferează pe piele și în plămîni. Unii paraziți, care, în mod normal, sînt în stare latentă în plămîni, se activează, provocînd pneumonia de tipul pneumocystis carinii. Virușii și bacteriile se înmulțesc într-un ritm galopant, întrecîndu-se, care mai de care, să distrugă celulele din organism, mult mai repede decît viteza de înlocuire a acestora ; astfel, victimele pot contracta forme grave de herpes și tuberculoză. Lăsînd deoparte tragismul acestei epidemii, SIDA a dus la progrese importante în cunoașterea sistemului imunitar, este de părere doctorul Anthony Fauci, coordonatorul cercetărilor în domeniul SIDA, de la National Institutes of Health (NIH). „SIDA este boala perfectă pentru studierea sistemului imunitar", explică el : „virusul distruge una din celulele principale ale sistemului; iată, deci, că natura face acum o experiență : ea a scos o piesă importantă și tot sistemul se prăbușește". Pe de altă parte, Robert Gallo, expert în domeniul SIDA, de la National Cancer Institute, consideră că, fără descoperirile asupra sistemului imunitar, făcute cu puțină vreme înainte de izbucnirea epidemiei, multe din progresele înregistrate în cercetările din domeniul SIDA ar fi fost imposibile. „Dacă SIDA ar fi apărut în anii '70, încă ne-am întreba care sînt cauzele", declară el.

În prezent, oamenii de știință se sprijină pe o bază de cunoștințe destul de bună, nu numai în ce privește principiile generale ale mecanismului sistemului imunitar, ci și în ceea ce privește detaliile intime ale acestui mecanism. În cazul unei infecții tipice, de pildă, un virus de gripă pătrunde în interiorul unei celule din învelișul unui tract respirator, preia comanda mecanismului celular și îi ordonă să producă alți virusi de gripă. Ajunsă repede la suprasaturație, celula invadată se sparge, dînd drumul noilor virusi, care se infiltrează în alte celule, și ciclul se repetă. Dacă nu ar fi ținut sub control, atacul devastator ar distruge, în cele din urmă, suficiente celule pentru a provoca moartea. Intrușii întîlnesc, însă, în curînd, cohortele hoinare ale unor celule sanitare, numite fagocite, care îi înghit și îi digeră. Acești apărători — monocite neutrofile și macrofagi — secretă substanțe care dilată vasele de sînge din apropiere, făcîndu-le mai permeabile și permițînd, astfel, unui număr și mai mare de apărători să iasă din circuitul sanguin și să ajungă la locul infecției. Alte proteine, cele care aparțin sistemului complementar, sprijină acest proces.

Atunci cînd se întîlnește cu un virus, celula macrofagă, care se mișcă asemenea unei amoebe, cu ajutorul unor prelungiri celulare, cunoscute sub numele de pseudopozi (picioare false), nu se mulțumește doar să ingereze intrusul. Această celulă îndeplinește o funcție și mai importantă. Asemenea, practic, tuturor celulelor din corpul omenesc, celula macrofagă poartă pe suprafața sa molecule de tip CMH (complex major de histocompatibilitate) ; aceste molecule pot fi comparate cu niște insigne proteice, datorită cărora celelalte celule imunitare pot să vadă în celula imunitară un prieten, s-o identifice și, prin urmare, să nu o atace. După ce digeră virusul, celula macrofagă scoate, mîndră, la iveală bucăți de proteină din virusi și le expune în striațiunile unora din moleculele CMH. În momentul în care un fragment de proteină — care face parte din propria moleculă de identificare a virusului, sau antigen — este cuibărit în șanțul moleculei CMH a celulei macrofage, el joacă rolul de semnalizator pentru sistemul imunitar, avertizîndu-l asupra prezenței unui anumit tip de virus în corpul omenesc.

„În acest stadiu, sistemul imunitar este încă în cursa împotriva virusului", declară dr Carl Nathan de la Cornell University Medical College. „Virusul încearcă să se multiplice înainte ca sistemul imunitar să se pună în mișcare". Ca să mobilizeze sistemul, celulele macrofage trebuie să găsească sau să se izbească literalmente de o celulă ajutătoare de tip T, comandantul de oști al întregului sistem imunitar. Impedimentul este că numai o fracțiune infimă din celulele de tip T din corp pot să se prindă de antigenul acestui virus de gripă, și să intre în acțiune. Pentru a-și spori șansele de a se întîlni cu o celulă de tip T corespunzătoare, celula macrofagă se deplasează, probabil, din țesutul corpului și pătrunde în cel mai apropiat nod limfatic, prin care trec toate tipurile de celule T ajutătoare, în flux continuu. Robert Coffman, cercetător la Palo Alto Research Institute, compară nodul limfatic cu un trotuar foarte circulat, din Manhattan. „Dacă te plimbi destul timp pe stradă, în curînd o să întîlnești aproape toată lumea care trăiește în New York", declară el.

Atunci cînd celula macrofagă întîlnește, în cele din urmă, o celulă T compatibilă, ea își introduce insigna CMH purtătoare de antigen într-un receptor al celulei T, care are o configurație corespunzătoare, ca și cum ai introduce cheia potrivită în ușă. Celula macrofagă secretă, apoi, o proteină numită interleukin 1, un semnal chimic care declanșează multiplicarea celulei T. Concomitent, interleukin 1 acționează asupra termostatului central al corpului uman, dînd naștere la febră, care poate să reducă activitatea virală și să întărească răspunsul imunitar.

Multiplicîndu-se rapid, celulele T ajutătoare încep acum să emită propriile lor semnale chimice, așa-numitele limfochine, printre care se numără gamma-interferonul sau interleuchina. Aceasta din urmă stimulează și mai mult sistemul de apărare, accelerînd proliferarea fagocitelor, inclusiv a macrofagelor și a altor combatanți imunitari, asemenea chemării sub arme în caz de război. Rezultatul este cunoscut — umflătura și inflamația caracteristice unei infecții.

În același timp, alte celule T din nodurile limfatice se aliază cu un alt tip de combatanți imunitari, celulele B. Emițînd în continuare semnale chimice, celulele T stimulează reproducerea celulelor B. După proliferare, acestea se transformă, la maturitate, în celule plasmatice, pe care Coffman le numește „fabrici neobosite de anticorpi", care încep producția de masă. Anticorpii sînt proteine care pot recunoaște și se pot lipi de virusul gripei care a declanșat alarma. Ele circulă în sînge în căutarea vînatului, de care se agață, semnalizînd celulelor macrofage și celorlalte celule sanitare din sistemul imunitar să vină, să ucidă prada.

Între timp, interferomul gamma, produs de celulele T, nu numai că încetinește multiplicarea virușilor, ci și întețește, pînă la furie, pofta de mîncare a celulelor macrofage. Membranele lor celulare se încrețesc, picioarele lor devin tot mai numeroase și foamea lor tot mai nepotolită. „Aceasta nu înseamnă neapărat că macrofagele mănîncă mai repede, ci ele ucid mai bine", comentează dr Richard Johnston, de la University of Pennsylvania School of Medicine. Virușii de gripă nu sînt încă învinși. Aceia care se multiplică încă, în interiorul celulelor din organism, sînt, momentan, la adăpost de celulele sanitare și de anticorpi. Dar ospățul se încheie repede. În timpul activării celulelor B, alte celule ajutătoare de tip T au format o armată de celule T ucigașe. Acestea din urmă identifică celulele infestate cu virusul de gripă, deoarece, asemenea celulelor macrofage, celulele infectate prezintă fragmente de antigeni virali, pe membranele lor exterioare. „În cazul multor infecții virale, cea mai importantă reacție este celula T ucigașă. Virușii trăiesc în interiorul celulelor, așa că este important să fie anihilați nu numai virușii, ci și acele celule care sînt infectate cu virusi", declară Coffman. Celulele T ucigașe sînt neobosite. Apropiindu-se de celulele infectate, ele lansează proiectile letale împotriva membranei celulare. Acolo unde lovesc aceste proiectile, se formează găuri și celula muribundă își revarsă conținutul. Ca să se asigure că celula și ocupanții săi virali au fost distruși, celulele T ucigașe administrează, apoi, lovitura de grație, transmițînd un semnal care determină celula infectată să macine atît ADN-ul propriu, cît și pe cel al virusului. „Acesta este un sistem dublu, suprapus, de ucidere, care asigură eliminarea din corp a cauzelor producerii virușilor", explică dr Irving Weissman, de la Stanford.

După victoria împotriva virușilor, reacția de accelerare nebună a sistemului imunitar încetinește și, apoi, încetează complet. Oamenii de știință cred că ele care anunță sfîrșitul luptei sînt alte celule imunitare specializate, cunoscute sub numele de celule T de oprire. După măcel, celulele T și B mai îndeplinesc o ultimă misiune, extrem de importantă. Ele formează celule de memorie, care patrulează ani de-a rîndul prin sistemul sanguin și limfatic ; aceste celule sînt mereu gata de acțiune în cazul unui nou atac, dat de același tip de virus de gripă. Pe lîngă aceasta, organismul este apărat de anticorpi specializați, poziționați în mod strategic în mucoasă, salivă și lacrimi, care recunosc imediat orice revenire a aceluiași tip de virus.

Deși sînt necesare uneori trei săptămîni pentru ca un sistem imunitar sănătos să încheie, cu succes, ofensiva împotriva unui anumit virus de gripă, reacția sa ulterioară la același tip de virus atinge imediat potențialul maxim și invadatorii sînt învinși înainte de a fi putut să producă pagube importante. Cu alte cuvinte, organismul a devenit imun, dar numai în raport cu acel virus anume.

Traducere și adaptare de Adrian Dascălu

(Va urma)

1000+1

Inundații

În timp ce valul de căldură afectează întinse regiuni ale globului, ca, de pildă, Statele Unite, unde, în ultima vreme, temperaturile diurne medii au fost în permanență între 30 și 40 de grade la umbră, sau Peru, unde, în cele patru luni fără ploi, incendiile au distrus — în zona Machu Pichu — peste 3 000 de hectare de păduri și pășuni, în alte țări s-au înregistrat precipitații abundente, furtuni și tornade soldate cu bilanțuri tragice. Redăm, în continuare, cîteva din numeroasele știri transmise, în cursul ultimelor șapte zile, de agențiile naționale și internaționale de presă :

● *Ploile torențiale căzute la 16 august în zona orașului elvețian Zürich au marcat un record al nivelului precipitațiilor pentru ultimele zece zile (71,2 litri pe metrul pătrat). Daunele sînt estimate la circa 10 milioane franci elvețieni.*

● *În Țara Galilor (Marea Britanie) au avut loc inundații ce au perturbat circulația rutieră pe anumite porțiuni. În peninsula Gower, din sud-vestul regiunii, a plouat neîntrerupt timp de șase ore, existînd pericolul ca riurile Lougher și Gwendraesht să iasă din matcă.*

● *O furtună puternică, în cursul căreia vîntul a atins viteze de uragan, a provocat serioase pagube în nordul Greciei. În zonele Kavalla, Larissa, Elassona și în peninsula Halkidiki s-au semnalat întreruperi ale liniilor telefonice și de curent electric, ca urmare a prăbușirii unor copaci. Au fost smulse acoperișurile multor case și, în unele regiuni, se înregistrează inundații.*

● *Pagubele provocate de furtuni și incendiile care s-au produs în cursul nopții de 15 spre 16 august în Austria (landurile Salzburg, Austria Inferioară și Styria) depășesc 14 milioane de șilingi.*

● *Furtuna ce s-a abătut asupra provinciei chineze Shaanxi a provocat importante pagube materiale — relatează agenția „China Nouă". Au fost avariate circa 3 000 locuințe, 5 800 ha teren arabil, s-au deteriorat 270 km cale ferată și 16 poduri și treceri de nivel. Apele umflate ale Fluviului Galben s-au revărsat asupra regiunii Zhengzhou, din provincia Henan, cu un debit apreciat la 6 900 mc pe secundă — transmite agenția chineză de știri.*

● *Peste 200 000 de persoane au rămas fără adăpost în statul nigerian Kano, ca urmare a puternicelor inundații provocate de ploi torențiale. Inundații grave s-au înregistrat și în alte părți ale țării. Circa 18 000 de case au fost distruse de furia apelor, iar 23 de persoane și-au pierdut viața.*

● *Daunele cauzate pînă în prezent de inundațiile provocate de ploile din sezonul musonic în India se ridică la 1,7 miliarde rupii (121,4 milioane dolari) — a declarat ministrul de stat indian al resurselor de apă.*

● *Inundațiile catastrofale din Sudan s-au soldat, după cum indică ultimele informații oficiale, cu 70 de morți și 213 răniți numai în capitala țării, Khartum. Revărsarea apelor Nilului a provocat distrugerea a 114 255 locuințe și 30 de școli în perimetrul Khartumului, precum și a mai multor sate din apropierea capitalei. În restul țării, deși situația este mai puțin catastrofală, 22 de sate au fost distruse, 12 000 de familii au rămas fără adăpost, iar 60 000 de persoane sînt sinistrate. Au fost scoase din uz căi ferate și rutiere. În estul țării, inundațiile au devastat 84 000 de hectare cultivate cu bumbac, unul din principalele produse la export ale Sudanului.*

● *Cel puțin șase persoane și-au pierdut viața, șapte sînt date dispărute și 22 000 au rămas fără adăpost în Mexic, în urma inundațiilor și alunecărilor de teren.*

● *În departamentul Cordoba, din Columbia, inundațiile s-au soldat, potrivit unui bilanț provizoriu, cu moartea a trei persoane. 40 000 de locuitori au rămas fără adăpost. Autoritățile au declarat starea de urgență în această regiune, unde peste 50 de așezări și întinse suprafețe cultivate se află sub ape.*

● *Circa 25 000 de persoane au rămas fără adăpost ca urmare a ploilor torențiale căzute în departamentele din nordul Nicaraguei ; peste 15 000 de persoane au fost evacuate din zona văii rîului Coco. Apele au prejudiciat în mare măsură și culturile agricole.*

AVERTISMENT. „În luna septembrie, la începerea cursurilor școlare, 297 de băieți și fete vor fi absenți. În Franța, zece clase vor fi rase din efectivele Ministerului educației naționale, exterminate pe șoselele vacanței, ucise în accidente de automobile, autobuze sau motociclete. Fără a mai vorbi de alți elevi, imobilizați pentru totdeauna în scaune pe rotile. Pentru tinerii sub 25 de ani, șoseaua este nemiloasă. Ea este cauza unui deces din două, a unui caz de paralizie definitivă din două și condamnă, în fiecare an, mii de copii la o invaliditate de aproape 50 la sută". Este un „SOS" pe care, într-unul din numerele sale din această vară, îl lansează „Paris Match". La realizarea acestei fotografii-simbol,publicată pe două pagini de revistă, au participat 297 de elevi de la liceul Rombouillet din Paris, totalizînd cifra celor 297 de copii sub 17 ani ce riscă să fie uciși, în vacanța de vară, pe șoselele Franței. „Dacă vom căpăta conștiința responsabilităților noastre — atrage atenția revista pariziană —, vom reuși să facem ca șoseaua să nu mai arate ca un cîmp de luptă"

Folclor

La Moscova a luat sfîrșit Festivalul internațional al folclorului, la care au participat peste 3 000 de interpreți ai creației populare din 22 de țări. România a fost reprezentată de ansamblul „Făgărașul". Frumusețea și diversitatea dansurilor și melodiilor populare românești, precum și măiestria artistică a interpreților s-au bucurat de o deosebită apreciere din partea publicului sovietic

Sanatoriu

În localitatea Bochnia (voievodatul Tarnow) va fi creat un sanatoriu subteran, al doilea din Polonia. Într-o salină veche de peste 700 de ani, la o adîncime de 240 de metri, vor fi construite spații de cazare pentru 250 de pacienți. Capacitatea sanatoriului de la Bochnia va fi mai mare decît cea a sanatoriului subteran de la Wieliczka (voievodatul Cracovia), cunoscut în întreaga lume.

Avioane

În ghețurile veșnice ale Groenlandei au fost descoperite opt avioane militare care au aterizat forțat aici, în perioada celui de-al doilea război mondial. Aparatele se aflau la circa 80 de metri sub gheață și au fost identificate de o expediție americană. Cele două bombardiere „B-17" și șase avioane de vînătoare „Lighting" au fost aduse la suprafață printr-un tunel. Ele ajunseseră în această zonă la 15 iulie 1942, în cursul unui zbor din Groenlanda spre Islanda cînd, din cauza timpului nefavorabil și lipsei de combustibil, au aterizat forțat pe ghețuri. Echipajele au fost salvate, dar nu și avioanele. La expediția de recuperare a aparatelor a luat parte și maiorul în retragere Norman Waughan, care, în 1942, a făcut parte din echipajul unuia dintre ele.

Povești

Decenii de-a rîndul, Maria Opitz, în vîrstă de 85 de ani, din R. D. Germană, a adunat peste 1 000 de basme și povestiri, aparținînd diverselor popoare ale lumii. Examinîndu-le cu atenție, ea a observat că aproape fiecare poveste are versiuni comparabile pe diferite meridiane ale globului. De pildă — relatează agenția „ADN" —, tema clasică a iubirii dintre Cupidon și Psyche a fost identificată în circa 100 ipostaze. Unor povestiri de Frații Grimm li se pot găsi filiații pînă la diverse comunități de eschimoși. Specialiștii au tras concluzia că cele circa 500 000 versiuni de povestiri cunoscute pînă în prezent ar avea, ca suport, doar 400 „filoane" de bază.

Rubrică realizată de Rodica Dumitrescu

„C. I. A. — războaiele secrete: 1981 – 1987“

(7)

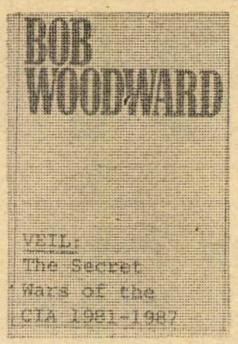

Bob Woodward

Enders încerca să înglobeze sau chiar să disimuleze operațiunea nicaraguană în cadrul mai larg al politicii latino-americane în ansamblu. Voia să evite ca publicul, Congresul și chiar Administrația să știe prea mult despre această acțiune clandestină. În ochii săi, Casey nu era decît un vulgar partizan al războiului rece — lucraseră împreună asupra bazei conceptelor generale : „democrație“, „ajutor economic“, „acțiune clandestină“. Enders dozase amestecul foarte subtil, căci nu trebuia să-i șocheze pe cei pentru care Vietnamul rămînea un punct extrem de sensibil. Prezentată sub această formă, politica Administrației n-ar fi trebuit să ridice obiecții în Congres. Dar o schimbare se profila la Casa Albă, o schimbare al cărei principal responsabil era Bill Clark, noul consilier pentru problemele securității naționale.

[William Clark îl înlocuise în această funcție pe Richard Allen, după ce ultimul demisionase, ca urmare a dezvăluirilor că acceptase o mie de dolari de la ziariști japonezi, pentru a le înlesni un interviu, sumă pe care o păstrase în safe-urile Casei Albe. Mai tîrziu, și Clark va părăsi această funcție, fiind numit ministru de interne (acest departament are, în S.U.A., o caracteristică anume : se ocupă cu administrarea bogățiilor naturale, parcurilor ș.a., și nu cu menținerea ordinii).]

„Toate acestea sînt insuficiente și, de altfel, e prea tîrziu“, spunea Clark, care avea neta impresie că politica Administrației bătea pasul pe loc.

Enders afirma că mingea se află pe terenul Congresului. Oponenții operațiunii clandestine constituiau o minoritate ; dar, la fel și partizanii. Pentru a ține în mînă Congresul, trebuiau convinși cei 10 sau 15 la sută nedecișii. „Singurul mijloc de a reuși este să demonstrezi că politica Administrației este singura cale spre pace și reglementare a conflictului“, a spus Enders. „Nu trebuie să renunțăm la negocieri“.

Clark pretindea că, dacă indecișii și democrații trebuiau să înfrunte o dezbatere națională, nu puteau rămîne în opoziție. Personal, el era în favoarea unei asemenea dezbateri.

Presupunînd că Administrația va fi confruntată cu o serie de necazuri, Enders și-a expus punctul de vedere în scris. Pleda pentru menținerea unei strategii regionale „cu două viteze“. În ce privește Nicaragua, aceasta însemna continuarea sprijinului clandestin acordat forțelor „contras“, concomitent cu încercarea de a-i constrînge pe sandiniști să negocieze. În ce privește Salvadorul, era vorba de continuarea sprijinirii guvernului și a lui Duarte, dar și de a stimula negocieri între guvern și guerilarzii de stînga.

Cînd Clark primi un exemplar al memorandumului lui Enders, spumegă de furie. Enders țintea, vizibil, să-și încoroneze cariera cu o lovitură de maestru, un frumos succes profesional, indiferent dacă, prin aceasta, compromitea coeziunea politicii Administrației. Era absolut exclus ca S.U.A. să se retragă din America Centrală, abandonîndu-și prietenii. În opinia lui Clark, aceasta ar echivala cu repetarea erorii lui Carter — să spui un lucru și să faci contrariul. A trimis raportul lui Enders președintelui, subliniind că documentul dovedea lipsa de adeziune a autorului său la politica Administrației.

La 10 februarie 1983, presa a luat cunoștință de memorandumul lui Enders, datorită unei „scurgeri de informații. Casa Albă îl acuza pe Enders de defetism. Clark a anunțat că el însuși nu manifestă nici o responsabilitate pentru negocieri și că nu era sigur că Administrația ar dori sprijinul centriștilor din Congres. O luptă politică ar fi fost în avantajul președintelui.

Casey i-a mărturisit, și el, lui Enders septicismul său în ce privește o soluție negociată, dar a adăugat că nu s-ar opune unei tentative în acest sens, cu atît mai mult cu cît ar fi oferit o bună acoperire Administrației și Agenției. Apoi, în luna martie, Casey l-a chemat pe Enders.

„Tom“, i-a spus el, „știu că ai probleme. Bill Clark nu-i singurul care are un dinte împotriva ta. E și Mike Deaver“.

Casey îl auzise pe Deaver numindu-l pe Enders „politician de salon“. Venind din partea lui, aceasta însemna o condamnare la moarte.

Dar directorul C.I.A. era încîntat să vadă Casa Albă pregătindu-se să atace frontal problema Americii Centrale.

■

La 8 martie 1983, președintele a luat cuvîntul la Asociația națională evanghelistă, în sala Citrus Crown a hotelului Sheraton Twin Towers din Orlando, Florida. Citînd Declarația de Independență, pe C.S. Lewis, Whittaker Chambers și Tom Paine, președintele a calificat, atunci, Uniunea Sovietică drept „imperiu al diavolului“.

Cuvîntarea a stîrnit proteste. La sfîrșitul aceleiași luni, Reagan și-a dezvăluit planul referitor la „Inițiativa de Apărare Strategică“ (S.D.I.), numită și „războiul stelelor“. Drept urmare, sovieticii l-au caracterizat pe Reagan inconștient.

[Declarația jignitoare, poziția luată de președinte și noile sale propuneri, care însemnau o modificare a strategiei militare și, în fapt, un nou impuls dat cursei înarmărilor, au fost criticate de mulți lideri ai Partidului Democrat și privite cu mare scepticism de alții. Președintele Camerei Reprezentanților, Thomas O'Neill, aprecia că Ronald Reagan disociase problemele militare de cele economice. Senatorul Edward Kennedy caracteriza discursul drept „un amestec de tactici înșelătoare, constînd în amenințarea cu pericolul roșu, și de scheme nesăbuite“. Jim Leach, membru al Camerei Reprezentanților, declara că propunerea președintelui va duce „la cea mai stranie, împovărătoare și periculoasă cursă a înarmărilor cunoscută vreodată“.

„Dacă noua sa strategie de apărare este atît de importantă pe cît pretinde el — scria «Baltimore Sun», — ea ar fi trebuit să constituie obiectul unui discurs separat și să nu fie asociată cu un atac la adresa congresmenilor democrați și cu o referire la situația din America Centrală“.

Răspunzînd unor întrebări adresate de ziarul „Pravda“, Iuri Andropov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., afirma în legătură cu „noua concepție“ americană : „Merită să ne oprim special asupra acestui lucru. Făcînd tot felul de considerații despre «pericolul militar sovietic», președintele Reagan a afirmat că este timpul, pasămite, să se abordeze în alt mod problema asigurării intereselor strategice ale S.U.A., anunțînd, în acest sens, începerea elaborării unui sistem de apărare antirachetă de mari proporții și eficient.

La prima vedere, unor oameni neinițiați aceasta ar putea să li se pară chiar atrăgător ; doar președintele vorbește, pare-se, de măsuri cu caracter defensiv. Dar aceasta numai la prima vedere și numai pentru cei care nu cunosc aceste probleme. De fapt, va continua dezvoltarea și perfecționarea, din plin, a forțelor strategice ofensive ale S.U.A., și aceasta într-o direcție bine stabilită : asigurarea potențialului necesar primei lovituri nucleare“.]

Dacă într-o atmosferă atît de profund anticomunistă, Casey supraviețuia și chiar înflorea, nu la fel se întîmpla cu Enders. Terenul de luptă era Nicaragua. Reagan, Clark și Casey utilizau o tactică brutală și puneau la îndoială patriotismul tuturor celor care doreau continuarea dialogului. Enders dorea expulzarea din Nicaragua a consilierilor cubanezi și sovietici. Din păcate pentru el, Administrația înțelegea, acum, să-i expulzeze și pe sandiniști !

Enders a fost demis din funcție și numit ambasador în Spania.

În primăvara lui 1983, Casey, C.I.A. și forțele „contras“

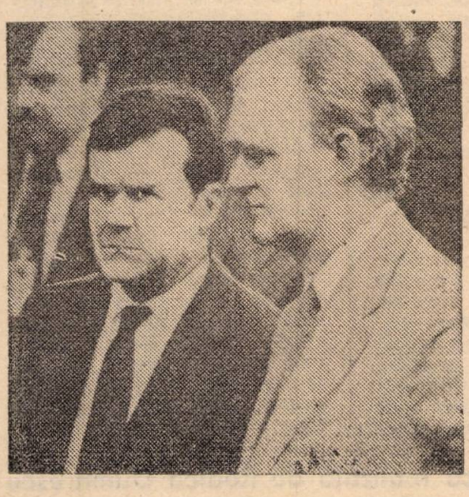

William Clark și Thomas Enders al cărui memorandum e dezavuat de Administrație

au devenit pentru McMahon subiecte preocupante. Republicanul Ken Robinson, membru al comisiei pentru informații din Camera Reprezentanților, i-a cerut, într-o zi, explicații în legătură cu creșterea efectivelor forțelor „contras". De ce ajunseseră de la 500 la 5 000 ? Tonul lui Robinson, sprijinitor necondiționat al Administrației și al C.I.A., era aproape dur. McMahon a răspuns că fuseseră perfect informate comisiile pentru informații. Dar, adăugă el, cum între două ședințe treceau uneori mai multe luni, se întîmpla ca membrii să nu fie, întotdeauna, la curent cu ultimele evoluții.

Se putea ca, în acel interval, forțele „contraș" să fi atacat un sat și să fi recrutat încă o sută de oameni, și alți o sută într-un alt sat. Nu puteau fi refuzați noii recruți. Conștient de scepticismul interlocutorului său, McMahon sfîrși prin a admite că Agenția semnase cu „contraș"-ii un program de recrutare activ, referitor la tinerii soldați. Cifrele erau, evident, în creștere. Robinson nu s-a arătat satisfăcut, și McMahon a înțeles că afacerea nicaraguană avea să le aducă și alte surprize neplăcute.

Cînd s-a prezentat, ceva mai tîrziu, în fața comisiei pentru informații, într-o ședință cu ușile închise, a trebuit să înfrunte o izbucnire de suspiciune și ostilitate în legătură cu toate problemele ridicate și chiar privind intențiile și obiectivele de ansamblu ale programului.

Leahy i-a spus, cu violență, lui McMahon : „Dv. și băieții dv. mergeți drept spre catastrofă". Operațiunea va sfîrși prin a le scăpa de sub control și va eșua. „Nimeni nu va acuza de eșec Casa Albă, Departamentul de Stat sau Pentagonul", a spus Leahy. C.I.A. va trebui să suporte blamul. Căci este vorba de un război al ei.

Pe măsură ce războiul secret se extindea, C.I.A. vedea epuizîndu-se sumele destinate forțelor „contras". Casey a hotărît, atunci, să modifice destinația unor fonduri din rezerva secretă de 50 de milioane dolari, din care putea lua, în caz de urgență, în afara sesiunilor Congresului. Odată urgența dispărută, sau cînd Congresul își va relua lucrările, o autorizație va permite regularizarea situației rezervei. Dar o perioadă de trei-șase săptămîni era necesară pentru stabilirea documentelor notificînd transferul, pentru a fi înaintate comisiei senatoriale pentru informații.

În climatul care înconjura operațiunea, anunțul acestui răgaz n-a făcut decît să realimenteze impresia că C.I.A. nu juca cinstit cu instanțele de supraveghere. O ședință secretă a fost programată, în care Daniel Childs, contabilul C.I.A., a fost chemat să depună mărturie. Childs, fost colaborator al senatorului Inouye în comisie, declară că cele cîteva milioane de dolari reprezentau o problemă minoră și că el avea alte afaceri mult mai importante de rezolvat. Unii democrați din comisie au găsit, astfel, prilejul să-l atace pe Casey.

Dar senatorul Malcolm Wallop văzu lucrurile din alt unghi. Potrivit dosarelor, Casey era absent din Washington cînd fuseseră deblocate fondurile. Vinovat nu putea fi decît McMahon, directorul adjunct. McMahon, acest birocrat prin excelență, păstrase un document prețios, o crimă capitală în materie. Colegii lui Wallop, care voiau capul lui Casey, l-au prins în capcană, de fapt, pe McMahon. Acesta a trebuit să explice fiecărui senator neglijența sa. Dar procedînd astfel, și-a dat seama că pînă și lui îi scăpaseră o mulțime de aspecte ale operațiunii nicaraguane. Nu avusese în vedere amploarea celor întreprinse de Casey și Clarridge de la un capăt la altul al Americii Centrale. Deși era directorul adjunct, fusese scurt-circuitat. Situația devenea de netolerat.

■

Dacă voia să convingă Camera Reprezentanților de temeiul operațiunii nicaraguane, Casey trebuia să-și atragă, mai întîi, grațiile democraților conservatori din statele sudice și vestice. Printre aceștia se număra și David McCurdy. În vîrstă de 32 de ani, congresist din Oklahoma, se alăturase comisiei pentru informații în luna ianuarie. Apropiat al Administrației, partizan convins al întăririi apărării, McCurdy trebuia să fie cîștigat, în principiu, de politica externă și de apărare a lui Reagan. Cînd, în cursul unei întrevederi particulare, Casey i-a mărturisit că C.I.A. „va face ce va trebui" pentru a influența guvernul sandinist, McCurdy a găsit prea evazive aceste vorbe.

Într-o ședință a comisiei, el l-a întrebat pe Casey ce sume destinau sandiniștii construcției de școli, drumuri și spitale în țara lor.

„Nu știu", a răspuns sec Casey.

A lăsat să se înțeleagă limpede că găsea discuția plictisitoare și întrebările lui McCurdy stupide și deplasate.

Dar McCurdy a vrut să știe dacă doar Casey ignora răspunsul sau dacă C.I.A. nu avea informațiile necesare.

„Unde vreți să ajungeți cu asta, domnule ?", a întrebat directorul Agenției.

„Am crescut într-o zonă rurală din Oklahoma", a spus McCurdy. I-a explicat, apoi, că politica New Deal a lui Franklin Roosevelt și R.E.A. (administrația rurală de electrificare) au permis fermierilor din Oklahoma să se deschidă lumii moderne. Voia, pur și simplu, să știe dacă sandiniștii se angajaseră, și ei, pe această cale. Obținuseră încrederea poporului ?

Casey a înțeles și s-a arătat mai accesibil. Biserica catolică, a spus el, se opunea sandiniștilor.

Și „contraș"-ii susținuți de Statele Unite ? — a întrebat din nou McCurdy. Ce mesaj aveau pentru a-și alia oamenii ? Aruncaseră în aer poduri, jefuiseră un siloz cu grîu și un ranch, atacaseră o centrală electrică. C.I.A. pretinsese că această centrală constituia o țintă militară, cînd se dovedise, de fapt, că doar 10 la sută din curentul electric era destinat forțelor armate, restul fiind utilizat de populația civilă. În loc să construiască, oamenii aceia nu făceau decît să distrugă.

■

La 5 aprilie 1983, Moynihan și Leahy și-au exprimat, în fața Senatului, neliniștea în legătură cu operațiunea nicaraguană. Moynihan a vorbit de „criză de încredere" între Congres și serviciile de informații.

În biroul reședinței sale din Virginia, Stan Turner *[fost director al C.I.A.]* își redacta articolele — publicate 16 în primul an de după retragere — și lucra la memoriile privind vremea cît condusese Agenția. La fel ca toți angajații C.I.A., semnase un contract prin care se angajase să-și supună scrierile unui control înaintea publicării.

Versiunea finală a unui articol începea astfel : „Dacă Agenția Centrală de Informații este atît de serios angajată în procesul de sprijin clandestin a forțelor «contras» pe cît pretind ziarele, atunci a comis o gravă eroare".

Articolul lui Turner a apărut în „Washington Post" de duminică, 24 aprilie 1983, și avea ca titlu : „Un fost responsabil al C.I.A. cere să se pună capăt operațiunii clandestine din Nicaragua".

La Casa Albă, Casey a explicat că operațiunea nicaraguană era în pericol și că el avea nevoie de ajutor. Președintele i-a promis că va face totul, încît Congresul să nu decidă suspendarea fondurilor. La Dallas, Shultz *[noul secretar de stat, care îi luase locul lui Al Haig cu un an mai devreme]* acuză Nicaragua că pune bazele unei „noi forme de dictatură". Reagan cheamă la Casa Albă cîțiva membri-cheie ai Congresului pentru a face presiuni asupra lor, iar pe alții i-a contactat la telefon.

În seara zilei de 26 aprilie, în timpul unei ședințe reunite a Congresului, președintele a pronunțat un discurs de 34 minute, difuzat de televiziunea națională la ora cea mai ascultată. Era pentru prima oară, de cînd preluase funcția, că președintele rostea în fața camerelor reunite ale Congresului un discurs pe o problemă de politică externă. A cerut acestuia să aprobe cererea sa de 600 milioane dolari ajutor oficial acordat Americii Centrale. Respectînd protocolul, n-a menționat sprijinul clandestin acordat forțelor „contras", dar aluzia nu a scăpat nimănui : „Nu trebuie să protejăm guvernul nicaraguan de mînia propriilor săi cetățeni — și nu o vom face".

În răspunsul său televizat, senatorul Dodd, vorbind în numele democraților, adoptă o tactică tipic reaganistă : o imagine șoc, unică și elocventă. A ales Salvadorul. „Am fost în acea țară și am văzut slujbașii pompelor funebre brăzdînd străzile, în fiecare dimineață, pentru a strînge trupurile unor oameni executați, sumar, în ajun, de către forțele de securitate salvadoriene — în cea mai pură tradiție a gangsterilor : victima în genunchi, cu mîinile legate la spate, un glonț în cap. Asemenea imagini ar trebui să ne dezguste să ne asociem cu criminalii...".

[Totul nu era decît o „justificare" a amestecului S.U.A.]

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea

(Va urma)

Soldați sandiniști într-o misiune în apropierea granței cu Hondurasul

Un safari genetic...

Grînarul american, dominat de tradiția unor șanse în lanț, a fost lovit, anul acesta, de un pîrjol incredibil. Pe imense spații, peisajul nu a mai avut nimic din mîndra opulență de odinioară, recoltele s-au năruit sub arșița surprinzătoare, lanuri și păduri au luat foc, fermierii au început să-și părăsească gospodăriile. Imediat, circuitele pieței agrare, americane și mondiale, au intrat în alertă, prețurile au crescut, speculatorii au ieșit din amorțeală și, iată, o situație tradițională, în zonele sudice ale lumii, grefată pe sol american, a condus, instantaneu și necruțător, la busculada firilierei nordice a cerealelor. Ceea ce părea, dacă nu absurd, cel puțin total incomod, s-a dovedit posibil : un rezervor mondial, cu o cadență de producție cît se poate de confortabilă, s-a dovedit periclitabil.

O spaimă, care se instalează anual și de multă vreme în țările secetoase și cu vid tehnologic, a început să bîntuie acolo unde se realizau, relaxat, supraproducții „garantate". În felul acesta, printr-un accident climatic, problemele dramatice ale Sudului s-au expus, cu o anvergură corespunzătoare, în Nordul mulțumit de sine însuși și răsfățat de mijloace tehnice incalculabile.

Merită să consemnăm, în acest context, că un asemenea avertisment a încărcat de un conținut mai semnificativ statistici odinioară lăsate, cu aplomb, în zonele marginale ale atenției opiniei publice din lumea întîi. Un exemplu : pe glob există, azi, nici mai mult nici mai puțin de 41 de țări considerate „cel mai puțin avansate", ale căror sute și sute de milioane de locuitori au un venit anual de sub 200 de dolari.

Nu este necesar un efort excesiv de imaginație pentru a realiza determinările economice, sociale, morale și psihologice ale acestui univers al subdezvoltării, în care se moare pur și simplu de foame. Fapt elocvent, care conturează o tragedie în amplificare, acest „venit pe cap de locuitor" scade de la un an la altul !...

Firește, decalajele agrare, asamblate organic în pachetul general de decalaje care lisurează adînc omenirea, nu s-au descoperit odată cu actuala secetă din Statele Unite. Dar spectacolul ogoarelor calcinate, acolo unde holdele grele obturau orizonturile, a plasat, imperios, la ordinea zilei, o problemă aflată de mult în anticamera marilor acțiuni planetare : este posibil ca omul să-și manipuleze corespunzător mediul său agrar ? În condițiile unui salt demografic uriaș, poate fi remodelată banca de disponibilități a Terrei ? O revoluție genetică, o explozie agrară adecvată sînt utopii sau mijloace aflate deja la îndemîna omului ?

Subiectul este masiv comentat, și torentul de informații furnizat de presa mondială conturează nu numai probabilitatea unor măsuri îndelung așteptate, dar și posibilitatea de a se întreprinde o acțiune curentă de anvergură planetară.

Fapt aparent paradoxal, tot Sudul înfometat, radiografiat de Nordul cu apetituri strategice, este acela care furnizează marile promisiuni... Mă refer la vînătoarea de gene, la ofensiva de depistare a unor formule genetice conținînd potențialuri uriașe și, pînă acum, rămase în stare de somnolență — ca niște fantastice tezaure disimulate — în afara circuitelor arheologice uzuale.

„Forum du développement" notează : „Vînătoarea unor astfel de comori, care trece încă neobservată, a demarat pe scară largă. Echipe științifice sînt pe cale, se pare, să cerceteze minuțios, nelăsînd nimic să le scape, văile cele mai izolate ale Anzilor și junglele tropicale cele mai îndepărtate, în căutarea genelor importante din punct de vedere economic.

Vînătoarea are loc mai ales în țările în curs de dezvoltare ; acestea dispun de importante resurse genetice, care-i lipsesc Nordului.

În cursul ultimilor 10 ani, s-a produs «un exod genetic» masiv dinspre pămînturile agricole din Sud spre băncile de gene din Nord : o afirmă un studiu realizat de Iftikhar Ahmed, cercetător la Organizația Internațională a Muncii (O.I.M.) Se apreciază că lumea a treia furnizează 90 la sută din cantitatea totală de plasmă germinativă la nivel mondial (mai multe combinații genetice pentru o aceeași specie). Aproximativ 40 la sută din această cantitate au ajuns în băncile de gene ale Europei și ale Americii de Nord, în timp ce alte 40 la sută au fost depuse la centrele internaționale de cercetări agricole. Doar 15 la sută au mers direct în băncile de gene ale țărilor în curs de dezvoltare.

Cultura speciilor modificate de biotehnologie nu se va răspîndi, însă, înainte de mijlocul anilor '90. Dar, chiar de acum, ar trebui evaluat impactul socio-economic al acestor tehnici, pentru a se putea efectua corecțiile care se impun, așa cum afirmă Iftikhar Ahmed. După părerea sa, ar trebui ca și noua biorevoluție să fie dirijată și orientată pe calea cea bună, căci ea comportă elemente favorabile, dar și prejudiciabile cauzei săracilor.

Factorii favorabili sînt următorii : reducerea dependenței față de produsele agrochimice, care permite nu numai scăderea costurilor de producție ale exploatantului agricol, dar și ușurarea balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare ; guvernele acestor țări ar putea, în aceste condiții, să reafecteze imense cantități din puținele resurse de care dispun și care servesc, acum, pentru cumpărarea de îngrășăminte, la prețuri oneroase, din străinătate ; prin aplicarea unor politici judicioase ale prețurilor, populațiile sărace vor fi în măsură să cumpere mai multă hrană cu mai puțini bani.

Printre factorii defavorabili : introducerea culturilor cu o slabă intensitate a mîinii de lucru și rezistente la ierbicide, a căror dezvoltare ar avea ca rezultat reducerea sensibilă a numărului de plivitori manuali : fapt care ar da o lovitură serioasă milioanelor de exploatanți agricoli, inclusiv femeilor din familiile cele mai sărace. Pe de altă parte, tendința este, actualmente, spre drepturile exclusive și secretul cercetării biotehnologice : numai cei ce vor fi în stare să plătească vor putea să profite de beneficiile pe care le prezintă culturile brevetate.

Iftikhar Ahmed apreciază că țările lumii a treia s-ar putea servi de concentrarea de inestimabile resurse genetice din Sud ca de un argument principal pentru a se bucura de binefacerile biorevoluției, ce se bazează pe folosirea plasmei germinative de către Nord. În lipsa unor elemente genetice de bază și a materiilor prime venite din Sud, afirmă cercetătorul, toate echipamentele elaborate, complexe și costisitoare, de care dispune biotehnologia avansată din Nord, n-ar servi la nimic.

Biotehnologia reprezintă o ocazie unică pentru a vindeca rana deschisă a sărăciei rurale. O ocazie ce nu trebuie ratată".

Problema problemelor rămîne, în perspectivă, aceeași : ar fi nu numai profund inechitabil, dar și o sursă de coșmaruri viitoare, ca Nordul să repete, în forme noi, jaful practicat față de Sud. Mutarea forțelor germinative colosale din Sud în Nord și exploatarea lor discriminatorie nu ar face altceva decît să amorseze o bombă, a cărei acțiune nu poate întîrzia la infinit.

Radu Budeanu

TRINIDAD-TOBAGO

26 de ani de independență

Stat insular, situat în arhipelagul Antilelor Mici, Trinidad-Tobago sărbătorește, la 31 august, 26 de ani de la proclamarea independenței. Descoperită de Cristofor Columb în 1498, în timpul celei de-a treia călătorii a sa în „lumea nouă", insula Trinidad (4 827 kmp) a fost ocupată de englezi în 1797, iar, cinci ani mai tîrziu, devine, oficial, colonie britanică (Tobago — în 1814). Cele două insule sînt puse, apoi, în 1889, sub o administrație unică. Istoria contemporană consemnează

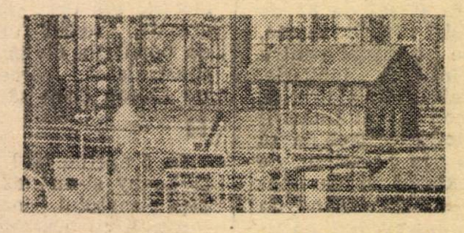

apartenența lor, între 1958—1962, la Federația Indiilor de Vest, obținerea ulterioară a autonomiei interne și, la 31 august 1962, proclamarea independenței.

În anii dezvoltării sale ca stat independent, Trinidad-Tobago a depus eforturi susținute pentru valorificarea resurselor sale naționale, dintre care se remarcă cele petroliere, pentru asigurarea unui ritm corespunzător de creștere. A intensificat, în acest sens, cooperarea cu statele din zonă, ca și, în general, cu cele latino-americane. Pe plan extern, Trinidad-Tobago desfășoară o politică bazată pe principiul respectării dreptului la autodeterminare al popoarelor, pe dezvoltarea unor relații economice și comerciale echitabile.

Între România și Trinidad-Tobago s-au stabilit relații de cooperare și conlucrare în diverse domenii, bazate pe interesul mutual, pe cauza comună a promovării păcii și colaborării între toate națiunile lumii.

„Efectul de seră" și clima

I. Vlad, Tîrgoviște. Vom încerca să răspundem întrebărilor dv. preluînd ample fragmente dintr-un articol publicat de ziarul „International Herald Tribune" : În primele cinci luni ale acestui an, temperatura Pămîntului a fost mai ridicată decît în oricare altă perioadă din ultimii 130 de ani, cînd au început să se facă măsurători ale climei terestre ; creșterea temperaturii poate fi atribuită unei tendințe de încălzire a climei pe glob, cunoscută sub denumirea de „efect de seră". Pînă în prezent, oamenii de știință s-au ferit să atribuie fenomenul de creștere a temperaturii pe glob, înregistrat în ultimii ani, „efectului de seră" — o încălzire a atmosferei terestre datorată prezenței agenților poluanți. În luna iunie însă, James E. Hansen, de la NASA, a declarat în fața unui comitet al Congresului S.U.A. că, în proporție de 99 la sută, tendința de încălzire nu reprezintă o variație climatică naturală, ea fiind provocată de acumularea de bioxid de carbon și de alte gaze artificiale în atmosferă. Hansen, specialist în variațiile climatice, a declarat, în cadrul unui interviu, că nu există nici „o cifră magică" cu ajutorul căreia să se poată indica momentul precis în care „efectul de seră" începe să provoace modificări ale regimului climatic și regimului meteorologic. El a adăugat însă : „A venit timpul să nu ne mai ascundem după deget și să admitem că dovezile pe care le avem sînt suficient de clare ca să indice că efectul de seră se manifestă deja". Dacă Hansen și alți oameni de știință nu greșesc, înseamnă că, prin arderea unor combustibili fosili și alte activități, oamenii au modificat clima de pe glob într-o manieră care va afecta secole de-a rîndul viața pe Pămînt. Hansen, director al Institutului pentru studii spațiale al NASA, cu sediul la New York, și alți oameni de știință americani au făcut depoziții în fața Comitetului pentru energie și resurse naturale al Senatului S.U.A., declarînd că prognozele referitoare la modificările climatice care se pare că se produc în prezent arată că în următoarele decenii în regiuni întregi din sud-estul și vestul mijlociu al Statelor Unite se vor înregistra intervale frecvente de temperaturi foarte ridicate și de secetă. Totuși, ei au atras atenția asupra faptului că nici un val de căldură anume nu poate fi atribuit efectului de seră, ținînd cont de faptul că datele referitoare la acest subiect sînt încă limitate. Unii oameni de știință continuă să susțină că temperaturile mai ridicate înregistrate în decursul ultimilor ani s-ar putea datora unor fluctuații naturale, ele nefiind rezultatul unor modificări climatice provocate de om. Modelele matematice elaborate cu cîțiva ani în urmă indică faptul că acumulările de bioxid de carbon — provenind de la arderea unor combustibili fosili, cum este cărbunele și petrolul — și de la alte gaze emise în atmosferă ca urmare a activităților umane ar putea să producă o încălzire a suprafeței globului, datorită captării radiațiilor solare infraroșii, transformînd astfel Pămîntul într-o seră uriașă. Prognozele indică o posibilă ridicare a temperaturii terestre cu 1,7 pînă la 5 grade Celsius, între anii 2025 și 2050, în condițiile în care se va menține actuala rată de acumulare a gazelor artificiale în atmosferă. Această creștere a temperaturilor nu va fi uniformă pe glob, ea fiind mai accentuată la latitudinile mai mari, unde ar putea să atingă chiar 20 de grade, și mai scăzută de-a lungul Ecuatorului. Previziunile indică o expansiune termică a oceanelor, topirea ghețarilor și a gheții polare, ca efect al creșterii temperaturilor pe glob ; astfel, nivelul mărilor se va ridica cu 30 pînă la 120 de centimetri, spre mijlocul secolului viitor. Oamenii de știință au detectat deja o ușoară ridicare a nivelului mărilor. Concomitent, încălzirea va provoca o evaporare mai rapidă a apelor interioare, ducînd, astfel, la o scădere a nivelului unor oglinzi uriașe de apă, cum sînt Marile Lacuri. Hansen, care înregistrează temperaturile folosind datele difuzate de stațiile meteorologice din întreaga lume, anunțase deja că patru dintre cei mai „fierbinți" ani din ultimii 130 de ani s-au înregistrat în acest deceniu. În comparație cu o perioadă de referință de 30 de ani, între 1950 și 1980, cînd temperatura medie a globului a fost de 15 grade Celsius, anul trecut media a fost mai ridicată cu o treime de grad. „Primele cinci luni ale anului 1988 au fost atît de calde, pe întreg globul, încît putem ajunge la concluzia că 1988 va fi cel mai cald an din ultimii 130 de ani (de cînd se înregistrează datele meteo), dacă nu se va produce o răcire semnificativă, și improbabilă, în ultima parte a anului", a adăugat omul de știință american.

Jean Popescu, București. Vă mulțumim pentru scrisoare. Așteptăm și întrebări din partea dv.

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Inspecții sovieto-americane

Vasile Alexandru, Bistrița. Conform prevederilor Tratatului sovieto-american privind lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune, controlul aplicării lui se realizează prin inspecții efectuate pe teritoriile U.R.S.S. și S.U.A., precum și pe teritoriile aliaților lor, unde sînt amplasate rachetele : R.D. Germană, Cehoslovacia, Belgia, Marea Britanie, Olanda, Italia și R.F. Germania. Detalii în legătură cu termenii tratatului veți găsi la rubrica „Poșta redacției" din nr. 8 a.c. al revistei noastre.

La 10 august, s-a încheiat inspecția în Belgia (baza de la Florennes și fabrica de la Gosselies) a 20 de experți militari sovietici, împărțiți în două echipe. În urma inspecției, experții sovietici au redactat un raport ce a fost înmînat U.R.S.S. și S.U.A., așa cum o prevede tratatul semnat la 8 decembrie și ratificat în luna mai a.c. Anterior, experți militari sovietici s-au deplasat în R.F.G., Marea Britanie și Olanda. La rîndul lor, experți militari americani au efectuat inspecții în țările membre ale Tratatului de la Varșovia care au găzduit rachete sovietice.

Un recent comentariu al agenției „TASS", menționează că S.U.A. preconizează să înceapă, la 8 septembrie, operațiunea de distrugere a motoarelor rachetelor „Pershing", care urmează a fi lichidate potrivit Tratatului sovieto-american. După cum se menționează într-un memorandum difuzat presei de Ministerul apărării al S.U.A., „în condiții climaterice favorabile, la 8 septembrie, va avea loc cuplarea statică a unuia sau mai multor motoare de rachete «Pershing» la Uzina pentru producția de muniție din Longhorn, din apropierea orașului Marshall, statul Texas". La cuplarea statică, motorul de rachetă se închide într-o construcție specială din beton și oțel iar apoi se pune în mișcare. În funcție de tipul său, motorul va funcționa între 40 și 60 de secunde, pînă ce va arde combustibilul. Apoi, corpul său va fi distrus și îngropat într-un loc special pe teritoriul uzinei pentru producția de muniție. În memorandum se arată că Statele Unite au informat despre aceasta Uniunea Sovietică și, în conformitate cu prevederile Tratatului I.N.F., inspectori sovietici pot participa la procesul de distrugere a rachetelor.

În **imagine** — aspect din timpul demontării unei rachete „Pershing-2" la o bază vest-germană.

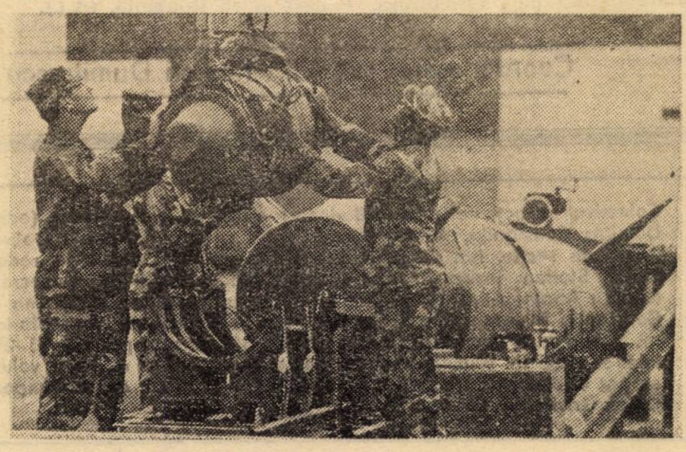

POSTA REDACȚIEI

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _____

PRENUMELE _____

Str. _____ Nr. _____

LOCALITATEA _____ COD _____

Județul _____

Fidji

C. Corendea, București. Fidji, care va sărbători, în acest an, cea de-a 18-a aniversare a independenței sale, este un stat format din peste 320 de insule, cu o suprafață totală de 18 300 km pătrați. Arhipelagul numără 714 000 locuitori, dintre care 45 la sută sînt fidjieni-melanesieni autohtoni, 49 la sută indieni, iar restul rotumani (originari din anumite insule ale Pacificului), europeni și alții.

Insulele Fidji au fost descoperite, în 1643, de olandezul Abel Tasman, apoi navigatorul britanic J. Cook a continuat explorarea lor, în 1774. Din octombrie 1874, devin colonie britanică, fiind administrate de un guvernator. La 10 octombrie 1970, insulele Fidji au fost proclamate stat independent. Fiind o monarhie constituțională, șeful statului este regina Elisabeta a II-a, care este reprezentată printr-un guvernator. Puterea legislativă aparține parlamentului. Acesta este format din Camera reprezentanților, aleasă pe cinci ani și grupînd 52 de deputați, precum și din Senat, numit pe termen de șase ani. Puterea executivă este asigurată de un guvern condus de un prim-ministru.

Economia insulelor Fidji, ca și cea a majorității țărilor învecinate, este aproape în totalitate bazată pe agricultură. Țara dispune, de asemenea, de importante resurse de lemn prețios. Industria este puțin dezvoltată, predominînd întreprinderile de valorificare a produselor agricole, de construcții de utilaj agricol, încălțăminte și prelucrare a peștelui. După producția de zahăr, turismul reprezintă cea de-a doua sursă de venituri pentru fidjieni (circa 200 000 de turiști anual). În ceea ce privește exportul, acesta este bazat pe zahăr, ulei de cacao, conserve de pește și lemn. Fidji importă mașini-unelte, diverse echipamente, produse alimentare și combustibili.

În materie de politică externă, odată cu accesul la independență, insulele Fidji se străduiesc să-și aducă o contribuție importantă la activitatea din zona Pacificului de Sud. Țara este membră a numeroase organizații regionale, în mod special a Forumului Pacificului de Sud, a Comisiei Pacificului de Sud. În capitala țării, Suva, se găsește sediul Biroului de cooperare economică a Forumului Pacificului de Sud (SPEC), precum și Universitatea Pacificului de Sud. Insulele Fidji sînt membre ale O.N.U., ale Commonwealthului, precum și ale altor organisme internaționale. Militarii fidjieni fac parte din Forța internațională a O.N.U. din Sinai și Liban. Insulele Fidji întrețin relații diplomatice cu 43 de state, printre care și cu România. **(A.I.)**

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

35 (1296) 25 august 1988

Grandioasă manifestare a unității întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu 1

Cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu la marea adunare festivă din Capitală 2

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Dezarmarea – cerința unei noi abordări. Octavian Munteanu 4

O.N.U. – cadru adecvat pentru soluționarea globală a problemelor economice și financiare internaționale. dr. Ilie Șerbănescu 5

România și mișcarea țărilor nealiniate. Mihaela Brumă 7

Șapte zile 8

Iran-Irak. Încetarea focului și negocierile directe. Ștefan Cârjă 6

Africa australă. Noi demersuri spre o reglementare a situației 10

Ziua Namibiei. C. Ștefan 11

Beirut. Dificultățile scrutinului prezidențial. Crăciun Ionescu 12

S.U.A.–U.R.S.S. „Experiment de verificare comună". I. Olteanu 14

New Orleans. Convenția republicană, blitz-uri și milioane. 15

Bogota. „Dialog național" împotriva violenței. Anca Voican 16

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ 18

ACCENTE

A avea, a testa, a distruge... Radu Budeanu 21

1 000 + 1 22, 24, 27

DIN LUMEA CAPITALULUI

Incursiune într-un oraș al drogului 23

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Sistemul imunitar : o luptă neîncetată, minuțios organizată (I) 25

SERIAL

„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987" (7). Bob Woodward 28

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Un safari genetic... Radu Budeanu 30

POȘTA REDACȚIEI 31

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S. 15

CEC

TEMELIE
DE NECLINTIT,
GARANȚIE
A SPORIRII ECONOMIILOR
NOASTRE

MARI AVANTAJE
+
multiple variante de cîștig

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

Nr. 36 1 septembrie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

ÎNTÎLNIREA DE LUCRU DINTRE TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU ŞI TOVARĂŞUL KÁROLY GRÓSZ

Moment important în dezvoltarea viitoare a relaţiilor româno-ungare de prietenie, colaborare şi bună vecinătate, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului şi păcii

Documentar **KENYA**

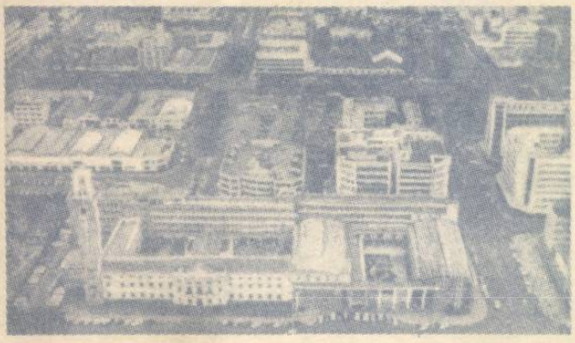

Din actualitatea internaţională

GENEVA
Evoluţii pozitive pe calea soluţionării conflictului irakiano-iranian

Perspective în reglementarea problemei cipriote

REUNIUNEA PARLAMENTULUI LATINO-AMERICAN
Consensuri politico-economice

DEZARMAREA – prioritatea dimensiunii nucleare

ÎN LUMEA ŞTIINŢEI • SERIAL
PUNCTE DE VEDERE • 1000 + 1

ÎNTÎLNIREA DE LUCRU DINTRE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘUL KÁROLY GRÓSZ

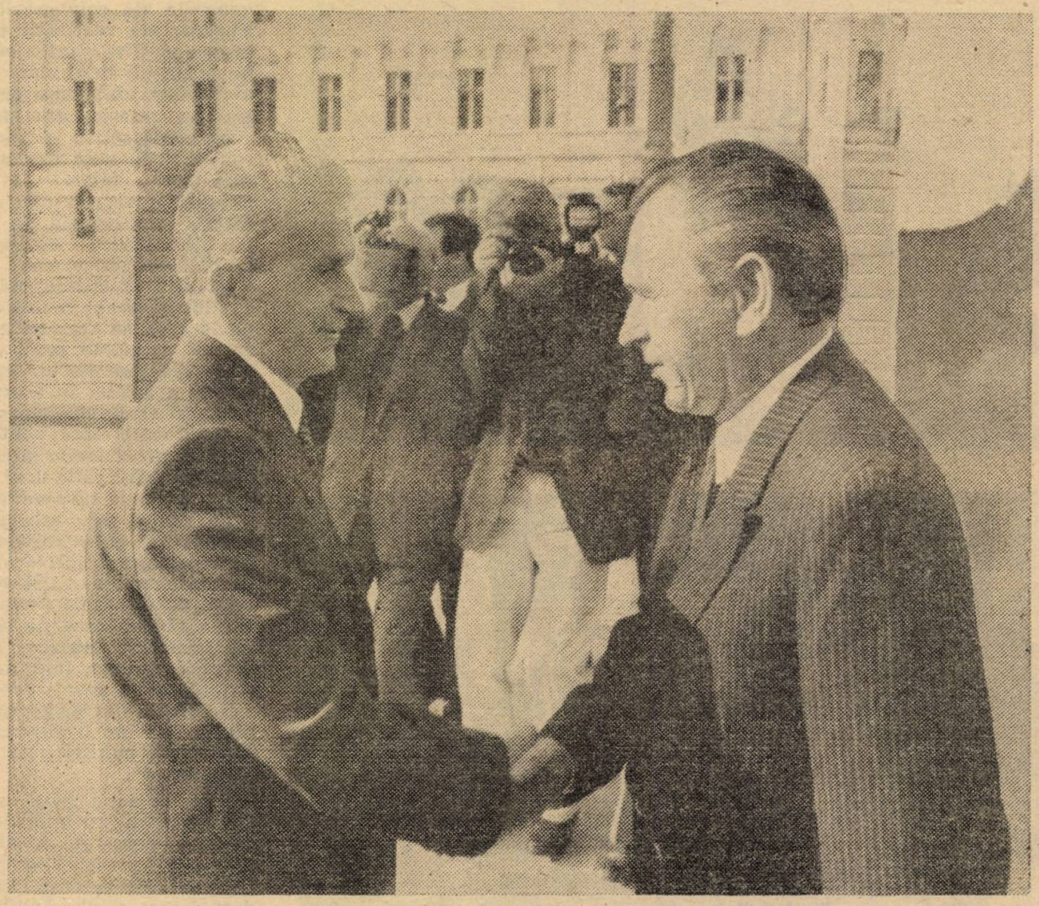

Moment important în dezvoltarea viitoare a relaţiilor româno-ungare de prietenie, colaborare şi bună vecinătate

O dimensiune fundamentală a politicii externe a partidului şi statului nostru este acţiunea constantă pentru dezvoltarea unor bune relaţii de colaborare, pe multiple planuri, cu toate statele socialiste, şi în primul rînd cu ţările socialiste vecine, pentru întărirea solidarităţii şi unităţii tuturor statelor care construiesc noua orînduire, pentru creşterea prestigiului şi influenţei socialismului în lume.

Acestui cadru principial i se înscrie şi recenta întîlnire de lucru, de la Arad, dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşul Károly Grósz, secretar general al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Ungare.

Desfăşurat într-un spirit deschis, tovărăşesc, dialogul la nivel înalt româno-ungar a prilejuit abordarea a o serie de probleme de interes comun privind relaţiile actuale dintre cele două partide, ţări şi popoare, perspectivele şi căile lor de dezvoltare în viitor, pornind de la interesele comune de a întări raporturile de prietenie, colaborare şi bună vecinătate, în beneficiul reciproc, al asigurării progresului

ÎNTÎLNIREA DE LUCRU DINTRE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘUL KÁROLY GRÓSZ

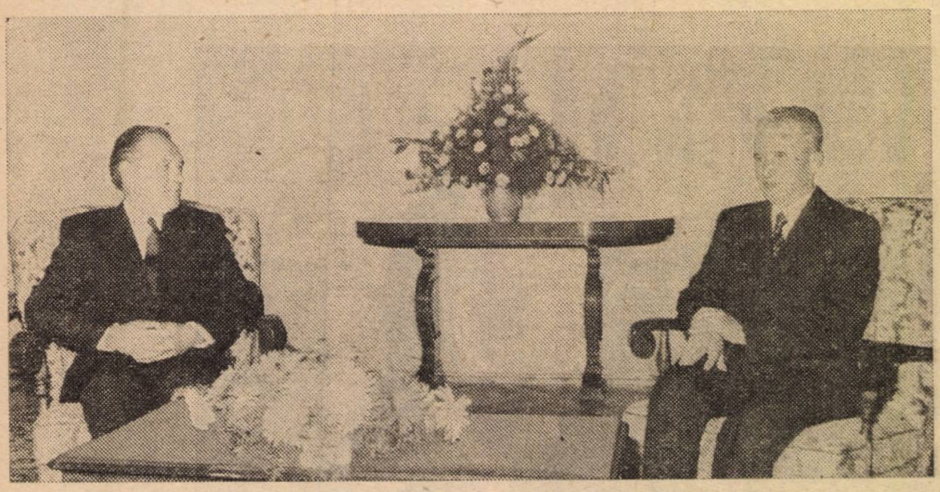

economic și social al fiecăruia dintre cele două popoare.

Este cunoscut că, de-a lungul veacurilor, conviețuind ca vecini, popoarele român și ungar au stabilit între ele multiple legături. În acest spirit, adevărații patrioți, oamenii politici luminați și militanții revoluționari, forțele progresiste și democratice, clasa muncitoare, în frunte cu comuniștii, din România și Ungaria, au respins cu hotărîre politica de învrăjbire și dezbinare dusă de clasele exploatatoare, de forțele imperialiste, punînd, cu tărie, în evidență imperativul consolidării prieteniei dintre cele două popoare, al dezvoltării solidarității lor în lupta pentru libertate și progres.

În lumina acestor tradiții, în anii făuririi orînduirii socialiste, raporturile româno-ungare au dobîndit un conținut nou, superior, ele fiind fundamentate pe Tratatul bilateral de colaborare și asistență mutuală — cadru fertil, asigurînd dezvoltarea relațiilor bilaterale pe multiple planuri. Așa cum a arătat viața, practica, condiția de bază a dezvoltării acestor relații o constituie aplicarea neabătută a principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Referindu-se, în acest sens, la convorbirile purtate la Arad, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Am discutat un cerc larg de probleme. Am pornit de la principiile care stau la baza relațiilor dintre statele noastre înscrise în Tratatul de prietenie și colaborare dintre cele două țări, de la interesele poporului român și poporului ungar, ale partidelor noastre de a dezvolta colaborarea și buna vecinătate în interesul progresului economic și social al fiecăruia, al construcției socialiste, al ridicării bunăstării materiale și spirituale a fiecărui popor.**

Am avut și avem, fără îndoială, în vedere că buna vecinătate și colaborarea constituie o necesitate pentru popoarele noastre — ca, de altfel, pentru toate popoarele — în vederea înfăptuirii programelor lor de dezvoltare economico-socială.

Am ținut și ținem seama că relațiile noastre servesc, în același timp, interesele mai generale ale socialismului, interesele generale ale colaborării și cooperării în Europa, ale realizării unei Europe unite, bazate pe diversitatea orînduirilor sociale, pe respectul dreptului fiecărui popor de a-și făuri viața așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară".

În acest spirit, arătînd că întîlnirea și convorbirile s-au dovedit utile, ducînd la rezultate bune, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că s-a ajuns, de comun acord, la concluzia de a se acționa pentru dezvoltarea colaborării economice, tehnico-științifice, sub diferite forme, a activității științifice, culturale și a schimburilor generale, inclusiv turistice, pornind de la ceea ce s-a convenit și s-a considerat că se poate realiza în actualele împrejurări. Secretarul general al partidului nostru a arătat, în acest sens, că este necesar să se intensifice schimburile de păreri, de experiență, pentru înțelegerea mai bună a problemelor dintr-o țară sau alta, spre a se găsi căile unei colaborări tot mai largi, în toate domeniile.

La rîndul său, tovarășul **Károly Grósz**, evidențiind că tratativele și convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă bună, folositoare, a spus : **„Și eu aș dori să subliniez că discuțiile noastre au fost marcate de răspunderea pe care o purtăm față de popoarele noastre, pentru afirmarea politicii noastre față de lumea socialistă și față de interesele generale ale omenirii.**

Totodată, sînt de aceeași părere cu tovarășul Nicolae Ceaușescu că judecarea și calificarea politicii proprii revin popoarelor noastre".

Este, în acest sens, semnificativ că, în Comunicatul dat publicității, se relevă importanța deosebită a intensificării contactelor și a schimbului de păreri în toate problemele care privesc întărirea prieteniei și dezvoltarea colaborării bilaterale. S-a subliniat, de asemenea, că potențialul economic și tehnico-științific, în continuă creștere, al celor două țări, precum și rezultatele obținute în colaborarea economică reciprocă oferă condiții favorabile pentru extinderea și mai puternică a schimburilor economice, pentru adîncirea cooperării și specializării în producție. A fost evidențiat, de asemenea, rolul ce revine dezvoltării relațiilor pe plan cultural, științific, în diverse domenii. În acest context, o contribuție specifică o pot avea mijloacele de informare în masă, care sînt chemate să reflecte în mod obiectiv adevărul, realitățile, slujind, astfel, mai bunei cunoașteri și înțelegeri reciproce, întăririi prieteniei și colaborării.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, există și probleme asupra cărora mai sînt deosebiri de păreri. Considerăm — sublinia secretarul general al partidului nostru — că aceste probleme nu trebuie să fie dramatizate, nici exagerate ci să se pornească de la necesitatea de a le clarifica, de a le înțelege mai bine, pentru apropierea pozițiilor și punctelor de vedere. Important este — atrăgea, în acest sens, atenția tovarășul Nicolae

Ceaușescu — să fie puse pe primul plan acele probleme unde există poziții comune.

Cu mare forță de convingere a subliniat secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, teza — deplin confirmată de viață — că socialismul se construiește în condiții diferite de la o țară la alta, revenind fiecărui partid, fiecărui popor dreptul și îndatorirea de a-și alege, în mod independent și suveran, căile de edificare a noii orînduiri. Nimeni — arăta secretarul general al partidului nostru — nu se poate socoti deținătorul adevărului asupra unei probleme sau alteia ; modul de rezolvare a problemelor diferite în opera de edificare a noii orînduiri depinde exclusiv de partidul respectiv, de conducerea sa. Și este important de relevat că, asupra acestei poziții de principiu, în cadrul convorbirilor, s-a ajuns la un acord deplin.

„De felul cum fiecare partid și guvern va ști să soluționeze problemele — a subliniat, în acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — depinde și dezvoltarea construcției socialiste, și încrederea de care partidul respectiv se va bucura din partea poporului respectiv. Singurul judecător, care poate aprecia dacă politica unui partid este bună sau nu, este poporul, încrederea poporului din țara respectivă. Considerăm că a trecut timpul — și nu trebuie să mai revină — al etichetărilor, al «modelului» în construcția socialistă".**

În cadrul întîlnirii de lucru s-a efectuat, de asemenea, un schimb de păreri și asupra unor aspecte ale vieții internaționale, evidențiindu-se, cu acest prilej, pozițiile comune în problemele păcii, dezarmării, în alte probleme cu care se confruntă lumea contemporană — poziții reafirmate, de altfel, la recenta consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Prin desfășurarea sa, prin concluziile și înțelegerile la care s-a ajuns, întîlnirea de lucru, de la Arad, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Károly Grósz poate fi apreciată, așa cum arăta secretarul general al partidului nostru, ca un moment important în relațiile viitoare dintre cele două partide și popoare, în interesul reciproc, al cauzei socialismului și păcii.

Firește, în cadrul unei singure întîlniri nu își pot găsi rezolvare toate problemele și nici nu pot fi aduse toate clarificările corespunzătoare. De aceea, se impune necesitatea — relevată în cadrul convorbirilor — unor întîlniri la diverse niveluri și pe diferite domenii, în scopul discutării problemelor de interes comun, al soluționării lor efective. Cei doi secretari generali — se arată în Comunicat — au subliniat necesitatea ca, în viitor, să se întîlnească ori de cîte ori este nevoie, în vederea discutării problemelor de interes comun.

În dorința și speranța ca întîlnirea la nivel înalt de la Arad să constituie un moment important în dezvoltarea viitoare a raporturilor dintre cele două partide, țări și popoare, Partidul Comunist Român, România socialistă, întregul nostru popor sînt animate de voința de a face totul pentru întărirea relațiilor de prietenie, colaborare și bună vecinătate româno-ungare, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii.

INTERVIUL NOSTRU

România — Franța: Raporturi tradiționale, în perspectiva unei noi dezvoltări

La invitația Marii Adunări Naționale, săptămîna trecută ne-a vizitat țara delegația Grupului de prietenie Franța – România din Senatul francez, condusă de Jacques Mossion, membru al biroului grupului.

Oaspeții au fost primiți de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. În cursul întrevederii, au fost examinate unele probleme ale relațiilor româno-franceze, relevîndu-se posibilitățile care există pentru dezvoltarea, în continuare, a acestor raporturi. Totodată, au fost abordate o serie de aspecte ale vieții politice internaționale.

Înainte de a părăsi Bucureștiul, delegația s-a întîlnit cu reprezentanți ai presei, între care și ai revistei noastre. Redăm declarații ale oaspeților francezi făcute cu acest prilej :

Referitor la întîlnirea sa cu președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, șeful delegației, Jacques Mossion, a declarat :

– Am fost foarte onorați de primirea pe care ne-a acordat-o președintele Nicolae Ceaușescu, mai ales în contextul raporturilor tradiționale și al aspirațiilor comune ale României și Franței. Am venit în România cu dorința de a lărgi și adînci aceste raporturi, iar întrevederea cu președintele României a constituit un bun prilej de a discuta despre modalitățile de extindere a relațiilor economice și culturale, cît și de a degaja opinii convergente în privința unor probleme care preocupă țările noastre, ca țări europene.

Între Franța și România există bune relații, care trebuie, în continuare, consolidate prin încheierea de noi acorduri în diverse domenii, iar, în probleme externe, am constatat că majoritatea opțiunilor noastre sînt comune.

Sîntem impresionați de evoluția societății românești, de eforturile care se fac pe plan național în vederea înfăptuirii planurilor de dezvoltare economico-socială.

Referindu-se la rolul parlamentelor și al parlamentarilor în dezvoltarea relațiilor de conlucrare între state, în efortul general de soluționare a marilor probleme care confruntă, în prezent, omenirea, Jacques Mossion a făcut următoarele aprecieri :

– Este neîndoielnic faptul că, în actuala conjunctură internațională, cînd asistăm la o intensificare a înarmărilor, cînd pe glob există multe zone de tensiune și mari probleme economice, forurile legislative, reprezentanții lor au un cuvînt de spus în orice situație în care confruntarea se poate înlocui cu dialogul, constituindu-se în adevărați factori de influențare pozitivă a cursului evenimentelor. Marile probleme ale contemporaneității trebuie soluționate în comun, fiecare națiune trebuie să-și spună cuvîntul și, în acest context, parlamentele au un rol important prin contribuția pe care o pot avea la diminuarea tensiunii, în lupta împotriva cursei înarmărilor.

Pe fondul acestor realități, țările europene au un rol aparte, a cărui semnificație trebuie pusă în evidență. Europa este un continent mic, dar cu o puternică forță economică, culturală, spirituală, care trebuie să-și spună cuvîntul în problemele generale, urgente ale umanității.

În acest sens, întîlnirile la cel mai înalt nivel au un rol hotărîtor ; în cadrul lor se poate face un schimb eficient și constructiv de vederi în efortul de soluționare a unora dintre aceste probleme.

Am discutat cu președintele Nicolae Ceaușescu despre rolul Europei și al țărilor europene în actuala conjunctură internațională. Am apreciat foarte mult poziția președintelui României referitoare la răspunderile continentului nostru. Într-adevăr, marile puteri pot decide în unele chestiuni importante, dar aceasta nu este suficient. Sîntem de acord cu președintele Nicolae Ceaușescu asupra faptului că toate țările europene, indiferent de mărime, orînduire socială sau de apartenența la blocuri militare, trebuie să participe ca factori de decizie în rezolvarea problemelor de orice natură. Încă o dată trebuie să subliniez că sprijinim eforturile președintelui României de a realiza o Europă unită, unde orice diferend să fie soluționat pe calea negocierilor. Este, într-adevăr, un proces dificil, dar nu imposibil de realizat. Sîntem de părere că, în vederea realizării acestui deziderat, Franța și România, două țări cu un trecut istoric comun, legate prin vechi relații culturale, pot și trebuie să conlucreze mai strîns atît în plan bilateral, cît și internațional.

Ne exprimăm speranța – a spus, în încheiere, Jacques Mossion – că, într-un viitor nu prea îndepărtat, se vor risipi toate neînțelegerile pe continentul nostru, iar eforturile de acum vor da roade.

Declarații consemnate de Mihaela Maxim

ROMÂNIA — relaţii principiale de amplă deschidere internaţională

Expresia cea mai elocventă a politicii dialogului şi colaborării internaţionale a României se află în activitatea sa permanentă de a dezvolta relaţiile de conlucrare cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială. România promovează o politică externă de amplă deschidere, militează consecvent pentru o largă colaborare cu toate statele, cu forţele înaintate de pretutindeni. Ţara noastră se află în situaţia privilegiată — urmare directă a viziunii revoluţionare, principiale, ce caracterizează gîndirea prodigioasă, materialist-dialectică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a cutezanţei şi caracterului novator ale ideilor şi concepţiilor promovate, a profundului umanism şi marii răspunderi pentru destinele întregii umanităţi — de a întreţine şi dezvolta relaţii bune cu marea majoritate a statelor lumii. Este convingerea României socialiste că o asemenea orientare răspunde, în gradul cel mai înalt, intereselor naţiunii noastre, cauzei generale a socialismului, întăririi păcii, destinderii, securităţii şi înţelegerii internaţionale.

În documentele partidului nostru se arată, cu îndreptăţit temei, că problemele grave ale lumii de astăzi nu pot fi soluţionate numai de cîteva state, că este nenesar ca toate ţările să-şi asume răspunderea şi să acţioneze, cu toată energia, pentru dezarmare, pentru pace, pentru relaţii noi, democratice, bazate pe principiile egalităţii între toate statele. **„Să acţionăm pentru realizarea unor noi relaţii economice şi politice,** — îndemna preşedintele **Nicolae Ceauşescu — de prietenie şi colaborare între toate popoarele, asigurînd dezvoltarea economico-socială liberă a fiecărei naţiuni ! Numai aşa se va asigura viitorul omenirii, se va impune dezarmarea, se va asigura pacea ! Numai aşa se vor afirma o nouă gîndire şi un nou mod de acţiune în soluţionarea problemelor complexe internaţionale, care să asigure un viitor liber, independent, de bunăstare şi fericire tuturor naţiunilor lumii !"**

Ţara noastră îşi întemeiază relaţiile sale cu toate statele lumii pe principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa, dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-şi alege calea dezvoltării economico-sociale şi de a-şi hotărî de-sine-stătător destinele — principii a căror aplicare reprezintă unica garanţie trainică a dezvoltării unei colaborări rodnice între ţări şi popoare. Un proces autentic de democratizare a vieţii internaţionale presupune, înainte de toate, o regîndire a înseşi filosofiei relaţiilor dintre state, crearea unui nou mediu politic, deschis şi generos, în care acestea să se poată afirma în deplină egalitate, să-şi poată aduce contribuţia la dezbaterea şi identificarea unor soluţii general-acceptabile în scopul încurajării şi promovării unor evoluţii novatoare, în consens cu idealurile şi aspiraţiile de echitate şi justiţie pe care le nutresc toate popoarele.

Militînd constant pentru generalizarea acestor principii în relaţiile dintre toate statele, ţara noastră şi-a amplificat, în ultimele peste două decenii, într-un mod trainic, raporturile sale internaţionale. Vizitele întreprinse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în ţări de pe toate continentele, dialogurile la nivel înalt desfăşurate în ţară şi peste hotare, înţelegerile convenite cu aceste prilejuri sînt expresii elocvente ale politicii dinamice şi constructive româneşti, care se bucură de înalt prestigiu pe plan larg internaţional pentru calităţile ei de principialitate, spirit novator, participare activă la soluţionarea problemelor cu care se confruntă omenirea. **„Sînt bucuros să constat şi cu acest prilej** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — că activitatea internaţională a României socialiste de pace şi colaborare cu toate naţiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, a dus la realizarea unor largi relaţii cu statele de pe toate continentele, că principiile pe care le aşezăm la baza relaţiilor noastre cu toate ţările — de deplină egalitate, de respect al suveranităţii şi independenţei naţionale — au o audienţă tot mai largă şi constituie astăzi singurele principii pe baza cărora se pot realiza relaţii trainice între state, de prietenie şi colaborare".**

Dialogul pe care îl practică ţara noastră are în vedere atît continua îmbunătăţire şi consolidare a acestor relaţii, cît şi stimularea funcţionării lor la un nivel calitativ superior. Pe planul raporturilor bilaterale, acest dialog, purtat în respectul deplin al principiilor ce trebuie să le guverneze, explică amplitudinea relaţiilor sale diplomatice, ca şi a legăturilor economice, substanţa lor bogată, exemplul pe care calitatea acestor relaţii îl recomandă comunităţii internaţionale.

O amplă dezvoltare, pe multiple planuri, au cunoscut relaţiile României cu ţările socialiste. Ţara noastră şi-a reafirmat, constant, hotărîrea de a face totul pentru continua întărire a relaţiilor de prietenie şi colaborare cu toate ţările socialiste. **„Ne putem astăzi mîndri** — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — că am acţionat întotdeauna pentru depăşirea oricăror divergenţe, pentru unitatea şi colaborarea ţărilor socialiste şi, în felul acesta, ne-am adus o mare contribuţie la cauza socialismului, a unităţii ţărilor socialiste".** Partidul nostru a militat şi militează consecvent în vederea realizării unei unităţi noi, superioare a ţărilor socialiste — cerinţă fundamentală rezultată din realitatea că noua orînduire se construieşte într-o mare diversitate de condiţii istorice, naţionale, economice şi sociale, care impun aplicarea creatoare a legităţilor generale ale socialismului. În repetate rînduri, preşedintele Nicolae Ceauşescu a arătat necesitatea ca raporturile dintre ţările socialiste să se constituie într-un model de respect reciproc şi de colaborare mutual avantajoasă, să ofere un exemplu de relaţii pentru toate statele lumii.

● România întreţine relaţii diplomatice şi econoice cu 155 de state, precum şi culturale cu 135 ;

● În cadrul dialogului la nivel înalt au fost întreprinse 200 de vizite peste hotare, iar ţara noastră a fost vizitată de peste 300 de şefi de stat sau guvern ;

● Cu aceste prilejuri au fost încheiate aproape 700 de documente oficiale;

● Comerţul cu ţările socialiste reprezintă peste 50 la sută din ansamblul relaţiilor economice externe ; în ultimul timp, partea română a semnat 240 de documente-cadru de colaborare şi 140 de acorduri şi contracte în baza Programului complex al CAER ;

● Ţara noastră a construit prin cooperare sau participă la realizarea a peste 180 de obiective economice în ţări în curs de dezvoltare ; mii de specialişti români sînt solicitaţi să acorde asistenţă în numeroase ţări din Asia, Africa şi America Latină ; mii de tineri din alte ţări studiază în institutele româneşti de învăţămînt superior.

● În acelaşi timp, România dezvoltă relaţii economice cu ţările capitaliste industrializate, în spiritul avantajului reciproc şi coexistenţei paşnice.

O largă şi tot mai rodnică afirmare au cunoscut relaţiile de colaborare şi solidaritate ale ţării noastre cu ţările în curs de dezvoltare şi nealiniate, cu ţările mici şi mijlocii. **„Întărim relaţiile cu ţările în curs de dezvoltare** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — în lupta lor pentru progres, împotriva dominaţiei şi asupririi imperialiste şi neocolonialiste".** Evaluarea generală a elementelor doctrinei româneşti de politică externă şi a poziţiilor acestor ţări pune în evidenţă convergenţa de idei şi interese, de obiective şi principii pe care România şi aceste state le promovează în relaţiile internaţionale. România se simte puternic legată de aceste state prin multiple preocupări, interese şi aspiraţii comune de progres şi prosperitate, prin lupta pentru întărirea păcii, independenţei, suveranităţii şi securităţii popoarelor, pentru lichidarea decalajelor economice, edificarea unei noi ordini economice şi politice mondiale. Între România şi aceste ţări s-a statornicit o largă conlucrare şi pe plan internaţional, ţara noastră, participînd, cu drepturi depline, la activităţile „Grupului celor 77" şi cu statut de invitat permanent la cele ale mişcării ţărilor nealiniate. Într-un vibrant apel la acţiune unită, preşedintele României arăta : **„Noi considerăm că astăzi problema fundamentală a ţărilor în curs de dezvoltare este asigurarea dezvoltării lor economico-sociale independente, lichidarea, într-un timp cît mai scurt, a stării de subdezvoltare. Aceasta cere să se facă totul pentru întărirea continuă a colaborării şi conlucrării dintre toate ţările în curs de dezvoltare, în vederea asigurării progresului lor multilateral, a consolidării independenţei, a ridicării nivelului de viaţă şi de civilizaţie al popoarelor lor".**

Totodată, s-au extins relaţiile de cooperare egală, reciproc avantajoasă, cu ţările capitaliste dezvoltate, pornindu-se de la imperativele asigurării coexistenţei paşnice, ale promovării unui climat trainic de încredere, înţelegere şi pace între naţiuni. Deosebirile de orînduire socială, de concepţii politice şi filosofice nu trebuie să constituie o frînă în calea unei ample colaborări internaţionale.

Reperele afirmării tot mai puternice a ţării noastre în viaţa economică mondială

reprezintă expresia și materializarea, pe terenul practicii, a concepției teoretice, de largă cuprindere, a secretarului general al partidului despre rolul și importanța extinderii relațiilor economice dintre state în epoca contemporană, despre participarea tot mai activă a României la diviziunea internațională a muncii, prin extinderea și adîncirea relațiilor de colaborare cu țările socialiste, cu cele în curs de dezvoltare, lărgirea conlucrării economice cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii — strălucită sinteză a gîndirii creatoare, contribuție de mare valoare la patrimoniul gîndirii științifice politice, economice și sociale a omenirii.

Puternic stimulate de activitatea prodigioasă desfășurată de secretarul general al partidului, de vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în numeroase țări, de convorbirile și înțelegerile la nivel înalt, după Congresul al IX-lea al partidului, relațiile economice internaționale ale României socialiste și-au extins, sistematic, aria geografică prin încheierea unui mare număr de acorduri și convenții interguvernamentale. S-au lărgit, în mod considerabil, posibilitățile de acțiune, piețele de desfacere și sursele de aprovizionare. Semnificative sînt, în acest sens, creșterea numărului țărilor cu care România întreține relații economice — de la 98 în 1965, la 148 în 1987 —, extinderea participării țării noastre la activitatea organizațiilor economice, comerciale și financiare internaționale. În cadrul dezvoltării unor raporturi stabile cu partenerii de peste hotare, care răspund situației complexe pe plan mondial, se înscriu încheierea unui număr important de acorduri pe termen lung și amplificarea cooperării economice și tehnico-științifice, ca forme avansate ale relațiilor economice internaționale. Aproape o treime din volumul total al schimburilor României cu străinătatea s-a desfășurat în cadrul a diverse forme de cooperare.

Se poate spune că țara noastră și-a amplificat, mai mult ca oricînd, colaborarea cu alte state, are prieteni pe toate meridianele, se bucură de un binemeritat prestigiu pe arena mondială.

„Orice om de bună credință apreciază înfăptuirile României — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu — și trebuie să declar și de această dată că, în numeroasele întîlniri, și în străinătate, și în țară, de la mulți vizitatori, ascult declarații de prețuire și aprecieri deosebite privind munca și realizările poporului român. Și aceste aprecieri nu sînt de complezență, sînt rezultatul constatărilor pe care oameni de diferite convingeri politice le fac cu privire la munca poporului nostru, prețuind activitatea sa, politica sa de pace și de colaborare internațională. Aceasta constituie un factor care ne întărește încrederea în justețea politicii noastre, convingerea că trebuie să întărim colaborarea internațională, de pace, cu toate națiunile și statele lumii, fără deosebire de orînduire socială".**

Toate acestea conferă României o poziție cu valoare de exemplu în ansamblul vieții politice mondiale.

Doina Topor

DEZARMAREA
— prioritatea dimensiunii nucleare

În concepția românească, fundamentată și consacrată pe plan internațional de președintele Nicolae Ceaușescu, dezarmarea trebuie să fie, mai mult decît oricînd, **acțiune**, nu numai **deziderat. „Dezarmarea prin fapte"**, formula profund mobilizatoare, lansată de țara noastră prin importantul document **„Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor"**, prezentat la cea de-a treia sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, sintetizează o concepție novatoare asupra problemelor păcii și războiului în epoca noastră, concepție convertită într-un **program complex și cuprinzător de dezarmare**, elaborat, dezvoltat și afirmat cu consecvență și tărie de România socialistă de-a lungul întregii perioade istorice inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului. Acest nobil demers al României își are sorgintea în responsabilitatea profundă a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, față de cauza păcii și securității în lume, față de însuși prezentul și viitorul pașnic și sigur al omenirii. Concepția și programul concret de acțiune ale României în sfera dezarmării

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

pornesc de la datele reale ale situației internaționale, profund marcată de existența armelor nucleare.

Viața lumii, luată în ansamblu, nu a fost niciodată atît de complexă ca în zilele noastre, iar marile probleme cărora omenirea trebuie să le găsească soluții sînt de o amploare și o gravitate fără precedent. Din acest noian de probleme, prioritară în mod absolut este salvgardarea civilizației de pericolul unui cataclism nuclear atotdistrugător. Analiza profundă, de o remarcabilă forță pe care partidul și statul nostru, președintele Nicolae Ceaușescu o efectuează asupra realităților contemporane, învederează, în mod constant — ca imperativ cardinal, ca o condiție sine qua non a evoluției societății omenești — înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare și, prin aceasta, eliminarea definitivă a armelor nucleare și a pericolelor pe care acestea le prezintă pentru viața omenirii. Prioritatea absolută atribuită dezarmării nucleare este impusă de însăși starea de fapt din lumea de azi.

Perioada de istorie universală pe care o străbatem acum se numește, între altele, și era nucleară. Pătrunderea în tainele materiei, performanțele științifice, tehnologice realizate în domeniul nuclear își pun o pecete puternică asupra întregii dezvoltări a civilizației umane, deschizînd perspective nebănuite progresului și prosperității. Din păcate, însă, antinomia creație-distrugere, ce definește știința și tehnologia încă de la începuturile lor, a dobîndit, odată cu descătușarea colosalelor energii aflate în stare latentă în infinitul mic al atomului, o ipostază încărcată de un pericol fără precedent — pericolul compromiterii iremediabile a vieții pe Planetă. Pe paginile inaugurale ale calendarului erei atomice, cele dintîi aplicații ale energiei nucleare sînt legate de aspectul malefic al forței atomului : bombardamentele de la Hiroshima și Nagasaki. De atunci, stigmatul atomului pus să distrugă s-a imprimat tot mai adînc asupra umanității, ajungînd să se constituie în cel mai mare pericol din cîte au amenințat vreodată existența lumii.

Date și fapte noi conturează mai precis și întregesc tabloul îngrijorător al înarmărilor nucleare la scară planetară. În recentul raport al secretarului general al O.N.U. asupra consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, elaborat, așa cum este știut, ca urmare a unei inițiative a României, se subliniază — și se argumentează cu date la zi — adevărul, unanim împărtășit în lume, că amenințarea cea mai gravă care planează asupra omenirii o constituie autodistrugerea totală, care ar rezulta în urma unui război nuclear. Forța distructivă conținută în arsenalele nucleare ale statelor deținătoare de asemenea arme echivalează cu aceea a peste un milion de bombe de tipul celei de la Hiroshima. Cantitativ, aceasta reprezintă un număr de peste 50 000 de dispozitive nucleare, fiind puternic concentrate — după cum se arată în raport — în arsenalele principalelor puteri nucleare — U.R.S.S. și S.U.A. Odată cu începutul anilor '80, în arsenalele marilor puteri a fost inclus un mare număr de rachete strategice de croazieră purtătoare de arme nucleare. Panoplia distrugerii este completată de numeroase alte tipuri de arme nucleare, de la armamente cu rază scurtă de acțiune și pînă la obuze de artilerie nucleară.

Armele nucleare au continuat, așadar, să se înmulțească, să se diversifice și să se perfecționeze continuu. În același timp însă, negocierile vizînd înlăturarea pericolului armelor nucleare s-au caracterizat printr-o obstinată sterilitate. Se știe cît de îndelungate, de complicate și de zadarnice au fost acțiunile politico-diplomatice desfășurate în sfera dezarmării nucleare (și nu numai nucleare) încă din primii ani de după bombardamentele atomice din 1945. Peste patruzeci de ani de eforturi infructuoase, de numeroase propuneri, unele de bună credință și realiste, altele menite doar să mențină monopolul unui stat ori privilegiile cîtorva state în domeniul nuclear sau să torpileze, pur și simplu, orice progres real pe calea dezarmării. Anul trecut a marcat, în sfîrșit, prima acțiune reală în domeniul lichidării armelor nucleare : acordul sovieto-american privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune. Cele trei-patru procente, cît reprezintă această categorie de rachete, au mai degrabă o valoare simbolică, raportată la uriașele capacități de distrugere aflate în arsenalele lumii (mai corect spus, ale statelor deținătoare de arme nucleare). Așadar, o primă — și salutară — acțiune concretă în cîmpul dezarmării nucleare. Simbolul acesta n-ar trebui, însă, luat ca o ilustrare a ideii — „iată, în domeniul dezarmării nucleare se face totuși ceva", idee menită, mai degrabă, să potolească îngrijorarea generală și crescîndă față de pe-

ricolul nuclear existent, ci ca expresie a unei voințe politice reale de a se merge, decis și neîntîrziat, pe calea unor măsuri de dezarmare nucleară masivă, într-un proces la capătul căruia lumea să fie complet eliberată de orice fel de arme nucleare, proces în cadrul căruia lichidarea clasei de arme a „eurorachetelor" să constituie acel atît de așteptat prim pas dătător de încredere și speranță că arma nucleară, chiar dacă nu poate fi „dezinventată" (formulă scumpă promotorilor cursei înarmărilor), poate — și trebuie — eliminată total și definitiv din viața lumii.

În această viziune lucidă, ce refuză, deopotrivă, scepticismul dar și euforia față de posibilitatea reală a înfăptuirii dezarmării nucleare, apreciază România acordul sovieto-american privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune. Evaluînd în mod realist însemnătatea acordului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că acest pas, important în sine, este, totuși, modest dacă se ține seama de amploarea arsenalelor nucleare existente în continuare, preconizînd, ca urmare, intensificarea eforturilor pentru noi măsuri de dezarmare, substanțiale și eficiente.

Ideile și propunerile României în domeniul dezarmării nucleare — parte integrantă și de mare pondere în programul cuprinzător de dezarmare elaborat de președintele Nicolae Ceaușescu și susținut, cu consecvență și vigoare, de țara noastră de-a lungul anilor — reprezintă o bază temeinică, constructivă, pe deplin realizabilă, pentru înlăturarea armelor nucleare din viața omenirii. Ideile și propunerile românești acoperă întreaga gamă de posibilități existente în sfera dezarmării nucleare, avansînd măsuri concrete în toate compartimentele acestui uriaș și complex angrenaj al înarmărilor.

În abordarea dosarului atît de dificil al dezarmării nucleare, România pornește de la ideea că trebuie îmbunătățit substanțial modul de a concepe și a desfășura negocierile de dezarmare. În această idee, țara noastră propune ca, la negocierile de dezarmare, să participe, pe lîngă puterile nucleare, toate celelalte state interesate. Cerință pe deplin firească, întrucît pericolul nuclear amenință, în egală măsură, toate statele și toate popoarele lumii. În concepția României, se impune, totodată, elaborarea, în cel mai scurt timp, a unui **program general de dezarmare nucleară,** care să prevadă — cu prioritate și în termeni bine stabiliți într-o viziune de perspectivă — **reducerea pe etape și lichidarea completă a acestor arme pînă în anul 2000.** Diferitele aspecte ale dezarmării nucleare — neproliferarea, încetarea experiențelor cu asemenea arme, elaborarea programului general de dezarmare nucleară — și-ar găsi un cadru adecvat de negocieri într-un **organism special pentru dezarmare și pentru eliminarea completă a armelor nucleare.**

Concomitent cu măsurile preconizate în domeniul lichidării armelor nucleare existente, țara noastră propune o suită de măsuri concrete, specifice, pentru stoparea procesului de înarmare nucleară. Astfel, pentru preîntîmpinarea fenomenului periculos de proliferare, pe suprafața globului, a armelor nucleare, țara noastră propune ca **statele posesoare de asemenea arme să le retragă în interiorul frontierelor lor naționale.** O altă propunere românească recomandă elaborarea unui **program de oprire a perfecționării armelor nucleare, de încetare a producției materialelor fisionabile și a mijloacelor de transportare la țintă.** În aceeași ordine de idei, România consideră că este necesar ca **toate acordurile de dezarmare nucleară să conțină clauze de interzicere a perfecționării și dezvoltării de noi tehnologii nucleare în domeniile respective.**

Subliniind importanța reducerii și, în final, a lichidării armelor nucleare strategice, România se pronunță, în paralel, pentru **inițierea de tratative vizînd eliminarea armelor nucleare tactice, cu rază scurtă de acțiune,** tratative la care să participe toate statele.

În perspectiva reducerii stocurilor de arme nucleare, țara noastră apreciază că o importanță deosebită ar prezenta **utilizarea tuturor materialelor fisionabile exclusiv în scopuri pașnice,** prin realizarea unor proiecte de cooperare internațională.

În sfîrșit, pornind de la faptul că înfăptuirea dezarmării nucleare este un proces care se efectuează în timp — chiar dacă acest timp trebuie scurtat la maximum —, țara noastră militează pentru crearea de **zone denuclearizate în diferite părți ale lumii, pentru proclamarea de țări și orașe libere de arme nucleare, pentru garantarea de către statele posesoare de arme nucleare a respectării statutului acestor zone.** În ce privește zona Balcanilor, România acționează de multă vreme, cu remarcabilă constanță, pentru transformarea sa într-o zonă liberă de arme nucleare și chimice, de pace, colaborare și bună vecinătate.

Ideile și inițiativele promovate de România în sfera dezarmării și, îndeosebi, a dezarmării nucleare, beneficiază de o largă audiență pe plan internațional, fiind apreciate pentru caracterul lor profund umanist și realist. Este, aceasta, o dovadă a atașamentului ferm al României socialiste, al președintelui Nicolae Ceaușescu, la cauza înfăptuirii visului suprem al omenirii de a trăi într-o lume despovărată pentru totdeauna de coșmarul sfîrșitului nuclear. În același timp, unind vorba cu fapta, țara noastră face tot ceea ce stă în putința ei pentru a-și aduce contribuția concretă la înfăptuirea unor măsuri de dezarmare. Astfel, în cadrul unui referendum național, inițiat de președintele Nicolae Ceaușescu, referendum în care și-a spus cuvîntul întregul popor, s-a luat hotărîrea de reducere cu 5 la sută a efectivelor, armamentelor și cheltuielilor militare ale țării, urmînd ca disponibilitățile, astfel eliberate, să capete o destinație pașnică.

Dezarmare prin fapte — reprezintă expresia sintetică a poziției exprimate de România socialistă, de președintele Nicolae Ceaușescu, asupra uneia din problemele de maximă importanță ale omenirii contemporane. Obiectivele promovate de România, în acest domeniu, servesc interesele fundamentale ale poporului român și, deopotrivă, răspund aspirațiilor tuturor popoarelor lumii de a trăi într-o lume a păcii și stabilității, deschisă larg colaborării general avantajoase, o lume a progresului și prosperității tuturor locuitorilor Planetei.

Corneliu Vlad

Documentar

KENYA

Supranumită „Acoperișul Africii" — datorită situării sale pe zona înaltă a continentului african —sau „Țara primăverilor eterne" — pentru clima aproape invariabil aceeași (există „anotimpul ploilor lungi", din martie și pînă în iunie, și „anotimpul ploilor scurte", din octombrie pînă în decembrie, celelalte luni ale anului constituind doar perioade de tranziție) —, Kenya reprezintă unul din cele mai vechi pămînturi locuite de pe coasta de est a Africii. Descoperirile arheologice atestă existența unor strămoși ai omului încă de acum 3,7 milioane de ani.

■

Documente istorice de la sfîrșitul secolului al X-lea semnalează apariția, încă din primul mileniu al erei noastre, a unor mari state din Africa de Est (Unioro, Urundi, Ruanda, Buganda și altele), cu perioade mai lungi sau mai scurte de existență. Marile regate din secolele IX-XIV se întindeau pe un vast teritoriu al Africii orientale, Kenya reprezentînd doar o mică parte a acestora. Arabii, care, încă din secolul al IX-lea î.e.n., au ținut sub control comerțul Africii de Est, au întemeiat, în secolul al X-lea, de-a lungul litoralului, așezări portuare cu intense legături comerciale, cele mai importante fiind Mombasa și Malindi.

Primul european ajuns aici a fost navigatorul portughez Vasco da Gama, care, în 1498, s-a oprit în Malindi. După 1503, portughezii au început să ocupe, rînd pe rînd, orașele arabizate de pe țărmurile Oceanului Indian, dar dominația colonială a Portugaliei, ce a atins punctul culminant în secolul al XVI-lea, a avut o durată istorică relativ scurtă. Astfel, în 1729, sub presiunea sultanatului arab de Oman, portughezii au părăsit țărmurile Kenyei, ce vor deveni, în 1774, posesiune a sultanatului de Oman și Masqat.

În secolul al XIX-lea, Kenya a devenit obiectul pretențiilor coloniale ale Germaniei și Angliei. Expansiunea britanică, începută în 1823, cînd căpitanul William Owen a instaurat, din proprie inițiativă, protectoratul englez asupra orașului Mombasa, s-a intensificat prin apariția primelor companii comercial-bancare, în principal Compania Imperială Britanică a Africii de Est (I.B.E.A.), căreia, în 1886, guvernul britanic i-a acordat depline puteri de colonizare. În 1920, Kenya a devenit — cu excepția unei fîșii înguste de pe litoral — posesiune a sultanului din Zanzibar — colonie a Marii Britanii.

După primul război mondial, au luat ființă numeroase organizații național-revoluționare care luptau pentru independență, cele mai active fiind „Asociația tineretului kikuyu" și „Organizația centrală kikuyu", fondată în 1935 de Jomo Kenyatta. Mișcarea pentru independență națională se intensifică după cel de-al doilea război mondial, cînd au loc o serie de acțiuni revendicative ale muncitorilor kenyeni. În 1950, în urma unei greve generale, acestea au culminat cu una dintre

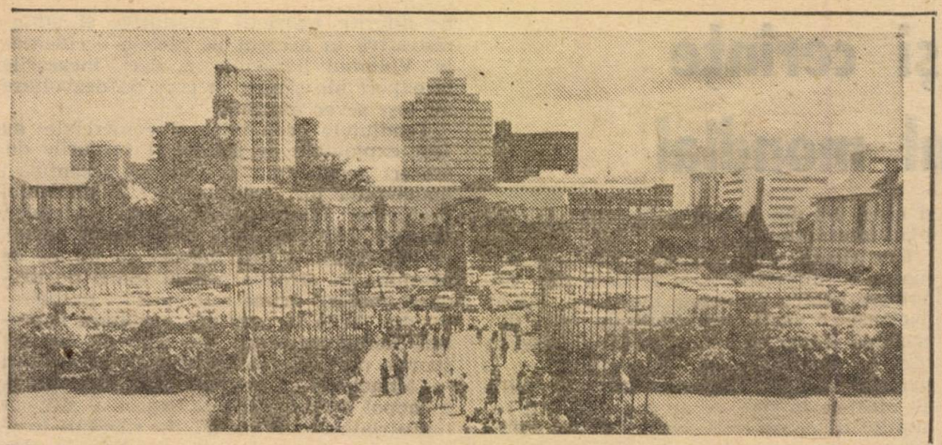

cele mai violente răscoale populare antibritanice — mișcarea Mau-Mau. Prin „Constituția Lyttelton“ (1954), Londra s-a văzut obligată să accepte unele elemente de autoconducere locală, dar prevederile discriminatorii ale documentului au declanșat noi nemulțumiri în rîndurile populației. În 1962, la Londra, a avut loc o conferință pentru discutarea problemelor legate de acordarea independenței Kenyei, proclamarea acesteia avînd loc la 12 decembrie 1963, cînd a intrat în vigoare noua constituție a țării. La 12 decembrie 1964, Kenya a devenit republică, iar Jomo Kenyatta — primul președinte al țării (reales în 1969 și 1974). După decesul lui Kenyatta, la 22 august 1978, partidul de guvernămînt Uniunea Națională a Africanilor din Kenya (K.A.N.U.), fondat în 1960, l-a desemnat succesor la funcția supremă în stat pe vicepreședintele Daniel Toroitich arap Moi, care, în 1983, a fost ales, prin vot direct, președinte pe o perioadă de cinci ani. La 28 februarie 1988, conform prevederilor Constituției în vigoare, a avut loc ceremonia preluării unui nou mandat.

■

După obținerea independenței, Kenya s-a angajat într-un amplu efort de lichidare, în termen cît mai scurt, a subdezvoltării, de valorificare, în interesul propriu, a bogățiilor naturale de care dispune, de accelerare a progresului în toate sferele de activitate. Prin politica sa economică, guvernul kenyan are în vedere, după cum declară oficialitățile, dezvoltarea echilibrată a tuturor sectoarelor, punînd accent atît pe sporirea și diversificarea producției agricole, cît și pe creșterea industriei prelucrătoare. Planul de dezvoltare economico-socială pe perioada 1984—1988, ca etapă a programului economic elaborat pe o perioadă de 20 de ani, prevede — ca orientări prioritare — diversificarea structurii economiei, valorificarea superioară a resurselor naturale, dezvoltarea industriei, extinderea culturilor și sporirea productivității în agricultură. Fonduri sporite au fost alocate agriculturii, transporturilor și telecomunicațiilor, precum și ocrotirii sănătății și construcției de locuințe. Ritmul de creștere a economiei kenyene a fost, anul trecut, de 5 la sută (5,7 la sută în 1986). În sectorul industriei prelucrătoare s-a înregistrat, în 1987, un spor de 6 la sută.

Situată în centrul țării, pe platoul Athi, la 1 675 m altitudine, Nairobi, capitala Kenyei, a fost întemeiată în anul 1899, cînd muncitorii indigeni, care lucrau la construcția căii ferate de la Mombasa spre interiorul țării, au descoperit o zonă răcoroasă, unde se găseau izvoarele rîului Athi. Aici a fost creată o așezare numită Nairobi (în swahili : „apă rece“), care, în 1920, a devenit centrul administrației coloniale britanice, iar, în 1963 — capitala Kenyei independente. Astăzi, Nairobi este considerată una dintre cele mai importante și mai frumoase capitale ale Africii de Est. Împreună cu împrejurimile sale, orașul concentrează cea mai mare parte a industriei prelucrătoare a țării — metalurgie feroasă, aluminiu, materiale de construcție, prelucrarea produselor agricole. Nairobi este, totodată, cel mai important nod al transporturilor feroviare, aeriene și rutiere din Kenya. Aeroportul Embakasi deține un loc de frunte în tranzitul din sudul și estul Africii spre Europa și Asia. În același timp, capitala Kenyei este și un important centru politic, cultural și științific ; aici se află sediul Centrului O.N.U. pentru așezări umane (U.N.C.H.S.), Nairobi găzduind numeroase reuniuni cu caracter internațional și regional. Capitala Kenyei este un oraș modern, cu bulevarde largi, umbrite de o vegetație luxuriantă și clădiri impunătoare, cum ar fi renumitul „Kenyatta Conference Center“, sediul Parlamentului (1954), al Consiliului de Miniștri, Universitatea (1956), spitalul național guvernamental „Kenyatta“, considerat drept unul dintre cele mai mari, moderne și mai bine utilate din Africa.

În paralel cu eforturile pentru progresul economic al țării, autoritățile kenyene acordă atenție depășirii problemelor cu caracter social. Se urmărește, în primul rînd, dezvoltarea rețelei medico-sanitare în întreaga țară. Există, de asemenea, un program de dezvoltare a învățămîntului, elaborat pe baza reformei acestuia, din 1985, care prevede lărgirea și perfecționarea învățămîntului de toate gradele, construirea a 13 000 noi săli de clasă, înființarea unor noi colegii și universități. În prezent, la Universitatea din Nairobi învață anual 9 000 de studenți, iar în întreaga țară își desfășoară activitatea 103 352 profesori calificați. Se depun eforturi susținute pentru a reduce, pînă în anul 2000, numărul neștiutorilor de carte — moștenire a îndelungatei dominații coloniale — la cel mult 20 la sută din întreaga populație a țării.

Criza economică mondială, barierele comerciale impuse de statele industrializate, precum și creșterea dobînzilor la datoria externă (circa 4 miliarde dolari) au avut consecințe negative și asupra Kenyei, afectîndu-i programele de dezvoltare. „Kenya — a declarat președintele arap Moi, în octombrie 1987 — a plătit în ultimii patru ani, ca serviciu al datoriei externe, 800 milioane dolari. În aceeași perioadă, din cei 110 milioane dolari împrumutați pentru finanțarea programelor dezvoltării interne, numai 10 la sută au fost investiți pentru realizarea de proiecte, restul mergînd la acoperirea datoriei externe“. Guvernul a creat o secție de administrare a datoriei externe, care să supravegheze în mod strict rata serviciului acesteia, în vederea reducerii ei de la actualul nivel (de 34 la sută din veniturile de pe urma exporturilor) la mai puțin de 30 la sută, în viitorii ani. Pe plan intern, a fost subliniată necesitatea intensificării eforturilor proprii pentru depășirea dificultăților cu care țara este confruntată. În acest sens, președintele Daniel arap Moi s-a referit la „respectarea unei discipline riguroase în gestiunea economică“ ,adoptarea de măsuri vizînd diminuarea dependenței de exporturile tradiționale, concomitent cu intensificarea exporturilor de produse netradiționale în statele industrializate, precum și atragerea investitorilor străini.

Membră a O.N.U., a Organizației Unității Africane (O.U.A.) și a mișcării de nealiniere, Kenya promovează o politică externă bazată pe respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, solidarității cu lupta popoarelor africane împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste.

O atenție prioritară este acordată necesității încetării cursei înarmărilor și trecerii la măsuri efective de dezarmare. În august 1986, într-un apel adresat O.N.U., șeful diplomației kenyene a cerut intensificarea eforturilor în direcția lichidării armei atomice și realizării dezarmării nucleare. De asemenea, Kenya sprijină crearea unei zone denuclearizate în Pacificul de Sud și se pronunță pentru convocarea unei conferințe vizînd crearea unei zone de pace în Oceanul Indian, liberă de arme nucleare.

În repetate rînduri, oficialitățile de la Nairobi au subliniat gravitatea problemelor cu care este confruntată omenirea, evidențiind necesitatea edificării unei noi ordini economice mondiale și a adoptării de măsuri urgente în vederea extinderii colaborării economice multilaterale dintre țările în curs de dezvoltare.

■

Între Republica Socialistă România și Republica Kenya au fost stabilite relații diplomatice la nivel de ambasadă la 22 iunie 1968. De atunci, raporturile de prietenie și cooperare reciproc avantajoase între cele două țări au cunoscut un curs ascendent. Unul din exemple : la 13 ianuarie 1972, în Kenya a avut loc inaugurarea lucrărilor miniere la zăcămîntul de plumb de la Kinangoni, descoperit în colaborare cu geologii români.

Momente de referință în cronica bunelor raporturi dintre cele două țări și popoare le-au constituit convorbirile desfășurate la nivel înalt, care au impulsionat, hotărîtor, dezvoltarea conlucrării româno-kenyene pe plan bilateral ,ca și în domeniul vieții internaționale.

În toastul rostit de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu ocazia vizitei oficiale de prietenie a președintelui Republicii Kenya, Daniel Toroitich arap Moi, la București, în 1987, se reliefa : **„Vizita pe care o faceți constituie o expresie a cursului pozitiv al relațiilor de prietenie și colaborare româno-kenyene, a dorinței comune de a le da dimensiuni tot mai largi“.**

La rîndul său, în toastul rostit cu acel prilej, președintele **Daniel Toroitich arap Moi** sublinia : **„Rolul remarcabil pe care dumneavoastră l-ați jucat și îl jucați în continuare în vederea realizării păcii și securității internaționale constituie o sursă încurajatoare pentru noi toți care împărtășim punctul dumneavoastră de vedere privind necesitatea coexistenței pașnice între națiuni (...) Promovarea cooperării este în beneficiul celor două țări ale noastre“.**

În lumina evoluției favorabile a raporturilor româno-kenyene, a premiselor existente pentru intensificarea conlucrării în numeroase domenii de interes comun, relațiile dintre cele două state beneficiază de largi perspective de dezvoltare, în interesul celor două popoare, al păcii și colaborării internaționale.

N. Pătrașcu

Tendinţe şi cerinţe în comerţul mondial

Potrivit preliminărilor, comerţul mondial ar urma, în 1988, să depăşească 2 700 miliarde dolari, consemnîndu-se o creştere de circa 800 miliarde dolari (sau de peste 40 la sută) faţă de realizările din 1985. O asemenea creştere — în sine deosebit de importantă pentru o perioadă de numai trei ani — este, însă, în cea mai mare parte, doar aparentă. Ţinînd cont de evaluările din statisticile G.A.T.T. pentru anteriorii doi ani şi de proiecţiile aceleiaşi surse pentru anul în curs, sporirea **în volum** a comerţului mondial în perioada 1936—1988 este sub 12 la sută, ceea ce înseamnă că, din suplimentarea menţionată, „creşterea reală" nu constituie nici măcar 30 la sută. Grosul reprezintă creşteri de preţuri în dolari, rezultînd, în bună măsură, din modificarea abruptă a cursurilor de schimb valutar ale principalelor monede folosite în decontarea şi efectuarea tranzacţiilor comerciale internaţionale: scăderea puternică a cursului dolarului — moneda de evaluare unitară — în acest interval a făcut ca partea decontată în alte principale valute din comerţul mondial să valoreze mai mult în dolari.

Perspective mai curînd sumbre, decît de relansare

Creşterea în volum proiectată pentru anul în curs este de 4 la sută, similară celei din 1987 şi uşor superioară celei din 1986 (3,5 la sută), fiind considerată relativ ridicată în peisajul anilor '80, cînd comerţul mondial a cunoscut o severă încetinire, marcată de stagnări şi chiar reculuri, în vădit contrast cu expansiunea dinamică şi relativ continuă din deceniile anterioare. În medie anual, pe ansamblul perioadei 1981—1988, sporirea în volum a comerţului mondial ar urma să atingă doar 2,9 la sută, faţă de circa 7 la sută în perioada 1968—1980 (vezi **tabelul 1**). Şi, ţinînd seama că, în prima jumătate a actualului deceniu (1981—1985), dinamica volumului comerţului mondial a fost de numai 2,5 la sută, creşterile ceva mai pronunţate din ultimii ani au, mai degrabă, semnificaţia unor recuperări, după o perioadă de cvasistagnare, decît a unei expansiuni propriu-zise.

De altfel, nimeni nu se încumetă să interpreteze creşterile respective ca o înviorare a comerţului mondial. Aceasta din cauza perpetuării unor fenomene şi tendinţe negative în comerţul internaţional, apărute în prima parte a anilor '80, care tind să-şi prelungească pe termen lung consecinţele. Fenomenele şi tendinţele respective explică lîncezeala schimburilor internaţionale în prima jumătate a deceniului şi multe dintre repercusiunile lor par să fi început a se face simţite sensibil tocmai în ultimii ani, lăsînd să se întrevadă perspective mai curînd sumbre, decît de relansare durabilă în comerţul mondial.

Ţările occidentale industrializate : acţiuni ruinătoare pentru economia mondială

Recesiunea economică mondială de la începutul anilor '80 şi-a pus rapid amprenta asupra schimburilor comerciale internaţionale, acestea reducîndu-şi masiv expansiunea şi, în unii ani, înregistrînd chiar scăderi absolute. O influenţă substanţială, în acest sens, a avut puternica recesiune din ţările occidentale industrializate, datorită ponderii ţărilor respective în economia mondială (peste 3/5 din produsul brut şi circa 2/3 din schimburile comerciale pe plan internaţional).

Din păcate, replica acestor ţări la accentuarea manifestărilor de criză a fost ruinătoare pentru economia mondială. Ele au declanşat o vastă operaţiune de ieşire din criză pe seama altor ţări, în special ţări în curs de dezvoltare. Şi repercusiunile la scară globală au fost mult mai grave decît efectele în sine, ce ar fi urmat a fi resimţite din cauza restrîngerii relative a pieţelor în ţările occidentale industrializate, în contextul slăbirii activităţii lor economice.

Pilonii acţiunii de ieşire din criză pe seama îndeosebi a ţărilor în curs de dezvoltare au fost: ridicarea de noi bariere protecţioniste în calea exporturilor acestor ţări ; accentuarea presiunilor asupra preţurilor la livrările şi achiziţiile externe ale ţărilor respective ; înăsprirea fără precedent a condiţiilor de creditare. Toate acestea au grevat profund negativ comerţul exterior şi plăţile internaţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare şi, prin incidenţă, schimburile mondiale.

Neoprotecţionismul — denumire sub care sînt îndeobşte cunoscute noile bariere netarifare ridicate de ţările occidentale industrializate la importurile lor de produse prelucrate din ţările în curs de dezvoltare — a căpătat o mare amploare în prima jumătate a anilor '80, ajungîndu-se, potrivit aprecierilor G.A.T.T., ca 30 la sută din livrările acestor din urmă ţări să întîmpine diferite restricţii cantitative şi administrative în accesul pe pieţele occidentale. Volumul livrărilor şi, deci, încasările la export ale ţărilor în curs de dezvoltare au fost sever afectate.

Tendinţele economice şi comerciale au fost exploatate de statele şi cercurile de afaceri occidentale în vederea accentuării manevrelor lor „tradiţionale" în domeniul preţurilor. Motivaţia restrîngerii pieţelor, datorită atît recesiunii, cît şi noilor bariere netarifare, a fost folosită ca mijloc de presiune în direcţia achiziţionării de produse (materii prime sau mărfuri prelucrate) din ţările în curs de dezvoltare la preţuri neremuneratorii, în timp ce au fost sporite preţurile la livrările în aceste ţări — tehnologii şi produse înalt prelucrate, monopol de producţie şi export al statelor industrializate. Raportul de schimb (preţul mediu al exporturilor raportat la preţul mediu al importurilor) în comerţul exterior al ţărilor în curs de dezvoltare a cunoscut, ca urmare, o degradare fără egal în perioala postbelică. Încasări sensibil mai mici au revenit la acelaşi volum de exporturi şi s-a redus şi mai pronunţat volumul de importuri ce a putut fi realizat cu aceleaşi încasări la export.

Înăsprirea fără precedent a condiţiilor de creditare-rambursare a dat lovitura de graţie economiei şi comerţului exterior ale ţărilor în curs de dezvoltare. Nevoite, în actualul deceniu, să afecteze, în medie anual, aproape 1/4 din totalul încasărilor — şi aşa în relativă restrîngere — la export pentru plăţi în contul datoriilor, ţările în curs de dezvoltare au fost constrînse să-şi amputeze creşterea şi chiar nivelul absolut al importurilor, necesare în vederea promovării programelor lor de progres economico-industrial.

Tabelul 1

DINAMICI ÎN VOLUMUL COMERŢULUI MONDIAL
(%)

	1968—1980 (în medie anual)	1981—1987 (în medie anual)
Ansamblul comerţului mondial	7,0	2,9
Ţări occidentale industrializate		
— exporturi	7,5	3,2
— importuri	6,7	4,4
Ţări în curs de dezvoltare		
— exporturi	4,9	1,4
— importuri	8,6	—0,5

Sursa: Calculat pe baza datelor F.M.I. şi G.A.T.T.

Oprirea unuia din „motoarele" schimburilor internaţionale

Consecinţele sînt grave nu numai pentru economia şi comerţul ţărilor în curs de dezvoltare, ci şi pentru economia mondială şi schimburile internaţionale. A încetat să mai funcţioneze, astfel, unul din principalele „motoare" ale comerţului mondial, ţinînd cont că tocmai creşterea dinamică a comerţului exterior al ţărilor în curs de dezvoltare şi, îndeosebi, cea a importurilor lor din ţările dezvoltate contribuiseră substanţial, anterior, la expansiunea de ansamblu a schimburilor internaţionale (de pildă, potrivit aprecierilor G.A.T.T., cu peste 40 la sută pe parcursul deceniului trecut). O piaţă însemnată, altădată în expansiune, a „dispărut" din aria comerţului mondial.

Ponderea ţărilor în curs de dezvoltare în comerţul mondial, care înregistrase o creştere în deceniul trecut, a început să scadă din prima parte a anilor '80, pentru a se prăbuşi, practic, în anii din urmă; în 1984 se situa încă la aproape 25 la sută, dar în 1987 a coborît sub 20 la sută! (vezi **tabelele 2 şi 3**). O scădere abruptă, marcînd, în peisajul perioadei postbelice, o modificare fără egal ca dimensiune, într-un interval atît de scurt, în cazul unui

Tabelul 2

COMERŢUL MONDIAL ÎN 1987
(miliarde dolari)

	Exporturi valoare	Exporturi %	Importuri valoare	Importuri %
Ţări occidentale dezvoltate	1 709	69,76	1 744	71,18
Ţări în curs de dezvoltare	489	19,96	474	19,35
Ţări în curs de dezvoltare	252	10,28	232	9,47
Total	2 450	100,00	2 450	100,00

Sursa : pe baza estimaţiilor G.A.T.T. (precum în cazul exporturilor, şi în cel al importurilor este vorba de evaluări f.o.b., care cuprind doar costurile propriu-zise ale mărfurilor, dar nu şi cele privind transportul şi asigurarea mărfurilor care, de regulă, în statisticile internaţionale sînt incluse în cadrul importurilor).

Tabelul 3

FLUXURI ÎN COMERȚUL MONDIAL
(% din total)

Exporturi / Importuri	Anul	Țări occidentale industrializate	Țări în curs de dezvoltare	Țări socialiste	Total
Țări occidentale industrializate	1984	47,25	13,99	3,18	64,42
	1986	52,99	12,38	3,52	68,89
Țări în curs de dezvoltare	1984	16,16	7,02	1,81	24,99
	1986	13,13	5,67	1,82	20,62
Țări socialiste	1984	3,14	2,64	4,81	10,59
	1986	2,57	2,53	5,39	10,49
Total	1984	66,55	23,65	9,80	100,00
	1986	68,69	20,58	10,73	100,00

Sursa : Secretariatul U.N.C.T.A.D., CNUCED Bulletin nr. 242/1988.
Notă : pe rînduri — fluxurile de export, iar pe coloane — fluxurile de import, fiecare cifră reprezentînd ponderea din totalul comerțului mondial.

grup masiv de țări! Comerțul dintre înseși țările în curs de dezvoltare a reușit să-și mențină cota în ansamblul schimburilor țărilor respective (aproape 28 la sută, dar, în condițiile pierderilor de viteză ale acestora din urmă, ponderea sa în totalul comerțului mondial s-a diminuat (vezi **tabelul 3**) de la peste 7 la sută la numai 5,7 la sută în 1986 și, probabil, chiar sub 5,5 la sută în 1987.

Tendința despre care vorbesc rapoarte ale G.A.T.T. — anume că, în ultimii ani, factorul de antrenare în schimburile mondiale l-a constituit, prin devansările de creștere, comerțul țărilor dezvoltate — nu este decît o expresie a evoluțiilor defavorabile din comerțul exterior al țărilor în curs de dezvoltare. Ponderea sporită a țărilor occidentale industrializate în comerțul mondial (de la circa 65 la sută, la începutul anilor '80, la peste 70 la sută în 1987), este, practic, o rezultantă indirectă a scăderii ponderii țărilor în curs de dezvoltare, ca urmare, pe de o parte, a restricțiilor cantitative și diminuării încasărilor la exporturile lor, iar, pe de altă parte, a restrîngerii severe a importurilor lor, datorită asprelor presiuni comercial-financiare la care au fost supuse.

Scăderea ponderii țărilor în curs de dezvoltare și „efectele bumerang"

Un fenomen profund negativ pentru comerțul și economia mondială și-a făcut apariția. Achizițiile tehnologice și industriale din țările dezvoltate, cu care țările în curs de dezvoltare își susțineau programele de progres economic — și care, ani la rînd, s-au aflat, ca o tendință firească, într-o continuă expansiune — înregistrează regrese. Altădată factor de antrenare în comerțul mondial, pînă în punctul în care ajunseseră să reprezinte, la sfîrșitul deceniului trecut, peste 15 la sută din ansamblul schimburilor internaționale, importurile țărilor în curs de dezvoltare din țările dezvoltate nu mai constituie, în prezent, nici 12 la sută (vezi **tabelul 3**).

Înseși exporturile și, deci, creșterea economică din țările dezvoltate sînt astfel afectate. În actualul deceniu și îndeosebi în ultimii ani, exporturile țărilor occidentale industrializate nu au mai putut să crească decît în măsura în care au găsit debușeuri, în mod reciproc, pe piețele țărilor respective, în timp ce restrîngerea relativă și chiar absolută a debușeurilor de pe piețele, altădată în expansiune, ale țărilor în curs de dezvoltare a însemnat pierderi, apreciate de secretariatul UNCTAD ca echivalînd cu circa 3 milioane locuri de muncă anual. Cu alte cuvinte, produsele ce ar fi putut fi exportate în plus de țările dezvoltate, dacă țările în curs de dezvoltare nu ar fi fost obligate să-și reducă importurile, ar fi reprezentat activități economice ce ar fi asigurat suplimentar, în fiecare an, ocuparea a 3 milioane persoane. Cifra nu este de neglijat, avînd în vedere situația gravă a șomajului din țările occidentale industrializate, ce afectează peste 30 milioane persoane.

Faptul că, în ansamblul schimburilor țărilor occidentale industrializate, comerțul dintre ele însele și-a sporit masiv cota (de la 72 la sută la 77 la sută), în perioada din urmă — constituind, în ultimii ani, cel mai dinamic flux al comerțului mondial și ajungînd să reprezinte (vezi **tabelul 3**) circa 53 la sută din totalul acestuia (față de numai 47 la sută în 1984) — nu evidențiază altceva decît că, în încercarea de ieșire din criză, țările occidentale industrializate au putut conta doar pe propriile piețe, dar nu și pe cele — chiar de ele blocate — ale țărilor în curs de dezvoltare. În mod semnificativ, deși țările occidentale industrializate au declanșat, în anii '80, cea mai de anvergură operațiune de ieșire din criză pe seama țărilor în curs de dezvoltare din perioada postbelică, ele nu au reușit să se înscrie pe făgașul unei relansări solide și de durată; tocmai în lipsa unor piețe în creștere în țările în curs de dezvoltare, relansarea economică occidentală a fost palidă și bate pasul pe loc. Iar previziunile economice arată că ceea ce, în ultimii ani, s-a numit „relansare" — în mod evident, în comparație cu adînca recesiune de la începutul deceniului — tinde să devină și mai palidă decît a fost.

Condiții ale relansării

Rezultatele economice slabe la nivel global în anii scurși din actualul deceniu — intervalul cu cea mai lentă creștere economică și cu cea mai firavă expansiune a schimburilor internaționale din întreaga perioadă postbelică —, precum și perspectiva prelungirii unor asemenea rezultate probează, pregnant, că o autentică ieșire din criză nu poate fi realizată pe seama țărilor în curs de dezvoltare. În condițiile interdependențelor, blocarea creșterii economice și a piețelor într-un sector al economiei mondiale se repercutează negativ asupra ansamblului acesteia, determinînd un „cerc vicios" care conduce, în ultimă instanță, la un blocaj general.

O viabilă ieșire din criza economică mondială este condiționată de acțiuni de sprijinire a unei îmbunătățiri notabile a situației economice a țărilor în curs de dezvoltare. De piețe în creștere, și nu în scădere, în aceste țări au, de fapt, nevoie toate celelalte țări ale lumii, inclusiv și în primul rînd cele industrializate, pentru promovarea propriei dezvoltări. Interdependențele crescînde fac, astăzi, ca țările în curs de dezvoltare să constituie un segment indispensabil de susținere a unei expansiuni globale în economia mondială. Fără progrese economice ale acestor țări, fără lichidarea subdezvoltării nu poate fi concepută continuarea dezvoltării de ansamblu.

În depășirea crizei economice mondiale și asigurarea unei relansări solide și de durată la nivel global, un rol esențial — alături de cel al soluționării echitabile a problemei datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare, pe baza reducerii substanțiale a dobînzilor și a poverii anuale de rambursare — revine comerțului, impunîndu-se, așa cum subliniază România, președintele Nicolae Ceaușescu, asigurarea unui larg acces al produselor țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate, la adăpost de obstacole artificiale și discriminări.

Un prim pas în această direcție îl constituie respectarea, de către țările dezvoltate, a angajamentelor pe care ele însele și le-au asumat în cadrul G.A.T.T. pe linia așa-numitului „stand still" (abținerea de la introducerea de noi bariere netarifare protecționiste) și așa-numitului „roll-back" (retragerea barierelor netarifare ridicate suplimentar îndeosebi în actualul deceniu). Neoprotecționismul, care se manifestă cu prioritate în acele sectoare industriale în care țările occidentale industrializate se consideră amenințate de concurența țărilor în curs de dezvoltare, nu numai că nu rezolvă problemele economiei occidentale — achizițiile de produse manufacturate din „lumea a treia" nereprezentînd decît circa 3 la sută din consumul acestor produse în țările industrializate —, dar duce și la o închidere a piețelor tocmai într-o perioadă cînd este nevoie, dimpotrivă, de promovarea unei tendințe exact contrare, de deschidere a acestora.

Și nu este vorba doar de renunțarea la barierele protecționiste, suplimentar introduse mai de demult sau mai de curînd, ci și de lărgirea și îmbunătățirea substanțială a accesului preferențial al produselor țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate. Tratamentul preferențial în favoarea produselor țărilor în curs de dezvoltare — permițînd acestor țări să compenseze, măcar în parte, handicapul cu care intră, dintru început, în comerțul mondial, datorită condițiilor inegale de producție, consecință a decalajelor ce le despart de țările industrializate — reprezintă, în contextul actualelor grave asimetrii de dezvoltare, singurul mijloc de a se asigura, pentru toate țările, o reală reciprocitate a avantajelor de pe urma participării la schimburile internaționale.

Ducînd la o creștere a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, dar, deopotrivă, — și tocmai prin aceasta — la o sporire a capacității lor de plată pentru importuri, o largă deschidere a piețelor țărilor dezvoltate în fața produselor țărilor în curs de dezvoltare — ce trebuie, ca atare, să stea în atenția prioritară a actualei runde de negocieri comerciale multilaterale, desfășurate sub egida G.A.T.T. — ar fi în beneficiul nu doar al celor din urmă, care ar fi, astfel, sprijinite în eforturile lor de progres economico-industrial, ci și al celor dintîi, care ar dispune, ca urmare, de debușeuri externe în expansiune, în măsură să susțină o dinamizare a exporturilor lor și, deci, a creșterii lor economice.

Comerțul mondial în ansamblu ar avea posibilități de continuă dezvoltare, iar economia mondială ar putea înainta pe calea unei mai echilibrate distribuiri a activităților productive, prin concentrarea, într-o mai mare proporție decît în prezent a acestora în țările în curs de dezvoltare. Necesitatea unei asemenea distribuiri a activităților productive la scară mondială este mereu mai acut resimțită, pentru că dezechilibrele actuale au ajuns atît de flagrante, încît împiedică ansamblul tot mai interdependent al economiei mondiale să se dezvolte coerent și stabil.

dr. Ilie Șerbănescu

ȘAPTE ZILE

Alcătuirea unei cronici (chiar și succinte) a evenimentelor din perioada ultimei săptămîni la care ne referim, plasează, în prim-plan, întîlnirea de lucru de la Arad, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Károly Grósz, secretar general al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Ungare. În cadrul dialogului româno-ungar la cel mai înalt nivel a fost pusă în evidență — fapt relevat și de Comunicatul dat publicității — dorința comună de a găsi căile în vederea întăririi colaborării între partidele și popoarele noastre, de a se acționa, în continuare, pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și bună vecinătate, ceea ce corespunde cauzei socialismului și păcii.

Marcînd prezența României în desfășurarea evenimentelor săptămînii trecute, menționăm lucrările Conferinței pentru dezarmare de la Geneva, în cadrul cărora șeful delegației noastre a prezentat punctele principale ale programului românesc de dezarmare, ce se impune în actuala conjunctură internațională, complexă și contradictorie, cînd asistăm la continuarea cursei înarmărilor, cu componenta sa cea mai periculoasă — armele nucleare. În acest context — arăta șeful delegației române — sînt necesare eforturi susținute, din partea tuturor statelor, în toate organismele de dezbatere și negociere, în vederea realizării unor pași concreți și a unor măsuri efective de dezarmare. Este evidentă responsabilitatea celor două mari puteri nucleare, în domeniul dezarmării, a realizării, încă în acest an, a unui acord privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice, și, în perspectivă, a unor noi acorduri de dezarmare. În continuare, a fost evidențiat faptul că aceste negocieri nu se pot substitui acțiunilor desfășurate cu participarea celorlalte state, o importanță deosebită revenind, în acest sens, eforturilor multilaterale, dezbaterilor și negocierilor concrete din forurile multilaterale de negociere în domeniul dezarmării. Programul românesc de dezarmare conține, de asemenea, încheierea unui tratat de interzicere generală a experiențelor cu arma nucleară, măsuri efective vizînd renunțarea la militarizarea Cosmosului, interzicerea și eliminarea tuturor armelor de distrugere în masă, inclusiv a armelor chimice.

În sumarul săptămînii evidențiem, de asemenea, evenimente, cu certă semnificație în plan internațional, ce pun în lumină valențele dialogului, ale schimbului deschis de opinii, în soluționarea diferendelor : notăm, între acestea, începerea, la Geneva, sub auspiciile secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a negocierilor dintre Iran și Irak, discuțiile cvadripartite de la Brazzaville între reprezentanții Angolei, Cubei, Africii de Sud și S.U.A. privind reglementarea situației din Africa australă și convorbirile de la Geneva dintre președintele Ciprului, Ghiorghios Vassiliou, cu liderul comunităților ciprioților turci, Rauf Denktaș, în vederea găsirii modalităților de soluționare a problemei cipriote.

Mihaela Brumă

GENEVA

Negocierile irakiano-iraniene

Rezoluția 598 — fundamentul pentru o soluționare pașnică

Începute la 25 august, conform calendarului stabilit, negocierile directe dintre reprezentanții Iranului și Irakului continuă în prezența secretarului general al O.N.U., părțile exprimîndu-și speranța că dialogul va deschide calea spre o reglementare pașnică, durabilă și onorabilă a conflictului din zona Golfului. Delegația irakiană (15 membri) este condusă de vicepremierul și ministrul de externe Tariq Aziz, iar cea iraniană (13 membri) de ministrul de externe Ali Akbar Velayati. În ciuda persistenței unor divergențe, unele dintre ele fiind sursă a declanșării ostilităților armate în urmă cu aproape opt ani, primele runde de convorbiri au pus în relief hotărîrea celor două țări de a respecta integral prevederile rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U.

În timpul tratativelor au fost abordate, în special, trei probleme, a căror soluționare este considerată ca dificilă : retragerea forțelor armate ale celor două state în cadrul frontierelor recunoscute pe plan internațional — cerință înscrisă, alături de încetarea focului și suspendarea tuturor acțiunilor militare, ca prim punct (din cele zece) al rezoluției 598 ; eliberarea și repatrierea, fără întîrziere, a prizonierilor de război (punctul trei al amintitei rezoluții) ; crearea unei comisii imparțiale de anchetă asupra responsabilității în ceea ce privește conflictul (punctul cinci).

În urma unor „lungi discuții, numeroase aspecte au fost clarificate", a declarat ziariștilor secretarul general al O.N.U., Perez de Cuellar. În acest sens, secretarul general al O.N.U. a propus crearea unui comitet imparțial, care să stabilească partea răspunzătoare pentru declanșarea războiului iraniano-irakian, au informat surse din Geneva, apropiate tratativelor de pace dintre Iran și Irak, preluate de agenția „IRNA". Comitetul respectiv ar urma să prezinte un raport în legătură cu această problemă pînă la sfîrșitul lunii noiembrie.

După primele runde, ministrul de externe al Irakului, Tariq Aziz, a întrerupt consultările desfășurate sub egida secretarului general al O.N.U. și s-a reîntors la Bagdad. În absența sa, negocierile se vor desfășura la nivel tehnic. Purtătorul de cuvînt al secretarului general al O.N.U., F. Giuliani, a anunțat că ceilalți membri ai delegației irakiene au rămas la Geneva și că Aziz va reveni la negocieri cînd prezența lui va fi necesară. În cadrul unei conferințe de presă, organizată la Geneva înaintea plecării, ministrul de externe irakian, Tariq Aziz, a declarat că negocierile cu Iranul întîmpină încă dificultăți, deoarece nu a fost realizat nici un acord privind aplicarea rezoluției 598 a Consiliului de Securitate. „Două probleme esențiale trebuie să fie rezolvate de comun acord, și anume libertatea navigației în Golf și curățirea arterei fluviale Shatt El Arab", a arătat el. „Încetarea focului trebuie generalizată, pentru a se crea un echilibru între obligațiile celor două părți", a relevat ministrul irakian.

La rîndul său, ministrul de externe al Iranului, Ali Akbar Velayati, a declarat la o conferință de presă că Irakul pune noi condiții în vederea aplicării rezoluției 598, cum ar fi, de pildă, evacuarea arterei fluviale Shatt El Arab, blocată de nave scufundate. Velayati a afirmat că retragerea trupelor trebuie să aibă loc cît mai rapid posibil, conform amintitei rezoluții.

Convorbirile iraniano-irakiene de la Geneva nu se află în „impas", dar secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, consideră că ele sînt „dificile" și că între negociatori continuă să existe „neîncredere" — a declarat purtătorul de cuvînt al Națiunilor Unite, F. Giuliani. El a mai spus că Perez de Cuellar ar putea da curs unor eventuale cereri de a rămîne în continuare la Geneva. „Dorim să înaintăm spre rezolvarea problemelor ce țin de clauza rezoluției 598 referitoare la perioada de retragere a trupelor" — a precizat secretarul general al O.N.U.

Tot la sediul Națiunilor Unite din Geneva, secretarul general al O.N.U. a conferit cu președintele Comitetului Internațional al Crucii Roșii (C.I.C.R.), Cornelio Sammaruga. După întrevedere, președintele C.I.C.R. a anunțat că Perez de Cuellar a însărcinat, oficial, amintitul comitet să asigure repatrierea prizonierilor de război irakieni și iranieni, al căror număr este estimat la 80 000.

În ceea ce privește zona de frontieră iraniano-irakiană, comandantul grupului de observatori ai O.N.U. pentru Iran și Irak (UNIIMOG), generalul Slavko Iovici (Iugoslavia), a declarat că părțile respectă acordul de încetare a focului.

Chiar dacă negocierile se vor dovedi de durată, este unanim acceptat adevărul că aceasta este singura cale spre o pace trainică. Desigur, așa cum declara Perez de Cuellar, „probleme, care n-au fost soluționate de secole, nu pot fi rezolvate într-o după-amiază. Este nevoie de răbdare". Luînd în calcul pagubele umane și materiale (peste un milion de morți, circa 400 miliarde dolari) din timpul celor aproape opt ani de război și situația ce a urmat încetării focului (reluarea zborurilor regulate, a navigației libere în apele Golfului, reconstruirea unor obiective economice etc.), soluția politică se dovedește ca singura formulă rațională.

„Cele două părți continuă să fie sincere și puternic interesate în găsirea unei soluții pașnice", declara Perez de Cuellar, ceea ce lasă să se întrevadă că, în convorbirile de la Geneva, se va acționa, pe mai departe, într-o atmosferă constructivă pentru aplicarea prevederilor rezoluției 598, punîndu-se mai presus de orice interesele fundamentale ale celor două popoare, ale păcii și securității.

Ștefan Cârjă